

സാരോജനള്ളിനി.

——————

(പാപ്പാതി-സാരോജ-സമീതിയുടെ
അഭിമൃദ്ധത്തിൽപ്പുസില്ലപ്പുണ്ടുന്നത്.)

പ്രസാധകൻ:
ടി. കെ. കുമാർമേനോൻ.

മഹാന്ന.
സാഗാതനയമ്മം അച്ചാക്കിടം
വാ, ഏറണാട്ടക്കളം.

[വിലാ പ്രവാൺ.

സാരോജനക്കിനി.

(പാഠ്യത്തി-സരോജ-സമിതിയുടെ
അദ്ദീവൃത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുനാലു്)

പ്രസംഗകൾ
ടി. കെ. തൃപ്പമേനോൻ.

മൗനം.

സനാതനധർമ്മം അച്ചുമറ്റം
ശാഖ, എന്നൊക്കളും.

പക്ഷപ്പെട്ടാണ്.]

[വില മര അണം.

മഹാമഹിമഞ്ജി
 തിരുവിതാംകൂർ
 മഹാരാജി റീജൻസ് തിരുമന്നള്ളിലെ

തൃപ്പാദങ്ങളിൽ,
 കേരളാദിചുരല്ലുടം, അവിടെത്തു അന്തുന്താശ്രിതരായ അടിയണം
 ഇഴകുതിയെ സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഗ്രീമതി വി. കെ. പാരകടി നേര്യാരഹ.

അറുമിവ്യം.

പാശ്വാത്രുപരിജ്ഞാരവും നവീനരീതിയിലുള്ള
വില്പാദ്ധാസവും നമ്മടട പ്രാചീനം ചാരണാഭലുള്ള
വിശ്വാസത്തിനം മതാന്വേഷാനന്തത്തിനം ഹാനികര
മാണസനുള്ള ചിലങ്ങട തെററിശാരണായ ഈ
ചെറുപുസ്തകം വേരോടെ നശിപ്പിക്കുന്നു. ഒരു സ്ത്രീ
യുടെ പരമമായ ധർമ്മം പാതിലുത്യം അനബ്ദിച്ച
ഭർത്താവിനെ സേവിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ
ധഹരലോകസ്ഥവ്യതിക്രമം തന്നാൽ കഴിയുന്നതു
ചുരിത്രമിക്കുകയും ചെയ്യാണെന്നും, തന്റെ ജീവി
തവും ആദർശങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ പരിപൂർണ്ണനാക്കു
വാൻ ഉപയോഗപ്രൈക്ഷ എങ്കിൽ, ആ വനിതാരത്ന
ത്തിന്റെ ജീവിതമാണ് എററവും സ്ഥാത്മായിട്ട്
ജീവനെന്നം അനീമതി സരോജനളിനിഭവിയുടെ ജീവ
ചരിത്രത്തിൽനിന്നും വെളിവാകുന്നു. വസ്ത്രാദശങ്ങൾ
ഖിലുള്ള അതിരററ ഭൂമം സ്ത്രീസ്പദാവത്തിന്റെ
ചാപല്പരിജ്ഞാലെഖനായിട്ടാണ് കൂത്തിപ്പോരുന്നതു്.
എന്നാൽ ആദ്ദേഹങ്ങൾ സ്വീകരിപ്പാൻ നിന്നുണ്ടി
ക്കുപ്പും. ദേവി തന്റെ ഭർത്താവിനോട് “എനിക്കു
വാസ്തവമായും ആദ്ദേഹങ്ങൾ ഫേണ്ട. എനിക്കു അ
വിടന്നാണ്ടല്ലോ. പിന്നെ ആദ്ദേഹങ്ങൾ എന്തി
നാണോ? തൊൻ വേശഭാഗം പറയുന്നതിന് എനിക്കു
മാപ്പു തരേണാം.” എന്നെന്നാഴത്തിയിരിക്കുന്നതു കാണു
നേബാറം, ആക്കാണോ അത്രതം തോന്നാത്തതു്? അ
സ്ത്രീയുമുള്ള നിജ്ഞാളക്കമായ സ്ത്രീഹരം ആദ്ദേഹിനും

வாழ்வானத்தினால் காரணமாயி பரிசீலிக்கப்பட எதுகிறத், இந்தலோகங்களுமொத்தம், பரிமுறைமாய அது ஸ்ரீமத் அவசரங்கிணைத்தலூபூர்ணம், இங்ஜனைநா ராஜ்யிட்டிலூ வென்றால் தனம்பங்களைத்தென்ற, என்றுமேற்றாகவையாறிய அதுகூட எதுகிழும் ஏற்றுக்கொண்டு அது ஸ்ரீமத்தின் ஹானி வாழ்வானதலூபூர்ணம், கேட்டு மரித்து அப்ருகாரமுடிலூ ஸ்ரீமத் வால்பிசுக்கரையூத்து எதுபூர்ணம் உடிலூ வர்த்தான் கோட்டுக்குடிய பயதிக்குதிர் அதுக்காலை் அங்கும் தோன்றாததற்கு? “எதானாக ஓய்யுவானாலை்.” என் விஷுகூட அதுகார்த்தியும் ஸ்ரீமத்துவம் மாயுத்துவம் மஹா ஶைவங்கொள்கீ அவைக் குள்ளுர் ஜீவிதத்தைப் பிரதுமைக்கையும் எதுபீசு கிர்த்தி ஸ்வாதித்து ரிக்கும் செய்து.” எதுபீசுப்பதாரம் எது. ஸி. எஸ்.

பாரிசு பாஸ்துவி பல தேவைகளிலும் ஸ்வாதித்து விபேதம் ஸ்வாதித்தை ஒன்று உத்தர் நிலங்கிலுடிலூ உத்திராஶம்மல் ஹாஸ்தமமாயி தங்கள் யம்பு திரையூரிரி பாரிசுவானிடவானால், அதுதான் யாலை் ஸ்ரீமத் தாநிரங்கிறையும் அது வானிதாத்தாத்தை கள்ளியும் ஓய்யும்.

பாரிசுவானிதக்குடுக்கையும் பெற்றையுறுவானி தக்குடுக்கையும் குள்ளுமைப்பா நகைநியைக் குதுதியில் கூறியால் கலந்திக்கொன். காண்டுபேதாந்துக்குடிய சௌம்யத்து, லாவஸ்யத்திலுடிலூ பிதியும், குறு நிழுப்பானத்திலுடிலூ தெங்குவும், விநாயகம் கூதுமாய செய்துவும், ஸதிரேஷமையை வெடியாத வியா வூர்யாமானாலிலுடிலூ அங்கிலாஷவும், மங்கீ அபிரேஷாந்துக்குடிய கேரளங்கானிலுடிலூ வாஸநாயும், ஸி

വമഹാനി വര്ത്തനാത്ത വിധത്തിലുള്ള മിത്യുയവും പരിശോഭത്താടക്കുടിയ ഗ്രഹസംഭരണംപെട്ടപവും, ധർമ്മപരമായിട്ടുള്ള നാപദ്ദേശസ്ഥാനവും, നിർമ്മലമി തന്ത്രത്താടക്കുടിയ സംസ്ഥർഖിലെവും, ആദരണിന്മൈങ്ങൾ മൂല പുർണ്ണചാരംജ്ഞാലുണ്ടിലുള്ള ബഹുമാനരൂപ ദേവിയുടെ, അഹാഡാരണാജ്ഞാലുണ്ടിയ ത്രാവാഡിശൈഷജ്ഞാലുണ്ടിനും എന്നറിയുന്നും, ഭാരതമാതാവിന്റെ അതിരുറ സുതൃപദ്ധതിലെമായ ആ സന്താനത്തെ തിരഞ്ഞെടുത്തു് തജാളിടെ സഹോദരികൾക്ക് ഒരു ഉത്തമ മാതൃകയായി അവതരിപ്പിച്ചവരുടെ മൂല സുപ്രയത്നം ഏററവും അഭിനാശനീയമെന്നതിനും പാംശ്യമില്ല സരോജ നല്ലിനിയുടെ ആദിമാജിലും ഗ്രഹിക്കവാൻം ദേവിയെ അനുകരിക്കവാൻം ഭാരതമാാവിന്റെ സ്ത്രീസന്നാ നാജിലും നിവ്യാജിം തുടങ്ങന്നതായാൽ, നാം കാല താമസംകൂടാതെ വളരെ ആദരണിന്മായ നിലയിലെത്തുകയും, മാതൃദ്രോഹിക്കലങ്ങാരമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നതാണെന്നതിന് രണ്ടുപക്ഷമില്ല. ഭാരതീയക്ക്, പ്രത്യേകിച്ചു സ്ത്രീജനങ്ങൾക്ക്, ഒരു ഉണ്ട് യുണ്ടാക്കി അവരുടെ ജീവിതത്തെ ഏററവും ഉപയോഗപ്രദവും ഉത്കൃജ്യവുമായ പന്ഥാവിൽക്കുടി നയിക്കവാൻ ഒരു നല്ല മാർപ്പണിയായ മൂല ലളിത ഔഷധിലെഴുത്തെഴുപ്പുടെ ചെറുപുസ്തകം ഇതുപോലെയുള്ള ശീൽ മറന്നേകു പുസ്തകങ്ങളിടെ മുഖവുരുയാകവാൻ സാക്ഷാത് ജനഭീംഗപരികടങ്കിക്കേണ്ടു.

പി. കെ. പഠാക്കട്ടിനെത്തുാരമ.

ഒ വരു .

ഇതായ കെട്ടകമയല്ല; സുചോദ്ധിതാനക്രാന്തി ജനങ്ങൾസിലി സമ്മാനിച്ചു ഒരു ബകാളിവനിൽ യുടെ ജീവവരിത്രമാണ്. യുക്തിയോടും ഉദാഹർണ്ണങ്ങൾക്കും ഗൈരവതരങ്ങളായ പല കാര്യങ്ങൾക്കും വളരെ സമാധി ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ കലംഗനമാർ ഇതിനെ ഒരു രാണംപോലെ പാരായണം ചെയ്യുണ്ടതാക്കണ. അംഗംകുടാതെയല്ല മുഴുവൻ പ്രസ്താവിക്കൊന്തു.

അനുകരണമേം മലയാളികളുടോളെ മറ്റൊക്കും ശില്പിലുണ്ട് ഒരിലെല്ലാം വാസ്തവിക്കും ഇതുവരെത്തുവായിട്ടും നുക്കു ചില സമയം വലിയ കോട്ടം തട്ടിവരുന്നു. അതാണ് പരമസങ്കടം യുദ്ധാപ്പിലും അമേരിക്കയിലും ചില ആചാരങ്ങളിലും നടപടികളിലും അനുഭവംകൊണ്ട് കൊണ്ടില്ലെന്നു കണ്ട്, അവിടങ്ങളിലുള്ളവർ അവരെ തുജിച്ചതുടങ്ങുന്ന കാലത്താണ് ഇവിടങ്ങളിൽ അവയ്ക്കും ഉച്ചസ്ഥാനം കിട്ടിവരുന്നതു.

കൈ തുഷ്ടാനം ഇവിടെ ഏതുതു കാണിക്കാം. സ്നീച്ചയശമാക്കൽ എന്നുകൊണ്ടും ഒരു വൃത്തുസവുമില്ല; സ്നീകളേയും പുഞ്ചമാരങ്ങളും ലൈംഗിക്കേണം; അവക്കം രാജുകൾക്കുണ്ടിൽ ചുണ്ണങ്ങളും നീളുന്നതിനാം ഉല്ലാഗങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനാം ഏതു തൊഴിലും എടുക്കുന്നതിനാം മറ്റവക്ക്

ഈ സ്പാതഗ്രഹം സൗകര്യവും വേണ്ടം എന്നും മറുമായിരുന്ന സൂര്യികൾ യുദ്ധപ്രിയം അമേരിക യിലും കിടന്ന മുൻവില്ലി ക്രടിയിരുന്നതു്.

സൂര്യികൾക്കു മീശയില്ല; പുതഞ്ചമാക്കൽ സൂര്യൻ അല്ലില്ല; സൂര്യികളില്ലാതെ പുതഞ്ചമാർ പുത്രാല്പരം നീ ചെയ്തു കാണുന്നതുമില്ല—എന്നൊന്നുംകൈ കൊള്ളുന്ന വുന്നവർ സൂര്യികളോട് പരഞ്ഞിട്ട് ഫലിച്ചില്ല. പിന്നെ സുമതപ്രവാദത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയജീവി പാലതിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഒട്ടവിൽ, ആ വഴിക്കു പോയാൽ, മുഹാചാരങ്ങൾക്കു ഹാനിയും മുഹക ലഹരികൾക്കു വലംനയും ഉണ്ടാകുന്നതുകൂടാതെ, സുവായ ജീവിതര മല്ലാതെയാകുന്ന, സൂര്യികളിടെ ശക്തിക്കും സൂര്യിത്രത്തിനും ക്ഷയംതട്ടുന്ന, ഉത്തമസന്താനവാദം വളരെ കുറത്തുംവരുന്ന എന്നുകണ്ടു്, മുള കാലത്താക്കട്ട, ആ ദിക്കുകളിൽ മേൽക്കാണു്? ഇവാദത്തിനെന്ന് ശക്തി അല്ലാലുമായി കുറത്തുരുചാജിയിരിക്കുന്നു. അപൂർണ്ണാണം മല്ലിടങ്ങളിൽ അതിനു ബലം ക്രടിതുടങ്ങിട്ടുള്ളതു്.

സൂര്യികൾ വിഭു അഞ്ചുസിക്കുന്നതിൽ ആക്കം വിസ്മയത്തുണ്ടാക്കവാൻ കാരണമില്ല. സംസ്കാരരൂപത്തും അഭിനവിനിയിത്തനേന്നു. മലയാളരാജും വിഭുഷികളായ മഹിളാജനങ്ങളാൽ പഴയകാലാമുതല്ലുതനെന്ന അവകുത്തവുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അന്നവർ സുകമാരകളുടെ വിളനിലയങ്ങളായും അംഗഭംഗിയുടെ കേളിരംഗങ്ങളായും അജയ്യവിക്രമമായുടെ മാതാക്കന്മാരായും ജനപതികളുടെ സഹയർമ്മചാരിനികളായും ഏറ്റപ്പറ്റുനിലയങ്ങളായ മഹജനങ്ങളുടെ നായികക്കാരായും ലോകഗോവനത്തിൽ ഏവമുമ്പുമില്ല

അതവരായും ഫോട്ടിച്ചിങ്ങൻ. ഇതിനെല്ലാം പ്രയോജനപ്രമാണ വില്യൂആസവും അന്നവക്ക് സുലഭമായിക്കുന്നു. ഇന്നതെന്തെ കൂട്ടയോ? നേന്മാലേംചിത്രങ്ങാക്കക്ക.

സ്കീകൾ ഉള്ളൊരത്തിൽപ്പറവേശിക്കുന്നതും ആരു ഒരു ദയ കുറവമായി കയറ്റുകയില്ല. എന്നാൽ അവരുടെ സ്ഥാതന്ത്ര്യബൈശവക്കുറ്റങ്ങളെ നിരോധിച്ചും അവഹരിക്കുന്ന തൊഴികളും ചേരുന്നതുകൊണ്ടുള്ള അഭാവങ്ങളും, മുഹമ്മദാതുമതേനയും ഉള്ളംഗവും വിയേയും വിരേഖയാംകുടാതെ എണ്ണക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ഫോക്കേഡ് റീതിയേയും അവർത്തനെ ഗൈത്രവമായി ചിത്രിച്ചു് ഉടനെ ഉറച്ച പ്രവർത്തിക്കാത്തപക്ഷം, അവർ അവദേഹളിനധാന്നാത്തിനു. പാതുമായിത്തീരും; ലോകം അദ്ദേഹത്തിനെ പ്രാപിക്കുകയുംവെയ്യും. യാതൊരു സംശയവുമില്ല.

സമതപ്വാദമല്ലോം വിചാരണയ്ക്കുകൾക്കു ഫസംഗമിക്കാതിരും. പ്രായോഗ്യപദ്ധതിയിലാണ് അനിവാര്യമായ ഒരു വൈഷ്ണവാജ്ഞാ വിശദമാക്കക. അങ്ങപ്പാറം തലത്തല്ലിക്കരണത്താൽ, ശരിയായ ദിക്കിൽ ചെല്ലുകയുമില്ല; ഇല്ലാതെ സങ്കരണാജ്ഞാ ലോകം അക്കദ്ദേപാതിരിക്കവാനായിരിക്കുകയില്ലെന്നും സത്ത്വാധാരയും സത്ത്വക്കതിസ്പാധിനയും സത്ത്വജനത്തുകളും ടേയും മാതാവുമായ തോിമഹാരാജാജ്ഞിക്രടി സ്വജ്ഞിസ്ഥിതിസംഹാരങ്ങളെ പ്രവഹിച്ചുമഹേശപേരന്മാരെക്കുണ്ട് പ്രവർത്തിപ്പിച്ചുകാണിക്കുന്നതു്? എന്നിട്ടും ലോകം അതുകാണന്നില്ല; അതിനെന്ന് തത്പരം ഗഹിക്കുന്നതുമില്ല.

ഈ കാലത്തു നിന്മാട സഹോദരിമാരം പുതിക
 കീം ധന്തംബരങ്ങളും എത്രാങ്ഗതരം ജീവിതക്രമത്തെ
 സ്വീകരിച്ചാലുണ്ട് അധികയേയും വീടിനേറയും നാടി
 നേരയും ഭാവി ശോഭനമായിത്തീരുക എന്ന കാണിക്കു
 വാരം അതു മഹാശാഖാ ഈ കൂതിയെ തണ്ടം ഭാഷാ
 ന്റനെയന്നു ചെയ്യുവാനാണെന്നും പുതിയതൊക്കെ
 അസ്ഥിവാനന്നു ഭാരതീയവനിതാദർശനം കൊള്ളു
 ല്ലേന്നു പാശ്വാത്രം സ്വന്നായാണെങ്കു കണ്ണടക്കു സ്വീ
 കരിക്കാമെന്നു മറ്റും പുൽനിണ്ടും ചെയ്യാതെ,
 ദേരകാലജാജേയും പുൽക്കുമാഞ്ഞെങ്കുയും അനുസരിച്ചു
 എപ്പാറിലും ആദരണ്ണീയങ്ങളും അംഗങ്ങെങ്കു ന്റലു
 അലോചനയോടും കൂടി സ്വീകരിച്ചും, ഉചിതമും
 ഡേബ്രുവും ഭ്രാന്തന്റുവും ആദ്യാദ നൃതനപു
 നമാവിതക്രമിയായിരുന്നു സരോജനളിനീംവി ത
 എൻ ജീവിതയാത്രയെ നയിച്ചിരുന്നു.

അവർ വെട്ടിത്തളിക്കിച്ചു ഉത്തുഞ്ചുവും മുന്നു
 ത്രേണിച്ചുവും ആയ വഴിക്കിൽ കൂടി കേരളത്തിലെ
 സ്നീലോകം ദേവിയെ അനുഗ്രഹമിക്കേണ്ടതാനന്നു
 തണ്ടം തീച്ചുകൾ ഉത്തരകാണ്ട മതിയാവില്ലെല്ലോ.
 അതു വിധിക്കവാൻ അധികാരമുള്ളവർ കീഴ്ചാ
 ക്കിംകാളിക്കേ. ഒരു മാർദ്ദാർമ്മിനിയായ മാതൃകാമ
 ഹതിയുടെ ജീവിതചരിതം കാണിച്ചേതാടക്കൂടി തെ
 ഽേളിടുന്ന തണ്ടം നിവൃദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ങ്ങൾ ശീവകരമായ അവസ്ഥയിൽ മുതിർന്ന
 പ്രസാധകൾന്നു അല്ലെങ്കണ്ണെ പുരസ്കാരിച്ചു ഒരു പ്ര
 സ്ന്യാനമാവു സംഭാവനവെയ്യു സമ്മാന്യനു കൊ

ശാകൻ ഇം ചുമ്പുകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണം റിംഗ്ഹിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഇതിനെ പാർത്തി സരോജസമിതിയുടെ ആദിമുദ്രയ്ക്കിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട കുറുവാൻ അനവഭിച്ചതിനും ഇതിന്റെ വില്പനയിൽ നിന്നാണാക്കുന്ന മുഴുവൻ പണാധും ഇം രാജ്യത്തു് രോഗനിവാരണത്തിനായിക്കൊള്ളുകയും പ്രവരണവേല നടത്തുവാൻ ഉപയോഗിച്ചു കൊള്ളുമെന്നോടു തിനും പ്രസാധകൻ ആ സമതിയോടുള്ള തുതജ്ഞത തന്റെ ഇവിടെ രേഖപ്പെട്ട ഫൈറിക്കൊള്ളുന്നു.

ദേവിയുടെ വരംനും ഇപ്പോൾ വീരഭ്രാന്തിലെ കളിക്കുന്നും ആയ ശ്രീമാൻ ജി. എസ്. ഡച്ച് അവർക്കു ഇംഗ്ലീഷ് ഇതിന്റെ മുഹമ്മദത്തിയുടെ കത്താവു്. ഇതിലെ ചില അല്പാധികരണങ്ങൾ ശ്രീമാൻ കരിപ്പുരുത്തു കേൾവൻ നായരവർക്കളും മിക്കവയും ശ്രീമാൻ പാട്ടത്തിൽ പത്രമാണെന്നും, എ.ഒ.എ., ബി. എൽ., അവർക്കളും പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഓഷാന്തരനയനത്തിനും അനവാദത്താലും സുക്ഷ്മാധ സംശയനത്താലും അവർ തെങ്ങാടിക്കു. ചെയ്തന്നിരിക്കുന്ന ഉപകാരങ്ങളും തെങ്ങാടിക്കുന്ന വിന്ദുരിക്കുന്നതല്ല.

ജാതിമതവുമുഖ്യാസമില്ലാതെ കുരുളീയർ ആരാധിച്ചവനു രണ്ടാദർമ്മത്തികളുടെ അനന്തരമാം സിഖിക്കവാൻ ഭാഗ്യമായിട്ടുള്ള ഇം കുതിയുടെ ഭാവിയെക്കിട്ടു് തെങ്ങാടിക്കു. ചിന്തിക്കൊണ്ടാവശ്യമില്ല ശ്രൂ. സദയം സമർപ്പണം സ്വീകരിച്ചതിലും മുക്കുതരാജ്ഞായ ഇതരകുത്യാദാരുടെ ഇടയിൽ ഇതിനൊരു പ്രസ്താവന ആഴത്തിനും കാണിച്ചിട്ടുള്ള ആക്കത വാസല്പത്തിനായിക്കൊണ്ട് തെങ്ങാടി അവരെ ശീരസം നമിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ടി. കെ. എം.

വിഷയവിവരം.

—*—

മ. ബാല്യകാലം	മ.
ടി. കെ. എം.	
ര. മഹസ്മാഗ്രമം	ര.
ഗീതി സാഹിത്യസഭി ടി. സി കല്യാണി അമ്മ.	
ര. മഹത്ത്വങ്ങൾ	മര.
ഗീതി വി. കെ. അമുക്കട്ടി അമ്മ.	
ര. ഭാരതീയസ്കീതപം	മര.
ഗീതി ടി. ഭാരതി അമ്മ, ബി. എ.	
ര. ചില സ്വപ്നാവധിരേഖകൾ	മര.
ഗീതി വി. കെ. അമുക്കട്ടി അമ്മ.	
നു. വൈവാഹികആദർശരം	രഞ്ജ.
ഗീതി ടി. ഭാരതി അമ്മ, ബി. എ.	
ര. സംഗീതത്തിലുള്ള റൈ	ദ്ര.
ഗീതി വി. കെ. അമുക്കട്ടി അമ്മ.	
വ. സ്വന്ദര്ശനിമാനം	ദിനം.
ഗീതി ടി. ഭവാനി അമ്മ.	
ന. ഒരു ഭാരതീയഗ്രാമത്തിൽ	ന.
ഗീതി വി. കെ. അമുക്കട്ടി അമ്മ.	
മറ. മഹിളാസമിതികൾ	വൃന്ദ.
ടി. കെ. എം.	
മ്പ. ആനന്ദമാഹപാനം.	നർ.
ടി. കെ. എം.	

—ഓംശാം—

(ഇതിൽ മൂന്ന് പടങ്ങളിൽ ചേര്ത്തിട്ടണ്ണ്.)

സംരാജ്ഞന്മുകി.

അംഗി

സരോജന്തീനി.

എ. ബാല്യകാലം.

സരോജന്തീനി മുഖ്യമന്ദിരത്തിൽ നാലു മത്തെ മകളായിരുന്നു. ദേവൻ ഇന്ദ്രിയൻ സിഹിൽ സവീസിൽ കീത്തിനേടിയ രഹംഗരും ബങ്കാളത്തിൽ പരശ്ര ഇനസമമതനമായ രാളായിരുന്നു. സരോജം ജനിച്ചതു്, മദ്യപാതയിൽ ഒരു വാഹനം, ബുക്കാളത്തു്, മുള്ളിക്ക സമീപം ‘വാദത്ത്’ എന്ന ദിക്കിലുണ്ടി സ്വപ്നിതാവിന്റെ ഭവനത്തിൽ വെച്ചുണ്ടോ.

പിതൃഗ്രഹം പഴേതരത്തിലുണ്ടു് ഒരു വലിയ കെട്ടിടമായിരുന്നു. അതു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നതു് തെങ്ങ്, കവുങ്ങ്, മാവ്, എന്നിവക മുക്കുങ്ങളും കൊണ്ടും മലീജാതി തുടങ്ങിയുണ്ടു് ലതകളും നിബി ധൂമാദയായ വലിയ തോട്ടത്തിലായിരുന്നു. തോട്ടത്തിന്റെ അവിടെയു മിവിടെയുമായി ചുംകളും ചുറവെച്ചുട്ടു തകാക്കാളികളായിരുന്നു. വീട്ടിന്റെ മുമ്പിലായി ഒരു തുളസിത്തറയും അതിനു നടക്ക് ഒരു കുവളയും ഉണ്ടായിരുന്നു.

സരോജം ജനിച്ചുകാലത്തു്, അതു വീട്ടിൽ സരോജത്തിന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ, മുത്രുപ്പി, അമാമൻമാർ, അമാധാരിമാർ, എന്നിങ്ങനെ വളരെ പേര് വാസ്തവത്തിൽ ഏകദേശാരങ്ങൾമായി പൊതി

അനു. ആ ഭവനം ഹിന്ദുക്കൾ ഗംഗാനദിയുടെ
എറവും പാവനമായ കൈച്ചഴിയായി ആദരിച്ച
വരുന്ന മഹ്ലിയുടെ സർപ്പത്താണ്. പ്രഥമസമ
യൽ, വീടിലെ മറു സുരീകളേംടുക്കി സരോജവും
നമിയിൽ പോയി കളിച്ചു് സൃംഗാലിമുഖമായി വെള്ള
തിരികെ കണ്ണടച്ചു് കൈക്കുപ്പിനിന്

ഓന്നോ! ഓസ്റ്റുര! മാത്താൻമാ!
ചണ്യരഫ്രേ! ദിവാകര!
ആയരാരാശ്യമെമ്പത്രും
വിദ്യാം ദേഹി നമോസ്തുതേ
എന്നോ സവ്യാത്മനാ ജപിക്കാരണഭായിങ്ങനു.

സദരംജനളിനിയെ കട്ടംബത്തിലേക്ക് ഓഗ്രം
കൊണ്ടുവന്ന കട്ടിയായിട്ടായിങ്ങനു ആ വീടിലുള്ളവർ
കുത്തിവന്നിങ്ങന്തു്. “ഈ കട്ടി തൊട്ടത്തല്ലോ കന
കമാകം.” എങ്ങനെതോ ഒരു പ്രാർഥനികൾ പറയുക
ഉണ്ടായിട്ടാണെതു. വിപ്രാനായിങ്ങനു സിലേഷപര
മിത്രൻ എന്ന കാരണവൻ സരോജത്തെ പല്ലാത്ര
പേണ പലപ്പോഴം സൃതിച്ചിരിക്കുന്നു. മരീറാമമാവൻ
അഞ്ചേരിത്തിന്റെ ‘ഹിന്ദുപുര’ മെന്ന ആവ്യാധിക
യിൽ സരോജനളിനിയെ സംഗ്രിതദേവതയായും ബു
ക്കാളിവനിതകരംകൊയെ മാതൃകാമഹതിയായും വർണ്ണി
ച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇത്തല്ലോ സരോജനളിനി
യുടെ കോമളഗാത്രത്തിന്റെയും സ്പാവർഥനാത്തി
ഡേരയും അക്കരജിച്ചായി കുത്തിയാൽ മതിയാവുന്ന
താക്കുന്നു.

സരോജനളിനി പദ്മിക്രൂട്ടത്തിൽ പോയി
പഠിച്ചിട്ടില്ല. സവ്യക്കലാശാലവക ഒരു പരീക്ഷയ്ക്കും

ക്കാജയണ്ടായിട്ടുമില്ല. ദൈശവദശയിൽ, ദേവി അരവിക്കുന്ന സഭാദാസഫോറത്തിനാരൂഹമില്ലെങ്കിലി അനുഭവം ഇല്ലീഷ്, ബങ്കാളി, ചരിത്രം, ഭൂമിശാസ്ത്രം, കണക്ക്, സംഗീതം എന്നിവയുടെ അടിപാർശ്വം അല്ലെങ്കിലും. തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ സന്നിദ്ധാനായി സാഹചര്യവും കുറച്ചുകാലം ബേംബത്തിനില്ലായായ വാസവും സ്വപ്നപ്രയത്നവും ദേവിയുടെ പിന്നീടുണ്ടായ വിഭ്രാസന്ധാരനത്തെ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്. പാട്ടനാട്ടിനം, ഫിസിൽ, സിതാർ, പീയം എന്ന മുതലായ വാദിത്രജ്ഞങ്ങൾ വായിക്കുന്നതിനം സഭാജന്മാനപ്പിനിക്കു നല്ല ശീലമുണ്ടായിരുന്നു. പാട്ട പഠിച്ചിരുന്ന കാലത്ത് കർത്തിരസ്സുവാരിയും ടെന്നീസ്സുകളിയും അല്ലെങ്കിലും.

എന്നാൽ ഭാവിയിൽ അവക്ക് വ്യാതിക്കു മേതു ക്കൊള്ളാൻ തീന്തിട്ടുള്ള മിക്ക മുണ്ടാക്കം സഭാജന്മാനപ്പിനിനം പിതാമഹിയിൽ നിന്നുമായിരുന്ന സന്ധാരിച്ചതും. മുജോദ്ദീസുമുഖവും ഭാത്രി നാശേരുന്നവിനിയും നേരം ശീച്ചാദിമുണ്ടാക്ക് അവക്കു രാജുത്തിൽ കേരം വികേട്ടിക്കുവരായിരുന്നു. അവക്കു പേണ്ടെങ്കാം ഉത്തമഗേഹമിനിക്കൊള്ളാൻ വര്ത്തിക്കുണ്ടതിന്, രേണു ഉപദേശങ്ങളും അവക്ക് യട്ടാവസ്ഥരും കൊടുക്കുകയും പ്രസ്തുതിക്കുള്ള അവരുടെ പരിപ്പുക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ രണ്ടുപേതം ഒരും അമാന്തിരപ്പിനില്ല. പിതാമഹിക്കു സഭാജന്മാനപ്പിനു വലിയ കംത്രമായി ആണ്. തെരുവോക്കുമോഹിനിയെന്ന അവക്കു പേരിനെ അവർ അത്മവത്താക്കിച്ചെത്തു. അളളകളോട് ഓംഗിയിൽ പെയമാധനത്തിനം അതിമീകരിക്കുന്ന നാല്ലുരിക്കുന്നതിനം മൂശപ്പേരുന്ന സേവിക്കുന്നതിനം ഭിംബാ

ത്തനുവര തുംബാ ചെയ്യുന്നതിനും സദ്രാജനളി നിക്ക് അക്കുതിമമായുണ്ടായിരുന്ന പാടവം അവക്ക് ലഭിച്ചതു് എത്തേലോക്കു മോഹിനിയുടെ ശിഷ്യത്പരതിക്ക് നിന്നായിരുന്നു.

തോട്ടങ്ങളെ നട്ടുനന്നച്ചു വളരുത്തുന്നതിൽ സദ്രാജനളിനിക്ക് വളരെ ഉത്സാഹിക്കണംയിരുന്നു. തന്റെ ഗ്രഹത്തിൽ അത്യാവശ്യം വേണ്ട പുസ്തകങ്ങൾ കട സ്ഥാമാനങ്ങളിൽ ദേവിയുടെ ഘുണോട്ടത്തിലും അടക്കം കൂപ്പുള്ളതിലും ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു അവക്കുടെ നിശ്ചയം.

ചെറുപ്പുത്തിൽ സദ്രാജനത്തിനു ഏററവും പ്രിയമായ കുത്തും മാതാപിതാക്കന്മാരെയും പിതാമഹിയെയും ക്രൈസ്തിക്കന്നതായിരുന്നു. അത്താഴം കഴിഞ്ഞാൽ അവക്ക് കടിക്കവാൻപുള്ള പാത കൊണ്ട് പോയി കൊടുക്കുന്നതും, അവർ കിടന്നതിനു മുക്ക്, അവക്കുടെ ചെരിപ്പുകളെ തുടർവ്വേശക്കന്നതും സദ്രാജമല്ലാതെ മറ്റായം ചെയ്യുന്നതു ദേവിക്ക് തീരെ സമ്മതമല്ലായിരുന്നു.

പച്ചളിക്രൂട്ടത്തിൽ പോയി പരിക്കുവാൻ സെഡ കൂൽം കിട്ടാത്തതിനെ കരിച്ച അല്ലകൊലത്തു് സദ്രാജനളിനിക്ക് വുസന്മുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ പ്രായപുത്രി വന്നതിനശേഷം, ദേവിയുടെ മതം ഗൈഹിനികളായി ഇരിക്കുവാൻ ഇട്ടിക്കുന്നവർ ആ ആശുമതിനു വേണ്ട പരിപ്പും പരിചയവും സന്ധാരിക്കുന്നല്ലാതെ, അനൊവശ്യമായ കറിനവിഷയങ്ങളെ പരിക്കുന്നതിൽ അധികക്കാലം തവക്കാത്തരും കുയാദ്ദേശം ചെയ്യും കൊണ്ടിരുന്നാലുതെന്തെ ഫലം രോഗം, തുരന്നാരായ പ്രജകളുടെ ഉല്ലാഭനമാണെന്നായിരുന്നു.

കൃഷ്ണനുണ്ടായാലിനിയായിരുന്ന സരോജനളിനിക്കും, നവകസ്ത്രത്തിനെന്നാപോലെ, അരജീവനാന്തം ഉണ്ടായിരുന്ന പ്രശ്നാദത്തിനേൻ്റെയും ഗ്രാമതയുടെയും മാധ്യത്തിനേൻ്റെയും പ്രധാന കാരണം സ്കൂൾ പഠിപ്പിന്റെ അഭാവമെന്നായിരുന്ന പവ സാരജ്ഞനും ഒന്നേയും നില്ലുംരുത്തുമായ വിശ്വാസം

2. ഗ്രാമപാത്രമഃ.

കാഞ്ചുശ്മത്രീ, കരണേഷ്മലാസീ
അപേഷ്മ ലക്ഷ്മീ, ക്ഷമയാധരിത്രീ
സ്നേഹേഷ്മാതാ, ശയനേഷ്മവേദ്യോ
ഷംക്രമമെന്നാരീ, കലധമ്പത്രീ.

മന്മം നൃ ജനവരിമാസത്തിൽ, തൊൻ ഇൻ ഡ്രൂൾ സിവിൽ സവീസിൽ ഒവൻ ഉടനെന്നയാണ് എനിക്ക സരോജനളിനിയെ കൊമതായി കാണും നിന്നായതു്. അന്ന് അവർ വൈഴ്സ്ത്രൂ ഫടച്ച പൊക്കത്തിൽ, കണ്ണാൽ നല്ല ഭംഗിയും ഉത്സാഹവും ചൊടിയും ഉള്ള ഒരു പ്രധാനയായിരുന്നു. തൊറ്റിൽ മുഖവത്തേയും മുകളിനങ്ങളിൽ പൂണ്ടാനമതിയോടും അതിന്റെ കളിക്കുടംകുടി. മന്മം നൃ സൈപ്പേറിനും പബ്ലിക്, ശാഖകൾ പരിഞ്ഞാനും തൊട്ടാവുതാമത്തെ വയസ്സിൽ, തൊക്കുടെ വിവാഹം നടന്നു. അന്നമുതൽ അവർ എൻ്റെ ജീവിതസരണിയിൽ ദരിക്കലും പിരിയാത്ത ഒരു അപൂർവ്വമായിത്തീർന്നു. തൊക്കുടെ ഒരു ക്രൈസ്തവ ജനനകാലത്ത് ഏകദേശം മൂന്നു മാസവും, മരുനാരിക്കൽ, വൈദ്യുതിന്റെ ഉപഭേദങ്ങളുകാരം, അതു പ്രിയസ

നൊന്തിന്റെ ദേഹസ്വഭാവത്മം നീലഗിരിയിൽ കുറേ ക്ലാലവും പിരിഞ്ഞു താമസിച്ചതല്ലാതെ, ഒരു ദിവസം പോലും, എങ്ങളുടെ പതിനെട്ട് കൊല്ലുത്തെ ദാനവരുജീവിതകാലത്തിൽ എങ്ങുംക്കു വിരഹംവസ്ഥ അർഹം വിക്ഷേഖിവനിച്ചില്ല.

ചുണ്ണിയ എന്ന ഡിസ്കൂട്ടിൽ നൊന്ന് ഡിവിഷൻ നൽകി ബഹിസർ ആയിരുന്നകാലത്ത്, മുപ്പുതൊനാലുംതൊനാഴിക മുരൈ സക്രീട്ടംയി ശ്രോദ്ധിക്കുവോക്കുമ്പോൾ, സുരോജനാളിനി കൊച്ചു കുട്ടിയേയുംകൊണ്ട് എൻ്റെ പോങ്കു പതിവായിരുന്നു. മിക്ക സമവാദജീവിലും കാളവണ്ണിയല്ലോതെ മറ്റൊരും അംഗം പോയിരുന്നില്ല. അക്കാലത്ത് എങ്ങളുടെ ഉക്കനായ ചെറിയ കുട്ടിയായിരുന്നു. കാളവണ്ണിയിലെ അൺ എത്ത യാതു വളരെ ശ്രമസാല്പമായിരുന്നു.

എൻ്റെ സകല പരിഗ്രമങ്ങളിലും അവർ ഭാഗം അംഗായിരുന്നു. എന്നൊന്തമിച്ചു് എല്ലാസ്ഥലത്രം പോകുന്നതിനാവേണ്ടി അവർ കതിരസവാരി മുമ്പില തേതിലധികം പരിശേഖിച്ചു് എന്നെന്ന കനിലധികം പ്രാവശ്യം താഴേന്തിട്ടിട്ടുള്ള അവക്കുടെ വലിയ കതിരജ്ജു് ഏകക്കുചുമ്പിലും അവരെ ചുവട്ടിലിട്ടുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല.

എല്ലാ കായികവിന്നോങ്ങളിലും അവർ എൻ്റെ മുട്ടകാരിയായിരുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചു് എന്നീല്ലു് അവർ അസാധാരണമായ പാടവന്നേന്താട്ടുട്ടി കളിച്ചിരുന്നു. എന്നും ഒന്നുപൂളിത്തിലേയും ഗംഗാതീരത്തിലേയും വൻകാട്ടകളിൽ നായാട്ടവാൻ ആനപ്പുറത്തു കയറിയോനടന്നും പോകുന്നുമയത്രം ആവർ എന്നു അൻ ശബ്ദിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ഏകക്കു പത്തടി നീള

ഇങ്ങ ഒരു പുലിയെക്കണ്ട് എൻ്റെ അനുവദമാരെ
ശ്രാം ഓടിപ്പോയ സമയത്തും സംരാജനളിനി അല്ല
മെക്കിലും ദേവിഹപലയായില്ല. എന്ന തന്നെയല്ല,
അവരാണ് ആ മുഹമ്മദിൻറെനേക്ക് എൻ്റെ അല്ല
യെ ആലുമായി അകുഷ്ഠിച്ചതു്.

നന്നാമത്തെ വെടി മുഹമ്മദിൻറെ ഒരു കാലിൽ
മാത്രം കൊണ്ടതിനുശ്രദ്ധിച്ചു, അതിനെ വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടു
പാടിക്കേണ്ടതിന് രണ്ടുവിസ്താരം മാത്രം ആന്ത്യുറ
തതിനും കഴിച്ചുകൂട്ടുകണ്ടിരുന്നു. അന്ന ദിവസത്തിൽ
രണ്ടുപ്രാവലും മാത്രം ദേവി മഹാരാജയുറുത്തുകയറി
മുന്നോയുള്ള തണ്ണേളംടെ കുടാരത്തിൽ പോയി കൂടിക്കു
പാലുകൊടുത്തു് തണ്ണേളംടുകയും ഭക്ഷണവുംകൊണ്ടു
പോരുക പതിവായിരുന്നു.

മറോദതൊരു ജന്മവിനെ ദേവദയാട്ടനാതിനും
തുറഞ്ഞ തനിച്ചു പോകുന്നതിന് അവക്ക് വിരോധമു
ണ്ഡായിരുന്നും. ഇന്നാൽ, കുടവരയ പേടിവർക്കുന്ന
തിന് തൊന്തു തനിച്ചുപോകുവാൻ അവരെരാറിക്കലും
എന്ന അവവലിച്ചിരുന്നും. അവരെയമിച്ചില്ലോ
ഞ്ഞാൽ, തൊന്തു വല്ല ആപത്തിലും പെട്ടപോകുവാൻ
എഴുപ്പുമണ്ടണായിരുന്ന അവരുടെ വിശ്വാസം.
അമ്പവാ അവരെകൂട്ടാതെ തൊന്തു പുലിനാംട്ടിനു
ചുറപ്പുടക്കയാണുകൂണിൽ, എൻ്റെ നായാട്ടുസാമന
ഞ്ഞം എന്നെങ്കിലും എടുത്തോളിച്ചുവെച്ചു് അവർ
എൻ്റെ യാത്ര മുടക്കു പതിവായിരുന്നു.

തൊന്തു വുൽനായിലെ കലക്കരായിരുന്നാകാലത്തെന്നു
രിക്കതു, അവിടത്തെ മലവക കണ്ണസർവേററും തെമി
ച്ചു് സക്കീട്ടുകഴിഞ്ഞതു വരുന്നോം, തണ്ണേം ബക്കാം ഉ
ംക്കെടുതു തീരഞ്ഞിലെ വൻകാടുകളിൽ നായാട്ടിനാ
യി പോകുക ഉണ്ടായി. ആ വിവരം അവർ അറിഞ്ഞ

உடனை, என்றால் திடுமாரேங்களிலீடு கால்காட்டயையி பாஸ்பூட் சுஜுத்தாஸகலமாயிக்கா அது காட்டில் நெஷாத் தெட்டுக்கூற்று வரை வேண்டும்.

திர்வூபு-த், நெஷாத் ரீமயூஷ்ணோயி. அவை செவைதீர்க்குமிக்க கரிமமாய உடலரோசங் உள்ளையி அங்க் அவர்களை வெற்றுத்தொட்டுக்கி ஏனென் விழ வேலுகாய ஒது வெவழுகென் காளிதீர் ஸ்ரூக்கிய நடத்தி அவர்களை பரிவரிதீர். அக்கலாலத்து அவர்களை ஜீஸேஸ்லை அந்தும் போலும் அவர்களை சில்.

தொங் வீர்முனியிலை குடிக்கரையிரிக்கவேர்க், வீக்கர்த் தெஷார்த் தாமஸிக்கெனாப்பமலத்துக்கிணங் ரஷ்ட நாசிக் குருத்து ஒது ராமத்திற் அஸ்மீஸ்வாயை ஸ்தாயி. தீக்குறுநா ஸமலரேதக்க தொங் காரித் தூக்கி புரூபுக்பூர், ஸலோஜங்க்கிணியும் ஏன்னிரு குடை போன். அங்காசிக்குரும் முடிநாபாலியுத்து பாட துத்துக்கி நடக்கவெள்ளுத்துக்கூயிக்கூ. அது வசியுமாக்கூ தீகெக்குத்துவாங் ஸஹாயிதீர் ஏன்மாறுமலை, கத்தி கொள்கிறீர்கள் ஒது புர ஒருங்குமேற்கு விழிவாங்கூவிதீர் ஸமயம், அவர்களே ஏனென் ரக்கப்பூட்டுத்துக்கூயும்சொலை.

ஏன்ற அதூபிஸுஜோலியுமாக்கி அவர்களை தீடிரிக்கக் கூடியதிக்கூ. ஏனென் ஸஹாயிப்புமா நாயி அவர்களைப்பூட் ரெட்டு ரெட்டிங் அஞ்சிதீர் ஏன்ற வேளா, ஏன்ற ஸகல உலும்போதிலும் அவர்களையான் அதுறுதியிதீர்க்கூது. அவர்கள்கிணங் ஏனிக்கீட்டியிக்கூ ஸஹாயத்தை விவரிக்கக் கூன்று தோன்றுமலை. ஒருநிக்க மன்றாஸி ஏஃப்டாஶ

കുലും അരലും അസഹ്യത തോന്നിയാൽ, അത് അവർ ഉടനെ എൻ്റെ മുഖഭാവംകൊണ്ടിരും, അതിന്മേഖം ഉപരാതിചെയ്യുക പതിഷ്ഠയിൽനാം അവരുടെ ഉപദേശം രീക്കലും ദോഷകരമായി പരി സമിച്ചിട്ടില്ല.

അവരുടെ ഫോൺസാററമാൽ സഹകരണവും ആരുളോചനാപൂർവ്വമായ ഉപദേശധാര കൊണ്ടാണ് എനിക്ക് എൻ്റെ ജീവകാലത്തിൽ പ്രധാനമായ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ഈ കരക്കാലം ബീംഗാറിൽ ഉള്ളാശം തോക്കുംണ്ടായി. അവിടെ വേട്ടയ്ക്കും മറ്റും വളരെ സൗഖ്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ, എനിക്ക് അവിടെ ഗമിരമായി താമസിപ്പാൻ മോഹമുണ്ടായിരുന്നു.

“ജീവകാലം മഴവും വേട്ടയാടിനകാൽ മതി ചെയ്യും നമ്മുടെ മാതൃഭൂമിയുടെയും ബകാളുണ്ടാക്കുന്ന വാഹനം എനിക്കിൽ മരിയും മരിയും അനിയാം. അതിനാൽ ഇവിടെതേക്കാഡി അധികം തുണം നിഃബന്ധങ്ങൾ സ്വന്തമായി ചെയ്യാൻ കഴിയും.” എന്ന അവർ ഒരു ദിവസം എന്നോട് പറഞ്ഞു. ആ യുക്തി പൂർമ്മായ വാക്ക് എൻ്റെ ചിത്തപൂത്തിയെ ചലി പൂശ്യം. തോന്നവരുടെ അഭിപ്രായത്തോടുകൂടി അനുകൂലിച്ചു.

ഈ ദുരന്തം നാലോ കൊല്ലം ഒരു ജീവി ജീയിടെ സ്ഥാനം വഹിക്കുവാനിടയായി. “ഒരു നൃജായാധിപതിയുടെ കുടുംബം ശമ്പളവും കരഞ്ഞ വിലവും സമ്പാദ്യത്തിനു വഴിയാണ് കുലും, സമുദ്ദാ

യോഗവന്നതിൽ അതതു സൗകര്യം നൽകുന്നതല്ല, ശരീരക്ഷയ്ക്കും മുളാമുള്ളതല്ല. അതിനാൽ ഒരു കളക്കുങ്ങട ന്യാനം വഹിക്കുന്നതാണ് നല്ലതു് എന്നു എനിക്ക് തേരണനന്ന.” എന്ന് അവർ രഹികൾ എന്നോടുപറഞ്ഞു. അന്ന ഏതു ശ്രദ്ധിച്ചുതോറു കൊണ്ടു് വളരെ ഭൂപ നാജുങ്ഗതാടക്കിയാണെന്നും, തൊൻ ദേവിയുടെ ഉപദേശത്തെ സ്പീകരിച്ചു.

അവക്കും ഉപദേശം കൈകൂട്ടുകൊണ്ടു് എനിക്ക് രഹികലും പദ്ധതാപത്തിനിടവനിട്ടില്ല. ഓരോ ദിവസം കഴിയുന്നതോറും തൊന്തിന്റെ വില അധികമയിക്കും അരിസത്തുവന്നു. മൂല രണ്ട് സംബന്ധിക ഭിലെന്നല്ല, മറന്നേക കാർണ്ണഭാലിലും അവക്കും ഉപദേശം എനിക്ക് നേർവചി കാണിച്ചുതനിട്ടുണ്ടു്.

തൊൻ പദ്ധതായോ ഗദ്ധതായോ എന്നെങ്കിലും എഴുതിയാൽ, അവർ അതിനെ നല്ല കഠലാണ്ടിൽ പകർത്തി പിന്നെയും എഴുതുന്നതിനു് എന്ന ഉത്സാഹിപ്പിക്കും. അവക്കും പ്രാത്യാഹനത്തിന്റെ ഫലമായിട്ടു് തൊൻ കരെ താരാട്ടുപാട്ടുകളും അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കരെക്കാലം കഴിഞ്ഞെല്ലാം, എൻ്റെയും എന്നേതുടെ സ്നേഹിതന്മാരുടെയും അപേക്ഷയുംസരിച്ചു്, അവർ സ്നേഹിതാളാസത്തെയും അതിന്റെ ഉത്കാഷ്ഠത്തിന്നവേണ്ട മാർജ്ജാളേയും കരിച്ചു് ഉച്ചപ്രാസങ്ങൾ എഴുതി മാസികകളിലേക്കും മറ്റും അയച്ച കൊടുത്തതുടങ്ങി.

പരസ്യരസഫായ സംഖ്യമായും കൂഷിയുടെ അഭിപ്രാഡിക്കായുമുള്ള സമേഖനങ്ങളിൽ എനിക്ക് പങ്കുകൊള്ളുവാൻ സാധിച്ചിട്ടെത്തല്ലോം അവണം

സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുടി തെമ്പിച്ചുപോയക ടാതിഹർ യിരുന്നു. “നിബോളിട വിമർശിക്കാം സ്കീജന തതിന്റെ മുഖ്യത്തിന്റെവേണ്ടിയുള്ള എത്രയും ആലോചനകു ഇല്ലോ അതിന്റെ നിർവ്വത്തിമാറ്റങ്ങളില്ലോ വേണ്ട തയയ വിലയേറിയ സൂചനകൾ എന്നിങ്കു നൽക നാണ്ട്.” എന്നവർ പറയാറണ്ട്.

മന്ത്രി-ഡാം, ആരംഭജാർ പരസ്പരസഹായ സംഘക്കാരാർ കെട്ടപ്പെട്ടിട്ടിള്ള പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ചീറ കാണ്ണവാൻ തോൻ പോയപ്പോറി, അവരും എത്രയും കുടെ നിന്തുന്നും പോന്നും. “പരസ്പരസഹായ സംഘംകൊണ്ട് ഇനങ്ങൾക്ക് എത്രതേതാളം മുണ്ട് സിലിച്ചിട്ടണ്ടെന്നും അതിനേള്ളു മാറ്റും എന്നും തൊന്തരം തൊന്തരം കുണ്ട് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതല്ലോ?” എന്നായിരുന്നു. അവരുടെ അന്നാത്ത സ്വാധാ. അന്ന് അബൈട്ട ദിവസത്തെ കരിനാമായ മഴക്കുണ്ട് വഴിക്കുള്ള പുഴകൾ കവിത്തെത്താഴകി വഴികളിലും വയവകളിലും വെള്ളം താഴിയും കെട്ടിനിൽക്കുന്ന ഉട്ടവഴികളിൽക്കുടി തണ്ടരിക്കു നടന്നപോകേണ്ട തുണഡായിരുന്നു. സരോജനളിനി, ആ ബുദ്ധിമുട്ടും ക്രാനം ഗണിക്കാതെ പ്രസന്നാരവത്തോട്ടുടി എന്നാടൊപ്പം നടന്നവന്, ആ അണ്ണക്ക്രമിനേ യും അതുകൊണ്ടിള്ള പ്രയോജനങ്തയും കുണ്ട് മനസ്സിലാക്കി സന്താഷ്ടിച്ചു.

ഒ. റൂഹക്കുത്യങ്ങൾ.

റമാനാത്തിൽ സരോജനളിനി വളർച്ച മീട് ക്രതിയായിരുന്നു. നളിനിയുടെ അമ്മ, നളിനിയെ പദ്ധതിയാണ് ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ചാക്കം ചെയ്യാൻ ശീലപ്പിച്ചിരുന്നു. ഒരു ദിവസമെങ്കിലും നളിനി എനിക്കായിട്ട് എന്തെങ്കിലും ഒരു കറിയോ പലഹാരമോ സ്വന്തരം കൈകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കാറിരിക്കാറില്ല. വീടം കലവരയും അടക്കാളിയും മുത്തിയായി ഇരിക്കുന്നണില്ല എന്ന് ദോഷനാൽ അവക്കുട തുരുഞ്ഞുതിൽ നന്നായിരുന്നു. തുരുഞ്ഞും ഇ വക സംഗതികളിൽ ഉപേക്ഷ കാണിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, താൻ തന്നെ ചുല്ലും മറവും കൊണ്ടുചെന്ന് അവിടവിടെ മുത്തിയാക്കുന്നതിന് സരോജനളിനിക്ക് യാതൊരു മടിയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സപ്ലി പ്രസിദ്ധ കൊണ്ട് ഒരു വീടിലേക്ക് അത്രാവഞ്ഞമായ ഉപകരണങ്ങളെ സംഭരിക്കുവാൻ സരോജനളിനിക്ക് പ്രത്യേകം ഒരു മീട്ടക്കം വരുത്തായും ഉണ്ടായിരുന്നു. വീച്ചിസാമാനങ്ങൾം ഭാഗിയായി കരുക്കുന്ന കാരുത്തിൽ ഒവിക്കുണ്ടായിരുന്ന ഡാസന നാട്ടുകാരെ മാത്രമല്ല ഇംഗ്ലീഷ്കാരേയും കൂടി വിസ്താരപ്പിക്കുവാൻണ്.

നളിനി ഏകലും വെള്ളതെ ഇരിക്കാറില്ല. സ്വസ്ഥമായി ഇരിക്കുവോഴും തീവണിയിൽ ധാത്രചവാടും വല്ലതും തുനിക്കൊണ്ടിരിക്കും.

எனக்குத் தெரியும் விடுதிகளை உண்டாயினால் மேற்கொள்கூடிய நிலைமை என்று அழைகின்றன. அதை போன்ற நிலைமைகளை உண்டாக்கி வையல்லதை சொல்ல வேண்டும். அதை வெளியிட வேண்டும். அதை வெளியிட வேண்டும். அதை வெளியிட வேண்டும்.

മുതിന്നം പുരാത, തന്റെ സംശ്ലാഷണങ്കരണം നല്കി എല്ലാവരേയും രസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യിക്കുന്നു; മുതിൽ നല്കിനിക്കണ്ണായിരുന്ന മിച്ചൻ അംഗസാധാരണമായിരുന്നു. ഗ്രഹഭ്രംഗം തൊട്ട് ധാരിക്കുമായ രാജുകാർത്താം വരേയുള്ള ഏതു വിഷയത്തെ പ്രാറിയും സംബന്ധം അംഗസാരിച്ച് ഉച്ചിതമായി സംസാരിക്കുന്നതിന്റെ നല്കിനിക്ക് ധാതോര പ്രയാസവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

തെങ്ങൽ റാക്കപ്പേറ്റം മധ്യസ്വനം നിംസി
ചീങ്ങൻ എഴിലും, തെങ്ങളുടെ അരംഗ്രേഖന്നുവിത
മാരു സല്ലിരിക്കവാൻ വേണ്ടി തെങ്ങൽ വില ലഹ
നിപാതത്മാഭൈ ശ്രേവരിച്ചവെക്കാടുണ്ട്. നല്ലിനി
മിന്തുകൾക്ക് ഏകശ്ചേര മല്ലും കൊട്ടത്തിങ്ങനില്ല,
മിന്തുകൾ കടിക്കുന്നതു് നല്ലിനിക്ക് ഒക്കും തന്നെ
സമ്മതായിരുന്നില്ല. ആ സംഗതി നല്ലിനി അവ
രോ അവിയിക്കാതെയും മുക്കനില്ല.

നല്ലിനിക്ക് തന്നെ മാതൃഭാഷയിൽ നല്ല നെന
പുഞ്ഞം സിഡിച്ചിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷും നല്ലിനിക്ക്
നുന്നാംതരമായി സംസാരിക്കവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു.
പക്ഷേ, സപ്പനം ആളുകളുമായി ചെതാമാരുദ്ദേശ്യം
മാതൃഭാഷ മാത്രമേ നല്ലിനി സംശയംനായി ഉപ
യോഗച്ചിരുന്നതു്. ഒരു ഗുളിളിൽ പഠിക്കാത്തതുകൊ
ണ്ടണിംബാകാവുന്ന അററക്കറഞ്ഞും നല്ലിനി ആശൻറു
സഹായത്തോടുകൂടി പശിമരിച്ചുവന്നു. തോൻ റാളി
നിശച ചരിത്രം, ധനശാഖയും, സർഫിത്രം മുതലായ
പദ വിജയങ്ങളും ശരിയായി പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. പാറ
അംബ എല്ലാം നല്ലിനി വളരെ നല്ലവെള്ളം മനസ്സിൽ
തിരുപ്പുകൾത്തിൽ ആഴ്ചതിയിരുന്നു. നല്ലിനിയുടെ മു
ഹൃത്യാജ്ഞം എല്ലാം കഴിഞ്ഞ് മുതിന്ന് എന്നിരുന്നു,
യാണ് സമയം ഉന്നഭാക്കിയിരുന്ന എന്ന് എനിക്ക്
കാശകലും മനസ്സിലാക്കവാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല.

സകല വിലവുകൾക്കും നല്ലിനി ശരിയായി ക
ണക്കെവച്ചിരുന്നു. കണക്കെപ്പെട്ടുകും കുടാതെ നല്ലിനി
ക്കു ദിക്കിലും പോയിരുന്നില്ല. മുതിന്ന തോൻ അവ
രെ പലചുപ്പാഴം കളിയാക്കും, തോൻ തനിച്ച്

സക്കീട്ടിന് പോകുന്ന സമയം, നിലവിൽ ഒന്ന് ഒരു വൈക്കേണം എന്ന നല്ലിനി മുന്നോട് മുത്തുകൾ ചൊയ്യുവണ്ട്. തൊൻ അതു ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ, അതു നല്ലിനിക്ക് വലിയ സക്കടമായിരുന്നു. നല്ലിനിയുടെ വിശദമായ കരുക്കഷ്ണത്തിൽ എഴുതിയ കണക്കുപു സ്കൂക്കങ്ങൾ ഇന്നും തൊൻ സുക്ഷിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്.

മുഹൂരതുജ്ഞദി ചെയ്തുകൊണ്ടമാത്രം നല്ലിനി തുച്ഛിപ്പുട്ടിങ്ങനില്ല, എൻ്റെ ചുമ്പുക്കണ്ണർ ശരി യാക്കകയും എൻ്റെ ബാക്കിലെ കണക്കു നോക്കു കയും ഹാരോ മാസത്തിന്റെ ആളും എൻ്റെ ശന്മാ ഇം ബാക്കിൽ കൊണ്ടുപോയി അടയ്ക്കയുംനല്ലിനി ചെയ്തിരുന്നു. ചുരക്കി പറയുന്നതായാൽ, എനിക്കു എൻ്റെ ഉള്ളോഗജോലി കുടാതെ ധാതോരു ചുമത ലഭ്യം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മററല്ലോ കാത്താണള്ളം ന ഭിന്നി വളരെ വെടിപ്പുായി നടത്തിപ്പോന്നു.

എൻ്റെ ഇല പതിനേട്ട് കൊല്ലുത്തെ ഉള്ളോ ഗകാലത്തിനിടയിൽ, എറ്റിക്ക് ഇത്തുവന്തോന്നു പ്രവശ്യും സ്ഥലം മാറ്റുണ്ടിപ്പനിട്ടുണ്ട്. ഇൻഡ്യ യിലെ ഉള്ളോഗസ്വം ഇങ്ങിനെയാണോ. ഗവണ്മ ണ്ണവക സ്ഥലം തൈദംക്ക കിട്ടാണുണ്ട്. പക്ഷേ സകല സാമാന്യങ്ങളും തൈദം തന്നെ കരഞ്ഞോളി വരും. അടുക്കളിപ്പാതുജ്ഞദി, മേരെ, കണ്ണൻ, അല മാരി മുതലായ സാമാന്യങ്ങൾ, കുടിട ചിത്രങ്ങൾ, കു പ്പിപ്പാതുജ്ഞദി, ചുമ്പുക്കണ്ണർ ഇത്തല്ലോം കേടുപാടു കൂടി വരാതെ കെട്ടിക്കൊണ്ട പോകുന്ന ഭാരം അനു വേച്ചുവക്കു അറിഞ്ഞതുകൂടു. സരോജനല്ലിനി ഇല ജോലിയെല്ലാം ഒരു വശമവും കുടാതെ നടത്തി

ദേശാന്മ. ദേവിയുടെ ക്ഷമയാം സൗക്ഷ്യധ്യം കണക്ക് തൊൻ ആരുവയ്ക്കുട്ടാറാണ്.

എത്ര തന്നെ അഖായകത്തും അപരം നേരിട്ടംലും നല്ലിനി ഒരു ദിവസമെങ്കിലും തന്റെ ജോലിക്കാൾ മുടക്കാറില്ല. ശ്രീപരിപാലനത്തിനോ നല്ലിനിക്ക് നല്ല മിച്ചിക്കാശിയാണ്. തൊഽ്പള്ളടക്ക മകന്റെ അരു തോറുവും കൈത്തുവും കണ്ണ് തൊഽ്പള്ളടക്ക നേരുഹിത മാർ കട്ടിച്ചെ പ്രഭർന്നതിലെ സമ്മാനശിൽ്പിക്കു മുകളിൽ വിളിക്കാറുണ്ട്.

നല്ലിനിക്ക് സ്വന്താ പരമ്പരകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിലും തൊഴ്ത്തോ മുത്തിയായി വെക്കുന്നതിലും അവക്ക് നല്ല നിശ്ചിയപ്പെട്ടാണ്ടായിരുന്നു.

കട്ടിയുടെ പരിപ്പേപ്പം നല്ലിനിതന്നും നടത്തിയിരുന്നതു. ഇംഗ്ലീഷും ദേവിതന്നും നടത്തിയിരുന്നതു. ഇതിനും ചുരുക്കെ പാട്ടകൾ യന്ത്രാഭളിയിൽ വായിക്കുവാനും ടെന്നീസ്സ് മുതലായതു കളിക്കുന്നതിനും നല്ലിനിതന്നും അണ്ണ് മകനെ ശില്പിപ്പിച്ചിരുന്നതു്.

എനിക്കും മകനും സുഖക്കെട്ട് വന്നാൽ ദേവിതന്നും തൊഽ്പള്ളടക്ക പരിപാലിക്കുക പതിയു്. നല്ലിനിക്ക് രോഗിക്കുള്ള ശ്രദ്ധയിക്കുന്നതിനും എഞ്ചിനീയരിയിൽ സാമർപ്പം കൂടാൻ ദേവിതന്നും അഭ്യരിയായിരുന്നു.

മഹംവു-ൽ തൊൻ ബുദ്ധാറിൽ സഖ്യിവിഷ നൽ ആഫീസരാഡിതിക്കുന്ന കാലത്തു്, തൊയരാഴ്യ കളിലും രാത്രിയും ജോലി എടുത്തിരുന്നു. എന്നെന്നു ആരോഗ്യത്തിനോ അതുകൊണ്ട് കുറച്ചു് ഉള്ളം

തക്കിയിരുന്നില്ലെന്നില്ല. അപ്പോൾ സരോജന്തിനി ഞായറാഴ്കളിലും രാത്രി ഭക്ഷണത്തിനാശേഷം ഒരി കല്ലും ജോലി എടുക്കുത്തെന്ന് പറഞ്ഞു് എന്നെന്ന നിശ്ചയിച്ചു്. ഭക്ഷണസമയത്തു് വായിക്കുന്നതു മഹ നത്തിനു് വളരെ ചീത്തയായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ദേവി ഭക്ഷണസമയത്തു് വായന ചാടില്ല എന്നാൽ നിയ മവും നടപ്പാക്കി. ആരെകിലും ഇതു നിശ്ചയത്തെ തൊറിച്ചു് നടന്നാൽ ദേവി വായിക്കുന്നവരുടെ ക ആശിഖനിനു് വർത്തമാനപത്രവും ചുമ്പുകളും തുച്ഛിപ്പു റിച്ചുകൊണ്ടുപോകുക പതിവായിരുന്നു.

രാത്രീയ ഗൃഹിതപം.

സരോജന്തിനിയുടെ ഘോഷവും ഒരാളും പ്രത്യുകമായ ഒരു സമുദായത്തിനേയോ അവസ്ഥ യേയോ ജാതിയേയോ ദേശത്തേയോ മാത്രം സംബന്ധിച്ചുള്ളതായിരുന്നില്ല. താൻ പരിചയപ്പെട്ട വാൻ ഇടവനിട്ടിള്ള സകല ആളുകളും ആയി ജാ തിമതയനസ്ഥിതിക്കുള്ള ടെംതനെ ശാന്തിക്കാതെ സ മനിലയിൽ അവർ പേരുമാറുകയും, അവരുമായി ഘോഷത്തോടുകൂടെ അനവത്തിച്ചുപോരിക്കയും ചെ ണ്ണിയുന്നു. സരോജന്തിനി കൂടി സപ്തഗ്നീഭവമായി അനു സപ്തഭാവങ്ങളുമായി തുല്യത്തിനും ഫലമായി അ പരം സകല പേരുകേണ്ടും എല്ലാത്തു അപബന്ധിച്ചു്. പക്ഷ യുദ്ധാച്ചുൻ ഗ്രൂപ്പികളും അവരുടെ ഉറരാ മിക്ക

അഭായിയന്ന്. മന്ത്രക്ഷേത്രം മുഹമ്മദിയൽ മാർവ്വർ റിക്കൗം അരയ ഷോഷസ്സീക്കലൈക്കണ്ട സംസാരിക്ക ന്നതിലും അവരുടെ സ്ഥാപനം സമ്പാദിക്കുന്നതിലും അവക്ഷേപിച്ചു അള്ളവറു സന്ദേശം ഉണ്ടായിയന്ന്, ഒരി പരിചയപ്പെട്ടവനിടയായിട്ടുള്ള സകല വർഷ കാരിലും പ്രസംഗായ സ്ഥാപനത്താൽ ബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള ചഞ്ചാതികരം അവക്ഷേപായിയന്ന്.

ജാഫാനിൽനിന്നും തെങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷിലേക്ക് പോയപ്പോരി, കൃപ്പലിൽ ജാഫാനിലെ പ്രതിനിധിയും ഉണ്ടായിയന്ന്. പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട രണ്ടുതന്ത്രങ്ങളും മാർക്കപിസ് ഹയാഷി ദേവിരായി പരിചയപ്പെട്ടുകയും ജീവാവസാനംവരെ അവരുടെപേരിൽ അദ്ദേഹം വലതായ ബഹുമാനം ഡാവിക്കകയും ചെയ്തു.

വിജയപ്രമാണങ്ങളെ തമിൽ കുട്ടി ഇംഗ്ലീഷ് ന്നതിനും സരോജനല്ലിനിക്കണ്ടായിയന്നു സാമർപ്പിച്ചും അതിശയനിയമായിയന്ന്. എത്ര ജാതിക്കാരിലും എത്ര രാജുത്തിലും ഉള്ള നമ്മകളെ കൈക്കൊള്ളുന്നതിനും തിന്മകളെ തള്ളിക്കലുമുന്നന്നതിനും അവക്ഷേപായിയന്ന് പാടവം നേരു വേരെയായിയന്ന്. വീട്ടിനുചുറ്റെ വേണ്ട പ്രസ്താവനികരം എല്ലാം ചെയ്യുകയും ടെന്നിസ് മതലായ കളികൾ കളിക്കുകയും എല്ലാത്തരംക്കാരുക്കായി എല്ലാ സംഗതികളിലും സന്സ്കാരാശം പങ്കെടുത്തുകയും ചെയ്തിയന്നു സമയത്തെന്ന്, അവർ അവരുടെ ഗ്രഹജീവിതം ചെരുവെസ്സീകരിക്കുക. സമജമായ അതിന്നുണ്ടാക്കുന്ന ഘട്ടപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോയന്നതിൽ, അവർ പ്രത്യേകം

ങ്ങ സുവർ ആസപദിച്ചുപോന്ന്. സുഖരഞ്ജിത്തം സനാതനാജാളം ആയ മഹാവാഹനങ്ങളെ താഴീക്കെ മുയ്ക്കാതിന്ന സദാജനളിനിക്കു സമതമല്ലായിരുന്നു. അവരെ അവർ വളരെ ശ്രദ്ധിച്ചുവേണ്ടാടം സംരക്ഷിച്ചുപോന്നു.

വിവാഹംതിന്ന എഴു മുന്ന ദിവസം മുമ്പ്, ബുക്കാളികരംക്കു “മാത്രാശറി”ക്കല്ലുംനും ഏതനാൽ അനുയയിണ്ട്. അന്ന വരൻറെ ഗുഹത്തിൽനിന്നു വധുമുഹമതിൽ അയയ്യുന്ന മണത്തിലകൊരിണ്ട്, വരൻ അധിക്കരിച്ചുവേണ്ടി, വധുവിണ്ഠെ വീട്ടിലെ സ്ത്രീകൾ വരൻറെ മുന്നറിയിൽ കൂടി ഇട്ടു. തൊൻ അതിനു ഹാജരാകാതിരുന്നതിനേപറ്റി പല പ്രാവശ്യവും സദാജനളിനി വ്യസനസമേതം ഏന്നാട്ടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മുൻവ്യായിൽ സാമാന്യവിഭ്രാംഭം സം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള സാധാരണ പേണ്ടക്കുടികരംക്കു സാധിക്കുന്നമാതിരി മഹാവസ്ത്രികരംക്കു ഏററവും പ്രിയതരമായിരുന്ന ശംഖവള്ളും മുരുപ്പവള്ളും ധരിക്കുന്നതിനും മുടി ചക്രത്തിട്ടനാഗമാനത്തു കുക്കു, മമണിയുന്നതിനും അവക്കു വൈമനസ്യമല്ല അതിയായ സന്ന്മാണം ഉണ്ടായിരുന്നതു്. ഇതു സന്മാധാരങ്ങളെ കേവലം അന്നേവിശ്വാസപലമായി കരുതിയിരുന്ന അവരുടെ ശ്രൂവമസമാജത്തിലെ സ്നേഹിതന്മായി അവരുടെ ആചാരവിശ്വാസം കണ്ണ് അതിയായി അത്തിന്ത പ്പെട്ടി. ഏന്നാൽ അവരോടെല്ലാം ഭവിയുടെ മറ്റൊട്ടി മുഖ്യനെന്നയായിരുന്നു: “ശംഖും മുരുപ്പും കൊണ്ടുള്ള വളകൾ ഒരു സ്ത്രീ ധരിക്കുന്നതു് അവളും

என தீவின்ற துறைஸ்தினவேள்கியாளைங்கள் விஶோபாஸதைத்துக்கியாக்க; என்கூட ஹஸ் பாய் ஸ்ரூபாயதெத் தொன் ஹஸ்பூத்துக்கலூம் செய்ய என்.” அவர் யரித்திக்கூற ஹதங்குவழை கெட்டி கிடை ஸ்பிரிங் கேட்டது முரிதெடு துட்டுக்கூற போல், அதிகென் அஷித்துப் புதியதாயி ஸ்பிரிங் பொதியித்துப்பார்க்க என்ற பரங்கத்தில், கை நிமங்களதெத்தக்க போலும் அது வழு உடன்கூட்டு ஸக்கமாளைங்க; பரயுக்கயாள்க் கெய்யுது.

ஸ்ரூபாங்களிடியுடை கஹுஸ்கந்த ஸங்வின்ற வழு களை ஸ்ரூபாங்கிலே ராஸி வழுதை அதுதைப்பூத்துக்கலூம் தன்ற கஹுதிக்கூற ஸங்வுவழு உத்தி அதும் ராஸி பேவியுடை கஹுதிக்கூறுமாக்கி ஹடியிக்கூற செய்ய. அவர் மரிக்கூடுவரை, அதுப் பேவியுடை கஹுதிக்கூற கிட்கின்கூற. ஸ்ரூபாத்தாக்கமாயி அலிமாலும் சென்றுதில் செம்பவஸ்ரூபாயற்காரம் தொழில்கூற தாயிக்கூற அவச்சீ அயிகங் ஹஸ்ம். அதெல்கிழும் கெக்கி டிக்கூடிக்கூற துளித்தாக்கபோலும், அவர் அதிகென் அரசுமூமாக்கி தொழில்கூடபோன.

பேவியுடை காலும் தொட்டுக்கூடிக்கூற ஏனை அவும் கரிக்கலும் அதைவதித்துக்கூறிலும் செரிஷுகின்ற பாட்டு வயயிக்கூடிக்கூற குடி தொன் துமிதுவால், அவர் அவிடெக்கூற காடி மாடுக்கயாள்க் கெய்யுக்கூடு.

என்ற உடலை கடிகளாதின் ஏதுற்களை வெகியாலும், என்ற கூச்சாளங்களை மாஞ்சே அவர் கூச்சால் கடித்திடுத்து. பல நாட்கள் கிழும் அவர்கள் ஹிதுக்கலி யூரோப்புமாற்மாய மண்ணாதிகரி அவர்கள் ஹதின் கல்லியாக்கிட்டுள்ள கிழும், அவர் ரெக்கலூப் அவர்கள் ஹு நியூயாக்கிட்டினின் வுதிசிலித்திலூ.

ரெக்கல் ஸக்டிட்டில் வெழு ரெவியெ என்ற அவர்கள் கை ஸ்டீமிடயை அட்களத் தூக்கி ஜோலிக்க போயி. ஏங்கால் விசாரித்தபோலே ஏநிக்க மக்கியத்துவான் கடித்திலூ. வெக்கோால் அங்கு மனிவரை என்ற திரித்துவராதின நிடும், அவர்கள் ஸ்டீமித் தூபும் வஸுதும் கேளி கவுான் அவர்கள் கடியுங்கவியம் பூரித்தித்திடும் அவர் யாத்தாங்க கேக்கிக்கூடியிலூ.

வொரிவ இடகளாதித் தூவக்க வழிரை ஹஸ் இளையின்கள். ஹாஸ்டிஸ்ஸ்டீமிடக்கால் உள்ளாயிங் கால் போலும், உடலை கடித்ததால் ஏஸ்டிவக்கிடம் இடக்கவான் கொட்கக்க அவர்கள் பதிவாயின்கள். ஸரோஜ்களினியுடைய வெந்ததித் தூலை கடித்து பல அதாக்குயிடையோதும் கூச்சாளங்களை வெரில் முடக்கியின்கள். புரமே போயி வஸு அது கூர்யக்குடியோதும் அத்திட்டும் ஸபீக்கிரிக்கை ஸ்டிவுடையோர், ஏந்வகூய, கரயாங்கு முதலாய்வ கொங்குபோயி, லேவி கூச்சாதின்ஶேஷன் தினி கள்.

വിജയങ്ങമിന്നാരു വീട്ടിലെ മുത്ത അരുളിക്കഴി എ കാൽ തൊട്ട് അനന്തരം മേടിക്കുന്നതു ഗുഹാംഗ ജാരം തമ്മിൽ മെമതിബന്ധത്തെ ഉറപ്പിക്കുന്ന ഒരു ചട്ടമായി അവർ കയറ്റുകയും; അതിനും പരിബാധി സദ്ദൈശ തുടാടെ ചുവർത്തിവരികയും ചെയ്യു.

ഭീപാവലി ദിവസം അരുണ്ടേതാഡം ഗ്രഹം ഭീപ അഭ്രക്കുഞ്ചി അലക്കരിക്കുന്നതിനു ദേഹി ഇഷ്ടപ്പെട്ടു.

അവരുടെ പിതൃഗ്രഹത്തിൽ അരുംഗ്രേയസന്തു ദായമനസ്തിച്ചു് മുത്തവരെ താഴേയുള്ളവർ പേരു വിളിച്ചുവന്നു. എന്നാൽ സരോജന്മുഖി ഹിന്തു ക്കുളുടെ അചാരപ്രകാരം അവരുടെ ജ്യോജ്യൻ, ജ്യോജ്യ തതി, മുതലായ പേരുകൾ സ്ഥാനപ്രകാരം വിളിച്ചുപോന്നതെയുള്ളൂ.

ഭാരതീയസ്മൃതിപത്തിന്റെ അരുദംങ്ങൾ അവരിൽ അനുഭവിന്നങ്ങളായിരുന്നു. പല തവണയും ദേഹി എരുന്നാട് ഇലപുകാരം പ്രാത്മിച്ചിക്കുണ്ട്: “സംഖ്യവള്ളും ക്കുളപ്പെട്ടുവരുന്ന ധാരതായ കോട്ട വും താംരത, നിങ്ങളേയും പുതുനേയും അരുളോന്നു സാംഖ്യത്തുകളാട്ടുകൂടി വര്ത്തിക്കുന്നതു കണ്ണകുംണ്ട് നിങ്ങളുടെ പാദപത്മങ്ങളിൽ കിടന്ന മരിക്കവാൻ എന്ന അനാറ്റമിക്കുന്നും.” ഇങ്ങനെ പറയുന്ന അവസരങ്ങളിൽ തൊന്ത് ദേഹിയെ പരിഹസിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും, അപ്പേരാളിക്കു അവർ എന്നാട് “നിങ്ങൾക്ക് നിങ്ങളുടെ നവീനവില്ലാഭാസത്താൽ ഒരു മെഹദവ ദാത്തയുടെ അരുദംങ്ങളെപറി എറ്റുതന്നു അറി

യുവൻ സാധിക്കും?" എന്ന പറയും. "ഉടനെ അദ്ദോ താൻതനെ പോകും. പക്ഷേ താൻ എൻ്റെ ത്രിയതമനെ കാത്തിരിക്കും." എന്നിങ്ങനെ പറയും. അത്ഥവാവിശ്വേഷണ അന്നപരതയെപ്പുറിയും മരണം നന്നരം ഉണ്ടാകുന്ന അത്ഥസംഭയാഗത്തെപ്പുറിയും ഉള്ള വിശ്വാസം അവക്കുടെ ജീവിതത്തിശ്വേഷണ ഒരു പ്രധാന അംശമായിത്തുണ്ട്.

"ശാപതാത്മാവാക്കം നിന്നിൽ ലഭിച്ചും ശ്വേഷണ ജീവനമാത്മാവുമെങ്ങായാലും സന്താപമില്ലെന്നിക്കോൾക്കിൽമരണത്തിൽ ഭീതിയുമില്ലോ വേർപ്പാട്ടമില്ല."

എന്ന സാർമട്ടഡിയ റവീത്രൗംഘാട്ടാറിശ്വേഷണ ശാന്തത അവർ പലപ്പോഴും പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു!

സാവിത്രി എന്ന പേരിനോടും സാവിത്രിയും ഒരു സപ്താവത്തോടും അവർക്ക് വലിയ പ്രതിപത്തിയായിരുന്നു. എന്നിക്കും ഒരു പുതിയശാഖയിരുന്നു എങ്കിൽ, താൻ അവളെ സാവിത്രിയെന്ന വിളിക്കുമായിരുന്നു" എന്ന് അവർ പറയാറുണ്ട്. ഒരു സ്ത്രീക്കും എററാവും വിലയേറിയ ഭ്രംജം സപ്താവത്തുമാണെന്നായിരുന്നു അവക്കുടെ അഭിപ്രായം. "കൈ സ്ത്രീ സത്സപ്താവിയും പതിപ്രതയും അശ്വക്കിൽ, പിന്നെ അവളുടെ വിഭ്രാം്യാസം, പദവി, പണം മുതലായവക്കാണെന്നു പറയാം? സീത, സാവിത്രി മുതലായ സ്ത്രീരംഗങ്ങൾ ജനിച്ച ഭ്രമിയിൽ ജനിച്ചിട്ടുള്ള നാം നമ്മുടെ മറ്റു സമേഹാദരികൾക്കു മാതൃകകളായിരിക്കേണ്ടും". എന്നും അവർ പലകൾ പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

പുത്രഷമായി ഇടപെട്ട് ലോകസേവനം ചെയ്യാതിൽ അവക്ഷേ വിരോധമുണ്ടായിരുന്നില്ലെ കിച്ച, തൊൻ ക്രൂട്ട് ഇല്ലാതിരുന്നതു, പുത്രഷമായാട ഇടയിൽ ചെത്രമാറുന്നതിൽ സഹജമായ വരും യാൽ അവക്ഷേ സങ്കോചം ഉണ്ടായിരുന്നു.

അവിയുടെ ലഭ്യകാരന്മായി പലതം പല പ്രോഫീം അവരെ പരിഹസിച്ചു എങ്കിലും, അതു മുണ്ടാണു അവക്ഷേ ഒരു ഭ്രംശനമായിരുന്നു പരിഹസിച്ചു.

സദരാജനാളിനിക്കേ വിദ്വാനൈകകളിൽ മാത്രമല്ല സദനാശമുണ്ടായിരുന്നതുള്ളൂ. നിരത്യകങ്ങളായ താഡക്കപാട്ടുകളിൽ ക്രൂട്ടി അവർ പലപ്രോഫീം വളരെ സൗത്താട്ടു പാടാവുണ്ട്.

അവങ്കെട അച്ചുന്നുന്ന ജനദിവസംഘം പ്രഥാനിച്ചു്, ആറുംബന്ധം പ്രവത്രം കളികൾ എപ്പുട്ടെല്ലാം സമയം, സദരാജനാളിനി പെണ്ണ അംഗങ്ങാ പ്രവത്രം കളികൾ എപ്പുട്ടെല്ലാം വരും.

കട്ടികളേപ്പോലെ നിമ്മലമായ മനസ്സുാട്ടുക്കിയ സദരാജനാളിനിക്കേ കട്ടികളെ വളരെ കാഞ്ഞമായിരുന്നു.

വിജനം ആരോഹാശങ്ങളിലും ഉണ്ടായിരുന്ന സമയങ്ങളിൽ, ദേവിക്കേ വളരെ പ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനമായിരുന്ന ഉണ്ടായിരുന്നതു്. ഹിന്ദുകളുടെ വിവാഹസങ്ക്ഷാഖായിൽ ശ്രീകൃഷ്ണക്കേ ഉണ്ടായിരുന്ന വിനോദകരങ്ങളായ ആചാരങ്ങളിൽ അവർ വളരെ സൗഖ്യം പങ്കെടുവനും. അവങ്കെട വിവാഹം നന്നതും, മുന്നും സദേശഭരിമാരുടെ വിവാഹങ്ങും

ആര്യവാഹിച്ചു. എല്ലാറിലും ദേവി വിനോദകരം ആയ നോട്ടോപാക്കകൾ എപ്പേട്ടത്തി രസമായി പശ്ചക്കാണ്ട്. പഴയ സന്തുഥായഭേദം പഠനത്ര മറ്റൊരു കളിയാക്കവാൻ ഘടപ്പേട്ടുവോം, “ഈ ധക്ക നിങ്കേൽപ്പാജില്ലായ നിസ്തോഷം ഇഞ്ചെന്ന്” നിരസിക്കുന്നതായാൽ, പിന്നെ നാജുടെ നാംമുഖായികക്കുവിത്തിൽ അവരു എത്ര രസമാണോ ഉള്ളതു്?” എന്ന അവർ മുതിര്ന്നവാലിച്ചു.

തൊൻ പുണ്ണിയാനാഗരത്തിൽ ഇരുന്നിരുന്ന ഫ്ലോറം, അവിടത്തെ രണ്ട് മഹമഹലീയ ജൈമിന്റാർ മാർ തമിൽ വലിയ വഴക്കായി. പുരുഷന്മാരെ പഠനത്ര ഡോജിപ്പിക്കുന്നതിനും തൊനം സ്കൂളികളും ഡോജിപ്പിക്കുന്നതിനും സംരംജനകളിനിയും ഉത്സാഹിച്ചു് ലഹരിയെല്ലാം അവസാനിപ്പിച്ചു. ദേവിയുടെ സഹായമില്ലായിരുന്ന എക്കിൽ, ഈ വഴക്ക് വളരുകാലം നിലവില്ലെന്നിരുന്നു.

എല്ലാവരും നീനിച്ചുകുടുന്ന സംഭിഷണലീൽ അവർ പ്രധാജനകരമായ ഒരു പ്രധാന സ്ഥാനം വഹിച്ചുനിന്നു എന്ന മാത്രമല്ല, ക്ഷേമവദാത്മജൻറും താൻതരം വിളവി ശ്രീപ്പേട്ടിരുന്നതിനും അവർ ആര്യുകം മനസ്സിയത്തിവന്നു.

വീടിലെ ജ്ഞാനവിയും പ്രഗതിയും ജ്ഞാനവിയും നേരി നീനും വികാലമാക്കാതെയും ഒന്നു മററംനീനും തടസ്ഥമായിത്തീരാതെയും അവർ അവതരെ സ്കല ആവുത്തികളും നീരു ശ്രീചു. “സർമ്മുഖായികമായി വേണ്ടതില്ലയിക്കും ജ്ഞാനവിയുള്ള ഫ്ലോറം, ചതുരസികൾ

ശരിയാക്കുന്ന ഭാരം വേലക്കാരെ എല്ലിക്കണ്ണതേ?"
എന്ന തോൻ ചോദിക്കാറുള്ള പ്രോഡ്, അവർ "വിട്ടി
ലെ ജോലികൾ ഒവണ്ടംവച്ചും ചെയ്യാൻ തോൻ
ശക്തയല്ലെങ്കിൽ, സാമുഖ്യികമായുള്ള ജോലി ചെ
യുന്നതിനും തോൻ എ അതന ശക്തയാകും?" എന്ന്
ചോദിക്കാറാണ് പതിവ്.

ദേവിയുടെ ദിനചഞ്ചയോന്ന് നോക്കിയാൽ,
അവയുടെ നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള മുഖ്യത്തികളുടെ
ക്രൈക്കോഡിലുണ്ടാവുന്ന കിട്ടന്നതാക്കും. അതിരം
വിലെ ദേഹത്തുല്ലിവരുത്തി ആളുമായി അവർ ഇം
ഗ്രേറ്റുമാർ ചെയ്യും. പിന്നീട് തോട്ടത്തിലേക്കു
പോയി കൊണ്ടത്തുഷിയിലും പുന്നോട്ടത്തിലും വേ
ണ്ണ കാഞ്ഞാനേപാഷണാഡം ചെയ്യും. തോട്ടത്തിൽ
തടം എടുക്കുക, വിത്രുകൾ നടക്ക മുതലായ
ജോലികൾ അവർ തന്നെ ചെയ്യിക്കുന്നു.
തോട്ടം രക്ഷിക്കുന്നതിനും അവക്ക് സാധ്യാരണ
തോട്ടക്കാരേക്കാരം വരുമായിരുന്നു. അവർ എവി
ടെന്തയല്ലാം താമസിക്കുവാനിടയായോ, അഡിടെന്ത
ല്ലാം മനോഹരമായ തന്റെ തോട്ടങ്ങളെക്കുണ്ട്
എപ്പാവരേയും, അതുള്ളത്വാരതന്ത്രരാക്കി. തോട്ടത്തി
ൽനിന്ന് തിരിച്ചും, എന്നോടൊന്നിച്ചു നടക്കവാൻ
വന്നിരുന്നു. അവർ സാധ്യാരണ ചെരിപ്പാണും ഉച്ച
ഡോഗ്രിച്ചിരുന്നതും. പോക്കാലിപ്പോലേയുള്ള പാടി
ക്കണ്ണുകൂടി അവർ ആക്രോഷപിച്ചു. കറിച്ച മുരം നട
ന്നവന്ന് കലവറപ്പണിക്കു പോകും. കറിയും കുട്ടാ
നും മറുപാളാക്കുന്നതിൽ പ്രത്യേകം താൻതന്നെ
ഗ്രാമവൈക്കം. അടക്കളും പാത ഒരു ഒരു മറുപാളം

വുന്തിയായിരിപ്പാൻ വേണ്ട മുൻകരുതലുകൾ ചെയ്യുന്നതും അവക്കുടെ പതിവായിരുന്നു. രാവിലത്തെ സമയം ഇങ്ങനെ മുഹർത്തിൽ വേണ്ട കാഞ്ഞത്തിൽ തന്നെ അവർ വിനിയോഗിച്ചുപോന്നു.

രാവിലത്തെ പ്രാതസിന്ധശേഷം, അവർ സ്നേഹിതന്മാക്കം മറ്റൊരു സ്ഥീകരിക്കുന്നതിൽക്കൂടെ ഒരു സ്ഥിയുള്ള പ്രഖ്യാതികക്കൂദ്ധരി എഴുത്തുകൾ അയയ്ക്കു. തുന്നക, വത്തമാനപത്രങ്ങൾ വായിക്കുക, പതിയ പാട്ട് പറിക്കുക, ചാല സമയം ചില്ലറ സംഘാനങ്ങൾ മേടിക്കുക എന്നിങ്ങനെ ഓരോ ജോലിക്കുളിൽ എഴുപ്പ് ചെയ്യുന്നു.

ഉച്ചതിരിത്തുള്ള സമയം, അവർ അതിമിക്ക ഒരു സ്പീകരിച്ചു് സഖ്യരിക്കുന്നതിനും സ്ഥീസമുഖം യോന്നതിക്കു വേണ്ടിയുള്ള സങ്കുളിൽ പങ്കെടുത്തുന്നതിനും ഭോഷാസ്ഥീകരെ സന്ദർശിക്കുക മുതലായ വയ്ക്കും വിനിയോഗിച്ചുപോന്നു.

വൈക്കുന്നരം അവർ രസമായി സ്നേഹിതന്മാരെയും ബന്ധുക്കളെയും ചെന്ന കാണ്ണന്നതിനും ഉപയോഗിച്ചുപോന്നു. രാത്രി സമയം അന്നത്തെ കണക്കുപരിശോധന കഴിച്ചു് എൻ്റെ വിനോദത്തിനായി പാട്ടുകൾ പാടിയിരുന്നു. ഉറങ്ങുന്നതിനും മുന്നായി പതിവായി ഇന്ത്യപരപ്രാത്മന ചെയ്യും ചെയ്യും.

ഈ നാനാവിധി ജോലികൾക്കും അവർ പതിയ പതിയ കാഞ്ഞങ്ങൾ പഠിക്കുന്നതിനുടി സമയമുണ്ടാക്കി.

താൻ ചെയ്യ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളിൽ ഷുണ്ട്
മായും നന്നായും അവർ ചെയ്യും, എററ കാര്യം
പക്കതിയാക്കി ഇടാതെ ത്രജ്ജാനിയോടെ ഷുത്തി
യാക്കക്കയും ചെയ്യ.

ദേവിചൈപ്പററി ലേഡിബോസ് ഇപ്രകാരം എ
ഴിതിളിപിക്കും: “സരോജനളിനിക്കു ഇതു നന്നായി
ഇതുഡിക്കം പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുവാൻ സാധിച്ചു
തു് എങ്ങനെന്നെന്നും തൊൻ പലപ്പോഴം അതിശേ
ഖിക്കാണണ്ടു്. അവരുടെ ജീവിതം അവർ ആമുഖം
ടിനിഉത്രകൊണ്ടായിരിക്കും ഇതു സാധിച്ചുതു് എ
ന്നാണ് തൊൻ വിചാരിക്കുന്നതു്. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ
ജോലി ധാരാളം ഉണ്ടു്. എന്നാൽ അതു ചെയ്യു
വാൻ ആളിപ്പാത്ര കുറവേ ഉള്ളതു്. എന്നെന്ന് സ്കൂൾ
ഗമാപനത്തിൽ പ്രവൃത്തി ചെയ്യുവാൻ ഒരാളെ
കിട്ടാതെ തൊൻ വിഷമിച്ചിരിക്കുന്നോണോ സദ്ദൈജാ
നാളിനി സപ്രതമനസ്സാലെ. “നാൻഡിക്കുണ്ടിലിട്ടു്”
യിൽ ചേരു് വിധവാഗ്രഹത്തിന്റെ സെക്രട്ടറിയാ
യിരിക്കുവാൻ സമ്മതിച്ചുതു്. തൊഽറം, സഹായത്തി
നു ആദ്യഘ്രാപ്പിപ്പുചെയ്യാണും അവർ സസ്തനിയും
സഹായിച്ചുംപുന്ന. അവരുടെ മരണത്താൽ നാ
രീജ്വാക്കത്തിനും വിശേഷി വിധവാഗ്രഹത്തിനും വ
നിച്ചും നാശി, പറ്റിതുമനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധി
ക്കുന്നതല്ലു്.”

ഒ. ചില സ്വഭാവവിശദങ്ങൾ.

സരോജനളിനിക്ക് സുസ്ഥിരമായ ഇംഗ്രേസ് വിശ്വാസം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇംഗ്രേസൻ കരണാ നിധിയാണെന്നും അഞ്ചുമും ചെത്തുന്നതെല്ലും നമ്മു എ ക്ഷേമത്തിനാണെന്നും നളിനി പലപ്പോഴും ചുരഞ്ഞിരുന്നു. ഇംഗ്രേസൻ ഉണ്ടോ എന്നും അഞ്ചു ഹരത്തിന്റെ പ്രവൃത്തി എല്ലായ്ക്കും സർവ്വഭാക്തിയുടെ ക്രിക്കറ്റാണോ എന്നും മറ്റും പരിഹാസമായി തക്കിക്കണ്ണതു് കേരംകണ്ണതു് ദേവിക്ക് പലിയ സങ്കടമായിരുന്നു. ഇതു അംഗാധമായിരുന്ന ചും വിശ്വാസത്തിൽ നിന്നു നളിനിക്ക് സിംഗിച്ചിരുന്ന ശക്തിയും സെമ്പത്തുവും നിശ്ചയും ഉള്ളമണിക്കിൽ ഉള്ള ജാഗരുകതയും അവധിൽ നളിനി പ്രസ്തി കണ്ണഡിക്ക ജയവും കണ്ണ് തൊൻ അത്യാദ്യത്തുപെട്ട കാറണിക്ക്. മാളികയിലും വീരഭ്രംഗിയിലും ഉള്ള സ്നീകൾ കൂടുന്നതെന്ന നാഗരികത്വപാരമ ഇല്ലാത്തവരും വുരു അണ്ണവിശ്വാസം ഉള്ള വരും ആയിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവക്കുടെ ഇടയിൽ സമിതികളുണ്ടാം സ്ഥാപിച്ചു് പരിക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ടാ എന്നു തൊൻ ദേവിയോട് ഉപദേശിച്ചു. എന്നിട്ടും പ്രശ്നാന്തരവും സ്ഥിരവുമായ ദേവിയുടെ ഉത്സാഹം കൊണ്ട് അവക്കുടെ ശ്രമങ്ങൾ ഫലിച്ചു. ജീവിതദശയിൽ ഉണ്ടാക്കാവുന്ന വല്ല ഭാവവും തനിക്കു നേരിട്ടാൽ, ദേവി

കൂടാ നേരം കൈക്രമ്പി കള്ളം അടച്ച് ജഗദ്ദീപ രെന പ്രാത്മിച്ചകാണ്ടിരിക്കും. ഈ കഴിത്തൊൽ, ഭേദവിയുടെ മുഖത്ത് സ്വരിച്ചകാണാറുള്ള യെയ്ത്തുവും വിശ്വാസവും കാണ്ട് എനിക്കും യെയ്ത്തും തോന്നുക പതിവായിരുന്നു. ഭേദവി രോഹത്തിലും വിഭവക്കു ഗ്രാമായ ചൂപല്പരതെ കാണിച്ചിരുന്നില്ല.

നൃഗിയുടെ ഉട്ടപ്പും നടപ്പും ഏല്പാം വളരെ തുഷാഡിയ മട്ടിൽ ആയിരുന്നു. അന്നാവഞ്ചുമായ മോട്ടി യും ദിവ്യരാധും അതിങ്കവിശ്വത സുവഖ്യതയും ഭേദവിക്ക് വളരെ വിരോധമായിരുന്നു. ഉജ്ജപലമായ വസ്തുതയിലും വിലഫറിയ പണ്ഡത്തിലും ഭേദവിക്ക് തുടർന്നും ഭേദവിയായിരുന്നില്ല. “ധനത്തേയും സ്ഥാനത്തേയും ചാരി മഹാശ്വർ മെനി പറയുന്നതു കേരം ക്ഷേമാം, എനിക്ക് അത്തുടെ തോന്നുന്നു. ഭാനത്തിലൂം പരോപകാരത്തിനും സൈകളും ഉണ്ടാക്കി തീക്ഷ്ണനാഥൻ ഇവയുടെ പ്രയോജനം. അതിലും ഒരു കേവലം ധാടിക്കും സ്പാത്മപരമായ അതിഭാഗത്തിനും മാത്രമാണെങ്കിൽ, പ്രഭു തന്റെ വിത്തവും ഭോഷണമെത്തുകളൊരും പരിഞ്ഞിക്കുക.” എന്ന് ഭേദവി പലപ്പോഴും പറയാറുണ്ട്. ഭേദവിക്ക് ആദാണാദേശം തീരെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഭാഗിയുള്ള നിന്ത്തിലുള്ള സാരികൾ ഉടക്കന്നതു നൃഗിയുടെ വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇവ മൊണ്ടു വളരെ അധികം വിചപിടിച്ചവയാകാറില്ല. ഭേദവിയുടെ സാരികൾക്കു എല്ലാം ഭേദവി വളരെ ബെടിപ്പുായി സുക്ഷിക്കാറുണ്ട്. പതിനെട്ട് കൊണ്ടു ഉപജ്യാഗിച്ചിട്ടുള്ള ഭേദവിയുടെ പട്ടസാരികൾ

ക്രായ്, അവ പുതിയതായി വരുമ്പിയവയാണോ എന്നോന്നില്ലെന്നു; അതു ദ്രോഹാധിക്രാണ് ഭേദി അവശ്യ സൂക്ഷിച്ചുന്നതും, നാളിനിങ്കുടെ ആഭരണാഞ്ചല തേജും നാളിനി നല്പുവന്നും സൂക്ഷിച്ചിരുത്തുന്നു. ഈ പതിനെട്ട് കൊല്ലുത്തിനിടയിൽ നാളിനി പണ്ഡിതനിന്റെ ഒരു ദിവസം ഒരു ആഭരണിപ്പോലും കളഞ്ഞിട്ടില്ല. ഭേദിയുടെ വസ്ത്രധാരണത്തിന്റെ മട്ടം രഖിത്രുവും കണ്ട് വലിയ ഭേദം ആഭരണി പലതം ഭേദിയെ പലപ്പോഴം അനുകരിക്കാറുണ്ട്.

തെങ്ങളുടെ കല്പാണം കഴിവെന്തും ആളുതെന്നു ഒന്നരണ്ടുകൊല്ലുങ്ങളിൽ തെങ്ങർംക്ക് പലേ കൈമുട്ട് കൂടിം നേരിട്ടുന്നു. ഗ്രാമംരാജത്തിനും സംസ്ഥാരം അംഗങ്ങം എൻ്റെ കുടുംബത്തിലെ പഴയ കടങ്ങളും താൻ ശീമയിൽ പോയി പറിച്ച വകയുള്ളണ്ണായിരുന്ന കടവും വിച്ചുനാതിനും വേണ്ടതു കഴിച്ചാൽ പിന്നു ശ്രദ്ധാർത്ഥിയായി അധികം ബാക്കി ഉണ്ടാകാറില്ല. അതുകൊണ്ട് ചിലവു കഴിക്കുന്നതുനെന്ന വലിയ ബുദ്ധിമുട്ടായിതീർന്ന്. ഭവ്യസംശയമായ ഈ സങ്കടത്തിൽനിന്നു കര കയറുവാൻ വേണ്ടി ഭേദിയുടെ വിച്ചയറിയ പണ്ഡിതരം — പണ്ഡിതരം എന്ന പാഠത്താൽ പോര, ഭേദിയുടെ കല്പാണത്തിനും ബാക്കിയ പണ്ഡിതരം — എല്ലാം ഭേദി എന്നിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും അതുകുർക്കും എല്ലു വില കിട്ടുമെന്ന് അംഗപ്രാശിക്കുവാൻ പല മണിക്കാരന്മാരുടെയും അടുക്കൽ എൻ്റെ കുടുംബ വന്നു. റത്നങ്ങൾക്ക് അനുബന്ധിച്ച വില കുറഞ്ഞതിരുന്ന കാലമായിരുന്നു. അതുമേൽ വായിട്ടും നല്പുവില തരുവാൻ ആത്മം തെള്ളാറുണ്ട്.

യിങ്ങനില്ല. എന്നിട്ട്, നല്ല ചില കിട്ടമെങ്കിൽ വില്ലേ
വാനാഡി നല്ലിനിയുടെ ഒരു അമ്മാമൻറെ കയ്യിൽ
അവശ്യ ഏല്പിച്ചു. ഭാഗ്യവഹാർ ഇതുകൾ വില്ലോ
തെത്തെന്ന കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ തക്കവിധം ഏനിക്കു
കാഞ്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ശൈലം കുടി. ഏന്നാലും
നല്ലിനിയുടെ ഇം പ്രസ്ത്രി രണ്ടും വിനൃദ്ധിക്കു
തക്കതല്ല.

ദേവിക്ക് പണ്ടത്തിനു വലിയ ഭേദം ഉണ്ടാ
യിങ്ങനില്ല. ആക്കേക്കിലും വളരെ പണം ഉണ്ടെ
നു കേട്ടാൽ ദേവിക്ക് യാതൊരു അസൂയയും തോ
നിശ്ചയനില്ല. ഏനിക്ക് പണം സന്ധാരിക്കുന്ന
കാൽ തതിൽ അസാരം ചാപല്ലും ഉള്ള കുട്ടത്തിലും
യിങ്ങാം. എന്നിട്ട് തോൻ ചില വലിയ ഷോട്ടി
ടിശ്രൂക്കരം വാദ്ധാട്ടുണ്ട്. നല്ലിനി ഇം വകയെ
ക്കണ്ണാതൊരു വികാരവും കുടാതെ കേട്ടകൊണ്ടിരിക്കു
കു പ്രതിവായിരുന്നു. ചില സമയം ഇങ്ങനെന്ന പറ
യാടുണ്ട്:— “എനിക്ക് അധികം പണം വേണമെ
നില്ല. അവരവരുടെ ആവശ്യത്തിനും കുതുന്നിമ്മു
ണ്ണത്തിനും പണം ഉണ്ടായാൽ മതി. ഒരും അധി
കം ഉണ്ടാകുന്നതു് ഉപദ്രവവും ഭിഖവും ആണോ.”
എന്നാഥത്തല്ല, സുവശമായും സമാധാനമായും അമായ
മായും ഉള്ള ജീവിതത്തിനും അതൊരു പ്രതിബേദന
വും ആളിതീരുന്നതാണോ.”

നല്ലിനിയുടെ വസ്ത്രങ്ങൾക്കും ആശ്രണങ്ങൾിലും
കൂടാ തൊഴ്ചക്കുടെ വീട്ടചിലവിനും ആയി തോൻ ദേ
വിയുടെ പേരിൽ പ്രത്യേകമായി ബുംജിൽ പണം

ഇട്ടിങ്ങനു. എന്നാൽ നല്ലിനി വീട്ടിലെ അതുംശുഞ്ജ റംകം എന്നിക്കും എൻ്റെ മകനും വള്ളു സമ്മാന അതിനും അല്ലോതെ വേറെ നേനിനും അതിൽനിന്നു സംഖ്യ എടുത്തിരുന്നില്ല. വള്ളു നല്ലു ഉട്ടപ്പും ചുണ്ടുമൊ തോൻ വാണി കൊടുത്തെങ്കിൽ നല്ലിനി ഉപയോഗിച്ചിട്ടിങ്ങനു. വലിയ വിലപിടിച്ചുതായാൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന കാര്യവും സംശയമാണ്. വീനു നിശ്ചിയമേണാം.

കുതിമാവേഷത്തിൽ ദേവിക്കു് വലിയ നീറസൾ യിരുന്നു. മുന്തു പൊടിയിട്ടു മിനക്കുന്ന സന്ധ്യാഭ്രയ തെരെ അവർ വരുത്തിയിരുന്നു. അതിട്ടിട്ടുള്ളവരെ കണ്ടാൽ അവർ തെട്ടിയിരുന്നു. അധ്യാത്മായ മുരുത്തികളിൽ ദേവിക്കു ബഹു ദൈമായിരുന്നു. ദേവി കാട്ടിൽ പുലിയെ കാണുന്നോഴി അല്ലെങ്കിൽ ഒരു വെടികൊണ്ടു കഠിയെ വേദ്യാട്ടനാതിലേരു ധാത്രം തു ദൈവും കാണിച്ചിട്ടിരുന്നില്ല; പഞ്ചാ, തൃക്കാ കള്ള കടിയുന്നുക്കണ്ണാൽ, നല്ലിനിക്കു ബഹു ദൈമായിരുന്നു.

പൊതുജനങ്ങളാജ്ഞാലിലും മറ്റും പോകുന്നു ദേവിയുടെ ഉട്ടപ്പു് വീട്ടിലുപയോഗിക്കുന്ന മാതിരി വളരെ സാധ്യരൂപം മട്ടിലുള്ളതായീരുന്നു. ഇൻ ഡ്രൈഡ്, തണ്ടപ്പുലിപ്പാത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന കാലതൊക്കെ, അവർ ചെയ്തപ്പുമാത്രമേ ഉപയോഗിക്കുക പതിവുള്ളൂ. തണ്ടപ്പുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ മാത്രമേ അവർ സോള്ട് ഉപയോഗിക്കാണണ്ട്.

രിക്ഷയ്ക്ക് ദേവി കല്ലുട്ടയിൽ ഒരു പെൺവു ഇട്ടിന്നുത്തിൽ സമ്മാനം കൊടുക്കവോൻ പോക

കയ്യണായി. അതിനാളിൽ സദ കല്ലേട യുണിവേഴ്സിററി ഇന്റല്ലിട്ടുട്ടിൽ ആയിരുന്നു. അവിടെ കല്ലേടയിലെ മിക്ക മഹതികളും മഹാമാരം കുടിയിരുന്നു. മിക്ക ഗൃഹികളും പട്ടസാരികൾ ധരിച്ചാണ് വനിക്കുന്നതു്. ഈ അവസരത്തിൽ സദരാജനാളിനി വെറും ഒരു സാധാരണ സംരി ഉട്ടത്തിട്ടാണ് പോയതു്. പല ദൈഹിതകളും അവർ ഇങ്ങനെ ചെയ്യുതു നന്നായില്ലെന്ന പറഞ്ഞു എങ്കിലും, നൃത്തിനിക്ക് അതുകൊണ്ടായ മനസ്സാപവും ഉണ്ടായില്ല.

സദരാജനാളിനിയുടെ സ്വദാവത്തിനു് ഒരു പിശേഷജ്ഞായിരുന്നു. അതിൽ ചായുംതുവനിതകളും പേശസ്ത്രവനിതകളും തുണികൾ നിളിനിയുടെ പ്രത്യീക്ഷയിൽ ഒംഗിയായി കലന്നിരുന്നു. കാഴ്ചയുംതോടുകൂടിയ സെമത്രവും, ലാവസ്യത്തിലും പ്രീതിയും, തുനുനിൽക്കുമണ്ണത്തിലുംതും ഒരു കൃബി, വിനയസമിളിതമായ ദേശത്രവും, സതീ ശ്രോദ്ധേയ വെടിയാത്തവിധി, വ്യാധാമണഡിലുംതും ശംഖിലാശവും, മന്ത്ര ലഭിയോടുകൂടിയ നേരംവോക്കി നാളി വാസനയും, സുവഹാനി വര്ത്തനാത്തവിധി ത്തിലുംതും മിത്രപ്രയവും, പരിപ്പൂരംതോടുകൂടിയ ഗ്രാഹസംഭരണവച്ചതപവും, ധർമ്മപരമായിട്ടുള്ള സ്വദേശന്മാഹവും, നിശ്ചലവിത്തതോടുകൂടിയ സ്വംസ ദ്രോഗവും, ആദരണിയങ്ങളായ ഘുംഘാരങ്ങളിലുംതും ബന്ധമാനവും ദേവിയുടെ അസാധാരണങ്ങളായ മുണ്ണവിശേഷങ്ങളായിരുന്നു.

സംരംജനളിനിക്കു മല്ലപുനം വളരെ വിരോധമായിരുന്നു. തൊൻ കടിക്കാത്ത കാഞ്ചത്തിൽ ഓആക്ക വളരെ സഖ്യാജിവും എൻ്റെ പേരിൽ കൂത്താണ്ടയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അവക്ക് പുകയിലയുടെ ഗന്ധംപോലും അസഹ്യമായിരുന്നു. തൊൻ മിതമായിട്ട് പുക വലിക്കാഡാണ്ട്. പക്ഷേ, എൻ്റെ കല്പാണ്ണത്തിന്റെശേഷം, നാളിനിക്ക് അതു രസമിച്ചുനീ മനസ്സിലാക്കി, തൊൻ അതു തീരെ നിത്തി. അപ്പോൾ “എനിക്കു ഇവിട്ടനു സിഗററു് വലിക്കുന്നതുകൊണ്ട് വിരോധമില്ല. പ്രത്യേകിച്ചു്”, സ്നേഹിതന്മായി പെരുമാറ്റവോശാ ജോലി എടക്കാൻവോശാ വെറും രസത്തിനുനു വലിക്കുന്നതു പെട്ടെന്ന് ഒട്ടം ഇല്ലാതെയാക്കേണ്ട്.” എന്ന നാളിനി പറത്തു. പിന്നീട് സ്നേഹിതന്മാർ അതു നിന്ത്യാധിച്ചാൽ മാത്രം തൊൻ ഇടയ്ക്കു സിഗററു് വളിക്കാഡാണ്ട്.

തെങ്ങളിടെ കല്പാണ്ണം കഴിഞ്ഞു ഉടനെ തെങ്ങളെ ദൈഹി വിത്തനിനു ക്ഷണിച്ചു; പക്ഷേ തു അപരാക്ക് അതു സപീകരിപ്പോൻ അതു ഇഷ്ടമണ്ഡായിരുന്നില്ല. തെങ്ങൾക്ക് അന്ന് എവിടെയെ പോകവാൻവണ്ണാമുള്ള ഒഴികെഴിവു പറത്താൽ മതിയെ ന് തൊൻ സജരാജനാളിനിയോട് പറത്തു. നാളിനി അതുപെട്ടുംകൊണ്ട് “നമക്ക് എവിടെയും പോകവാൻ ഇല്ലപ്പോ.” എന്ന പറത്തു. “അതെനിക്കു റിയാം. പക്ഷേ, ഇപ്പോഴതെ സന്ധ്യംയല്ല കാരം ഇല്ല വക സദാജ്ഞാളിൽ വേരെ തെക്കുണ്ടും ഉണ്ടെനു പറത്തു് ഒഴിയുന്നതു സംഭാരണയാണ്.”

ങ്ങ സഖാരം സ്പീകറിക്കാതെ കഴിക്കേണമെങ്കിൽ, ഇങ്ങനെ പറയുന്ന തു നാട്ടനടപ്പാണ്.” എന്ന തൊൻ മറ്റപട്ടി പറഞ്ഞു. “എത്ര നാട്ടിലെ? ഇംഗ്ലൈഷുകാർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള താണ്.” തൊന്തു തല്ലാലം സ്പീകറിക്കുന്നില്ല.” എന്നും പറഞ്ഞു അതികർിന്മായ വ്യസനത്തോടുകൂടി നാളിനി എഞ്ചൻറ നേരെ നോക്കിയ നോട്ടം തൊൻ രഹിക്കും മരക്കുന്നതല്ല.

തെങ്ങളിടെ കല്യാണം കഴിത്തു് കരെ കരല തേക്കു് തെങ്ങളിടെ ഇതുവരുത്തെയും ജീവിതാദിജീവ തു പാറിയും നടപടിക്കുള്ള പാറിയും തെ വലിയ ശൈത്യബീജം, തെ സമരം, തെങ്ങൾ അറിയാതെ തന്നു അതുതാമായി നടന്നക്കാണ്ടിയെന്നു. അതു കാലം തൊൻ എതു. സി. എസ്സ്. പരീക്കു ജയി ചു് ബിഖാത്തിയിൽ ഓന്ന് വന്ന ഉടനെയാണ്. തെ പതിയ എതു. സി. എസ്സുന്ന് ഉണ്ടാകാവുന്ന അഫാക്കാരത്തിന്റെ പുണ്ണമായ ഭാഗം എന്നിക്കും ഉണ്ടായിയെന്നു. എന്നിക്കു് അതു കാലത്തു് ടാബ്യൂ ത്രാചാരജാളിയിൽ ഭേദവും നമ്മുടെ സമ്പ്രായങ്ങളിൽ ഒക്കെ തെ പ്രയൂഷം തോന്നിയിയെന്നു.

സജരാജനല്ലിനിക്കാക്കട്ട, തെ അതുവന്നിത യു് സ്പതസ്സിലുംഡായ വിനയവും താഴുയും ധാരാ ഇം ഉണ്ടായിയെന്നു. അവരെന്നു എസ്സാ കാഞ്ഞത്തി ഭാ് അത്രും എഞ്ചൻറ ഇംഖുംപോലെ ചെയ്യുവാൻ സഹിതിച്ചിയെന്നു. എന്നല്ല, എന്നു സന്തോഷി പ്രീക്കവാൻ വേണ്ടി ഭേദി എന്നിക്കു മറിത്തോയ

മട്ടിൽ എന്നോട് പെത്തമാറ്റകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഏ നീക്ക്, അരതോട്ടക്കുട്ടി, ദേവിയുടെ സഹജമായ സ്ഥിരതക്കാണ്ടം വിനയംകൊണ്ടം, ദേവി എന്നു എൻ്റെ സ്പാഞ്ചാവികനിലയിലേക്കു കൊണ്ടുവരുവാനും ശ്രമിച്ചിരുന്നു. ടെവിൽ നല്ലിനി ജയിച്ചു. നല്ലിനിയുടെ ഉള്ളം സഹായമായി, നല്ലിനി എന്നു ഒരു ബക്കാളിയും ആരതീയനും ആകിത്തീത്തിത്ത്. എൻ്റെ അതികേമമായ മാറ്റത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾം നല്ലിനിയുടെ സ്ഥിരതയും അതുസാഹചര്യം മാത്രമായിരുന്നു.

എന്തെല്ലുകുറഞ്ഞ് സഹജമായ ഇംഗ്രേസ് സവും മനസ്സുക്കതിയും വേദനക്കിടക്കുന്ന മറ്റുള്ളണങ്ങളും ഉണ്ടോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു. ചിലക്ക് എൻ്റെ ഇംഗ്രേസ് അനുഭവം ഒരു നല്ല ഉല്ലഘണ്ടമായി ഇരിക്കേണ്ടതാണ്.

ബുദ്ധിയും ഗൃഹയവും വ്യാപരിക്ഷേണം കാര്ത്തിക സരോജനല്ലിനി ഒരു വിഭ്രാത്മിനിയേപ്പോലെ എന്നോട് സകലതും പഠിച്ചിരുന്നു. പക്ഷേ സ്പാഡാനേയയും നടപടിയേയും സംബന്ധിച്ചേട്ട തോളം ദേവിതന്നെന്നായിരുന്നു എൻ്റെ തുക. തൊൻ ഉള്ളാഗമായി ഇരുന്നിരുന്നു സ്ഥലങ്ങളിൽ ജനങ്ങളെ രജിസ്ട്രിച്ച് വരുത്താക്കുന്നതിൽ നല്ലിനി കാണിച്ച അഞ്ചാധികാരം സ്കൂളുമായി സ്കൂളുമാം വിശ്വാലമായ അനുകൂലയും ആളുകൾ തമ്മിൽ കലഹം നേരിട്ടാൽ അവരെ പറത്തു യോജിപ്പിക്കുവാനുള്ള മിച്ചക്കം ആണ് എൻ്റെ ഉള്ളാഗനിലയേക്കാറിൽ തങ്ങൾക്കു അധികം ഉപകരിച്ചിരുന്നതും. ദേവിയുടെ സ്പാഡാനേയിനും എൻ്റെ

നെന്താന് ഈ വിധാനം അനീതരസാധാരണമായ
സെമ്പത്രും നിശ്ചിപടത്രവും അസ്ഥിക്രമവലിയും
സിലിച്ചിച്ചതു് എന്ന ഗ്രഹിക്കവാൻ തോൻ പല
പ്രേണിം അമിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭേദവിയുടെ അകുറ്റിമവും
ഒന്നവും ആരു ഇംഗ്രേഷിപ്പാസവും സ്പതാസ്ഥിലെ
മായ അവലുാത്മികബുദ്ധിയും മനസ്തുജനത്തിനു പ
രമായ ഉദ്ദേശ്യം സെമ്പാദിം മരണശൈഷം ഇടംനീരും
ജോഡിനും ഉള്ള ദുർബലാധികാരി മരണശൈഷം ഇൽ
പത്തിനിഃ്മാനം എന്നാണ് എന്നിക്കെ തോന്നിട്ടുള്ള
തു്. ഭേദവിയുടെ സ്പാംവം ഇതു നിസ്ത്രേഖ്യരമായും
നിശ്ചിപടമായും അനേതസമയത്തുനേ ഇതു സ്ഥിര
തണ്ണു ഉറപ്പു് ഉള്ളതായും ഇടനിങ്ങന്തു് ഇം കാര
ണാദിംകൊണ്ടുതന്നുന്നാണ്. നാളിനി നമ്മുടെ
ഇംഗ്രേഷിക്കും ശാശ്വതമായുള്ള ജീവിതത്തി
നോം അതുപ്പുംബാധ ഒരു ഓഗം മാത്രമാണുന്നാണ് ക
യതിനിങ്ങന്തു്.

പ്രേസ്റ്റിസർ, ഡാർവിൻ മുതലായവക്കുടെ കുടി
ക്കുള വായിച്ചും മതത്തിനെ നിരസിച്ചും ഉള്ള
എഞ്ചിനീയർ സമ്പ്രകലാശാലകളിലെ പറിപ്പു് നിമിത്തം
എന്നിക്കെ ചെരുപ്പുത്തിൽ മതത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന
പിംഗ് വിശ്വാസങ്ങളെപ്പറ്റി പലേ സംശയങ്ങളും
ഉണ്ടാവാൻ ഇടയായിതീന്നിരുന്നു. നേരേ മരിച്ചു്,
സജാജനാളിനിക്ക് പറിപ്പു് വല്ലിക്കുംതോറും ഇതു
ശ്രദ്ധവിശ്വാസം അധികരിച്ചു വന്നതേ ഉള്ളതു്. ഒ
വിജും ഇം ദുഷ്കാരിപ്പാസം ടുടിവിൽ എന്നായും
ഇംഗ്രേക്കലുക്കരുന്നു നയിച്ചു്. തോൻ ജീവിത

തിലുള്ള സകല വൂപാവാരങ്ങളേയും ദ്രാഗതിനേരൽ ആണ് എടിപ്പിക്കബാൻ ഉസാധിച്ചിരുന്നതു്. ഒ വിധാക്കട്ട, പ്രേമത്തൈബാൻ ജീവിതത്തിന്റെ ആ ധാരമായി കല്പിച്ചിരുന്നതു്. ജീവിതത്തിലെ പരമ തപത്തിൽ എത്തുന്നതു പ്രേമമാർത്തിൽക്കൂടി പോ യാഹാബാൻ എന്നാണു മഹാത്തപം തൊൻ നല്ലിനി യുടെ പക്ഷത്തിനിനാബാൻ ശ്രദ്ധിച്ചതു്.

സരോജനല്ലിനി അപരിചിതമാരോടും കുതു ഭോധത്തോട്ടുടർന്നിരാബാൻ പെത്തമാറിയിരുന്നതു്. ഈ അധികവും കണ്ണികനുതു് എഴുതുകയുള്ളൂടും കടം വിചുന്നതിലും അയിരുന്നു. എഴുതുകൾ കിട്ടിയാൽ മുച്ചടി അഞ്ചുക്കുന്നതിൽ ഒരു ദിവസമെക്കിലും വെക്കിക്കുന്നതു് നല്ലിനിക്കു് സമ്മതമായിരുന്നില്ല.

നല്ലിനി എല്ലാദ്ദോഴം റോക്കറും പണം കൊടു തതിട്ടേ സാമാനങ്ങൾ വാങ്ങിയിരുന്നാണു്. വല്ല കാരണവശാലും കടം മേടിക്കബാൻ ഇടവന്നാൽ, ഉടനെ അതു കൊടുത്തു തീക്കിക്കയും ചെയ്യാറുണ്ടോ. വല്ലപ്പോഴം വല്ല കച്ചവടക്കായം കണക്കെയ്യുംതെ ഇഞ്ചും കുട്ടിയാൽ, അവരെ നിബ്രൂസിപ്പിച്ചു് അതയെ പ്പിക്കാറുമുണ്ടോ. കച്ചവടക്കാക്കു ഇതൊരു പുതുമയായി തോന്നിയിരിക്കേണ്ടും. “കച്ചവടക്കാക്കുതനെ പണം കിട്ടബാൻ ഇതു ധൂതി ഇല്ലെങ്കിൽ, പിന്നു നമ്മൾ എന്തിനാബാൻ അവരെ ഇതു നിബ്രൂസിക്കുന്നതു്?” എന്നു തൊൻ പലപ്പോഴം നല്ലിനി യോടു ചോദിക്കാറുണ്ടോ. “എന്തോ? കടം കിടന്നാൽ എന്നിക്കു മനസ്സിനു ഒരു സുവവുമില്ല.” എന്നാബാൻ നല്ലിനി എന്നോടു പറയാൻ.

எதைக்குமாயி வழரெ வேத்தியாயின்ன ஒன்
புவூ யாக்குதூ அங்குஷ்டதிரென் ஓற்றுஏங் ரண்டு
கட்டிக்கூடும் எதைக்குமாங்குடி ரெக்கெல் ரங்஗ாந்தியுடெ
போஷகங்களியாய் பத்தாந்தியுடெ தீர்த்து நாயா
ட்ரிம் போக்கக்குங்காயி. எதைப்பாக்கி அது புஷ் அங்
ஞோக்கும் ஹ்ஜோக்கும் ஒன் செரிய வனவியில் கட
கேள்ளிவான். எதைப்பாக்கி குடகேள்ளி திக்கிர். பு
ஷ்யூ” ஒன் நாடிக வீதி ஹ்ஜோயின்ன. எதைக்கூடு
ஏ வாயில் புஷ்யுடெ மஸுத்தில் ஏத்தியபூர்,
ஒன் தாம் உருமாய் கொடுக்கார்க் பெஞ்சென் வான்
எதைக்கூடு பிடிக்குடி. வனவி மரின்தகைலொ ஏ
நூ விசுவரிசூ” யாக்குதூ எதானம் வழரெ ஒன்
பூஷ். யாக்குதூட ஓற்று கேயங்கொள்க விரது
உரச்செ ‘காயுவாந்துக்கூடி. ஸரோஜங்கல்லினி அ
ரைத்தாய் குமமயோட்குடி கைக்குப்பு. காஞ்செ
நூ ஹ்ஜோவை புத்திசூத்துக்கொள்கூடின்ன. பினை
ங்கல்லினி புவுவிரிதுகிகொள்க எதைக்கூடு ஸமாயா
நிப்பிக்கவாந்துக்கூடி.

வொன்குர கோலேஜிலெ புயான அலூாப
கலெக் கூறு ஓற்றுஏ வப்பிய விழக்கியுமாய் மில்லிஸ்
கேட்டு வீசுவூதாக் ஏதாவச்ச ஸரோஜங்கல்லினிஹை
நூபு பரிசுமலையின்ன.

அவச் ஸஃஹாஜங்கல்லினிலெப்புரி தாஷ்வர
யூங்புகாரம் ஏதுதியிரிக்கென்: “எதைப் பத்தாந் தமநித்த
ஜாதிமதாவி ஸஂகதிக்கல்லின் வுத்துாஸம் உள்ளாயில்
ஏன் ஏதுகிவு, ஹங்ஸுபுயிலெ ஸ்தீக்கல் உல்லி

പ്രാണിക്ക് തൊഽങ്ങിടെ ശ്രമം നിമിത്തം തൊഽരി ത മഹിയിൽ ഒരു സ്നേഹവൈശ്യത്തിന് ഇടയായി. എന്നിക്കോ അവരെ വലിയ ബഹുമാനവുമായിരുന്നു.

സരോജനളിനി എന്നു എന്നുകൊണ്ടാണ് ഇതു ആകഷ്ടിച്ചിരിയുന്നതു് എന്ന് തൊൻ പലപ്പോഴിം വിചാരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിനാളും കാരണം ഒരു ഹിന്ദുസ്തീക്ക് സഹജമായുള്ള വിനയത്തിനും സ്വഭാവമായുള്ളത്തിനും മാനി തട്ടാതെ അവർ എ സ്ഥാ പ്രവൃത്തികളിലും കാണിച്ചിരിയുന്ന പ്രഭാവവും സ്ഥിരാസ്ഥാവും ആബന്നന്നാണ് ദേവിൽ എന്നിക്കു തോന്നിയതു്.

സരോജനളിനി വളരെ നല്ലവന്നും കെനിസ്സു് കളിച്ചിരുന്നു. സാരി ഉട്ടത്തായിരുന്നു അവർ ഒരു നിസ്സു് കളിച്ചിരിയുന്നതു്. അതുകൊണ്ട് ഒരു അംഗശചിത്രമോ ലാഡ് വമോ തോന്നിയിരുന്നില്ല. തൊഽരിക്കുകൾ അവരും ഒരു തോട്ടം അവക്ഷണിക്കായിരുന്നു. അതു നല്ലോരു ഒരാട്ടം അവക്ഷണിക്കായിരുന്നു. അവരും വളരെ നല്ലും പലമായിരുന്നു. അവർ വളരെ നല്ല ഒരു ഗ്രഹനായിക്കയായിരുന്നു. ശിത്രപരിപാലനം അവക്കു നല്ലപോലെ വരുമായിരുന്നു. അവർ അവരുടെ വീടിനെ എപ്പോഴിം വെട്ടപ്പോയും വുത്തിയായും വെച്ചുപോയും ദേവി വ്യായാമത്തിനുവേണ്ടി ദിവസവും കാലത്തു വളരെ വേഗത്തിൽ നടന്നിരുന്നു. അവരുടെ ജോലിത്തിരക്കിനിടയ്ക്ക് ഇംഗ്ലീഷി

ഈ ബുക്കാളിയിലും ഉള്ള പല കുതികളേയും വം
യിച്ചിരുന്നു. അപ്പുപ്പോൾ നടന്നിരുന്ന രാജകീയ
കാൽഞാളപ്പാറിയും അവർ ശൃംഗാരി ഗ്രഹിച്ച
പോന്നിരുന്നു. ഭദ്രിക്ക് യുദ്ധാച്ച്യുമാരേയും ഇം
നാട്ടകരായും ഒരപ്പോലെ സല്ലിരിച്ചു് സന്ദേശി
പ്രിക്കന്തിനു നല്ല മിട്ടക്കണ്ണായിരുന്നു. അവരുടെ
ഈ രഖാന്ത്രവിശേഷം ഇം രണ്ടു തരക്കാരേയും ഒരു
ഭാവയുടെ മണികളിൽ മട്ടിൽ ചേര്ത്തിരുന്നു.

പരിജ്ഞാരേഷ്ട്രക്കളായ സ്ത്രീകളെ പലരം പരി
ഹസിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ സരോജനളി
നിയപ്പറവി ആയം കരും പരഞ്ഞതിരുന്നില്ല. എ
നിക്ക് അവരെ ബഹുമാനം തോന്നിച്ചിരുന്ന മരും
അ സംഗതി അവരുടെ ഔദ്യുപത്തിയും കലവറ
അപ്പാരെ തുറന്നപായുന്ന സ്പദാവവും ആയിരുന്നു.
അവക്ക് ആന്തകിലും നേര പിടിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ആ
രാഖാലും വോൺഡില്ല, ആ സംഗതി നേരേ തുറന്ന
പായുക പതിവാണ്. അന്തിമത്രന്മായ പ്രശംസ
ഭദ്രിക്ക ഇഷ്ടമില്ലായിരുന്നു. അവർ സേവക്കളായി
ശ്രദ്ധാരപ്പറവി വെച്ചതെ പ്രശംസിക്കുകയും ചെ
യ്യാറില്ല. എന്നാൽ അർഹതയുണ്ടിട്ടു് അഭിന
ദിക്കന്തിനു് അവക്ക് യാതൊരു മട്ടിയും ഉണ്ടാ
യിക്കാണില്ല. ആക്കങ്ങിലും എന്തെങ്കിലും ഒരു വ്യ
സനും തട്ടിയാൽ, സാന്തപ്പവാക്കുകളെക്കാണ് ആ
ഖാലൈ സമാധാനിപ്പിക്കവാനും തന്റെ സ്ഥാപനതെ
ക്കാണിച്ച ഭിവാന്തര കഴിയുന്നതും ശമിപ്പിപ്പാനും
അവർ ആപ്പാദ്ദോഷം സന്നദ്ധയായിരുന്നു.

സാരാജനളിനിയെ ഉത്തുള്ളജ്ഞായ അല്ല
അജ്ഞായിരുന്ന പ്രാത്യാഹിപ്പിച്ചിരുന്നതു് സാധം
ഒന്ന് ഹിന്ദുസ്ഥീകരം ക്രപമണ്ഡ്യുങ്ങൾക്കുപോലെ ഒക്കെ
വശം ഗ്രഹജീവികളായിട്ടാണ് വളർന്നപോന്നിരുന്നതു്.
ജീവിതത്തിന്റെ പരമോദ്ധേശം പരിസ്വരനം അതു
ഞാനം അവർ ധരിച്ചിരിക്കും. എന്നാൽ അതു ഒന്ന്
വന്നു സാധാരണനായായി അവരവരുടെ ഭർത്താക്കരമാ
തന്ത്രങ്ങളും കൂട്ടികളിടുന്നും മുത്രുഷ മാത്രമായിട്ടാണ്
പരിശോധിക്കാൻ. ആന്നാൽ സാരാജനളിനിയാകട്ടെ,
ഇതിലും വിശാലമായ അവരലോകനം ഉള്ളവരായ
സപ്ലേം ചിലവർ ഉള്ളവരുടെ കുടുമ്പിൽപ്പെട്ട രഹം
ഇംഗ്ലീഷ്. ഓരോയറത്തും ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തി
കേവലം അവരവർക്ക് മാത്രം ഉപകാരപ്രഭാവിട്ടു
ബേിക്കുന്നതുള്ള ഏകിൽ, അതു പരിസ്വരനം സപാത്മ
ത്തിന്റെ ഉത്തുള്ളമായ ഒരു ആവാന്തരം മാത്രമാ
ഞാനായിരുന്നു അവർ ധരിച്ചിരുന്നതു്. നമ്മൾ
പരിശോധനം ചെയ്യുന്നതു നമ്മളിടെ കൂട്ടിവരുതെ
യോ അമൃവാ നമ്മളിടെ റാജുത്തെത്തന്നെങ്കാണും അതു
ആയിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം മതിയാവുകയില്ലെന്നും
മനസ്സുവർദ്ധിത്തു മഴവൻ വ്യാപിക്കുന്നതാഞ്ഞാനം
അതുകുഞ്ഞു അവരുടെ സിഖാന്തം ഇങ്ങിനെയുള്ള
പരിസ്വരന്തിന്റെ ഉദ്ദേശം സ്ഥാപിക്കുന്നതും മാത്രമാണെന്നു
നു ദേഹി വിചാരിച്ചിരുന്നു. ദേഹിയടക്ക ജീവിതം
അക്കാംമായും നിവേദിതമായും നിസ്സപാത്മരാധി
ഉള്ള സേവനത്തിനായി അപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായിരുന്നു.

എന്ന സേവന നിന്നും പരോപകാരം ചെയ്യുന്നതിൽ
നിന്നുണ്ടാകുന്ന അനുനാസത്തെ അല്ലോതെ
പ്രതിഫലവും അവർ ഇച്ചിത്രിക്കുന്നും ഇല്ല. അവയെ
ടെ മരണവുംതന്നെത്തെ കേട്ടപ്പോൾ, അവർ ഇത്
ഡിക്കിൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള മഹിലാസമിതിയുടെ
അംഗങ്ങൾ എല്ലാവരാംകൂടി എൻറെ വീടിൽ
ആട്ടക ഉണ്ടായി. അനും നേരങ്ങൾ എല്ലാവരാംകൂടി
ദേവിയെ വാത്രം കരയുന്നോഴം ‘ഇനി നമ്മൾ²
ദേവിയോടൊക്കെ ന മുട്ടെ ദ്രോഹവിശ്വാസങ്ങളെ
കാണിക്കിവാനായി മറുള്ളവക്ക് എന്നൊരു ഉപ
കാരമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്? ദേവി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നിന്നു
സമയത്ത് ചെയ്യാറോളി തുപ്പോലെ നമ്മൾ മെലിഖം
ചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുക’. എന്നായിരുന്നു നേരംലിൽ
ഓരോയുത്തും പറഞ്ഞിരുന്നതു് എന്നാളുടെ ഒരു
വിശ്രാം സംഗതിയായി എന്നിക്കു തോന്തി.

മുതിക്കല്ലോ മുതിഭിച്ചതിനോത്തായ
സതികലമണിയവഡക്കല്ലേളുതുമെ
അതിരാറനിജപരോപകാരസം
മക്കിനനിലധിരിക്കമെന്നമേ”

ന്ന. വൈവാഹിക അതുഭർശങ്ങൾ

സദാജന്മളിനി വിവാഹത്തെ ക്രീ പവിത്രമായ ബന്ധമായിക്കൊരുപോന്ന്. അവക്കെട്ടിവാഹിവസരത്തിൽ ഉച്ചരിച്ചതായും മറുഞ്ഞേലു അച്ചടിപ്പിച്ചു് അതിന്റെ ക്രീ പ്രതി അവർ സദാകൈവശം വൈച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവർ പലപ്പോഴും അതെടുത്തു വായിച്ചു് എങ്യംഗമമായി സന്താഷ്ടിക്കാണ്ടു്.

വിവാഹത്തിന് അല്ലോ മാസങ്ങൾക്കും അവക്കെട്ടി അല്ലും കരക്കൊത്തയിൽ ക്രീ തിവനം വാക്കക്കൊടുത്തു. ആ ഗ്രഹത്തിൽവൈച്ചുപോൾ അവക്കെട്ടിവാഹി, നടന്നതു്. വിവാഹാനന്തരം, ആ വൈന്തിന്റെ അടയ്ക്കുടി കടന്നപോക്കവാൻ ഇടയായിട്ടില്ലോ, ദേവി അനാലുമായ അനന്തത്തെ പ്രദർശിക്കുകയും, വേണ്ടതു പണം ഉണ്ടായാൽ, ആ ഗ്രഹം സ്പർശമായി മേടിക്കേണമെന്നു. ആ മതത്തപ്പരി സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ജാലിത്തിരക്കൈക്കാണ്ടു കറച്ചു തിവസന്തേക്കക്കില്ലോ എന്നു പിരിഞ്ഞപോകനാതായാൽ, ദിവസനു അവർ എനിക്ക് എഴുത്തുകൾ അയച്ചുവന്നിരുന്നു. മൂന്നു നിശ്ചയത്തിന് രഖിക്കുമ്പോൾ ക്രീമാറ്റം വന്നിങ്ങനില്ല. ഒരിക്കൽ എന്നു എന്നു ഫല്ലുമി

തനായ നാഡിയായിലെ മഹാരാജാവിൻ്റെ വസ്തിക്കിൽവെച്ച് എനിക്കെ വന്നിരുന്നതായ എഴുത്തു കൂട്ടു വായിച്ചുപ്പോൾ, പത്രം പറമ്പിപ്പറയുന്ന നിറച്ചുള്ള ഒരു എഴുത്തുക്കണ്ണ്, അതു ആരു ആരു എഴുത്തുക്കണ്ണ് അതാവാനു മഹാരാജാവു ചേംബിച്ച് അന്ത്യത്വം എഴുത്താണെന്നും ദിവസേന തെങ്ങേം അന്വേഷാന്തരം എഴുത്തുകൾ അയച്ചിരുന്ന എന്നും തൊൻ : മദ്ധവടി ചരായകയുംരായും. ഇതു കേട്ട് അത്രത്വപരതയും നായ അദ്ദേഹം “വിവാഹാനന്തര പതിനേട്ട് സം വസ്തും കഴിഞ്ഞതിട്ടും ഇപ്പോഴം കാമിനീകംടക്കുവാൻ തന്നെ എന്നോ?” എന്ന അന്ത്യമുള്ളപ്പെട്ട ചേംബിച്ച്, സംരാജനക്കുനിക്കും തൊൻ ഇരു വിവരം എഴുതിയ പ്പോൾ, അവർ എഴുതിയ മദ്ധവടി ഇല്ലകാരമായിരുന്നു: “ദിനംപ്രതി എനിക്കും എന്നേൻ്റെ ഭർത്താവ് എഴുതുന്നശൈലിനും വര്ത്തമാനം മറ്റൊരുവർ അഭിയുന്നശൈലിനും കാണുന്നും, എൻ്റെ മൃദയം ആനന്ദാന്തായ മലിച്ച പുള്ളിനും. സഫോറരിൻ എന്നു ഇഡിക്ക് ‘ഇരു കാമിനീകംടക്കുവാൻ ദാരിദ്ര്യം കുക്കാൻ പാരിശോസിക്കുകയാണ്’. ഇതു പോലെ എന്നും ജീവാവസ്ഥാനംവരെ എനിക്കെ അവിട്ടതെന്ന പ്രേംം ഉണ്ണായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതാണ് ദൈവത്തോടുള്ള എന്നേൻ്റെ എക്ക പ്രാത്മനം, ഇരു ലോകത്തിൽ എനിക്കെ വേരെ നേരംതന്നെ വേണ്ടതില്ല.”

സപ്തീറംബർ ഓ-ഡം-എൻഡൗട്ടിന്ക വിവം ഹാതിനേൻ്റെ വാഷ്ണികദിവസമാണ്. ഒരു തവണ, ഇരു വാഷ്ണികദിനാവസ്ഥരത്തിൽ, തൊൻ ദൈവിയുടെ

ആട്ട ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അനന്തരാ സ്ഥാരകമായി ഞാൻ കരത്ത് ആദ്ദേശങ്ങൾ അധികാരിക്കാം. ബോധിച്ചതു തിരഞ്ഞെടുക്കവാൻ അവരോട് ആവശ്യപ്പെട്ടുകയും സപ്രീറിന്റർ എം-ഓഎ- വാക്കിനാണോ എന്നുള്ളതിനും ചൊലിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. അതിനും മുഹമ്മദിയായി എം-ഓഎ- ഇപ്രകാരം എഴുതി: “എൻ റൂഡേശ്യറാ! ഞാൻ ആ തിവസം വാക്കില്ലെല്ലു എന്നോടു എന്നിക്കും ആ ദിവസത്തെ മരക്കവാൻ സംഭിക്കുന്നതാണോ? ഈ ഒരു ശ്രദ്ധ അവിടെ കിട്ടുന്നവിശുശ്രാവം അവിടെത്തെ “സഭാ” അവിടെ തത്തനു ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായിരിക്കും. നാജീ അവിടുന്ന് എൻ്റെ ഉണ്ടാക്കിയില്ലെന്നുള്ള കാൽപ്പനിക്കും, എന്നിക്കും വലിയ പ്രസന്ന തോന്നും. എന്നാൽ എൻ്റെ ജീവൻറെ ത്രാതിപ്പൂര്യ അങ്ങ് ജമജമാനരഘളിൽനിന്തി എന്നും കാണിച്ചുവരുന്നതു മുമ്പിൽ പതിനെട്ട് റംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു കഴിഞ്ഞത്. ഈ ദിവസം അന്നൻ കേവലം ഒരു അപരിചിതനമായിട്ടും വിവാഹബന്ധത്തിൽ എപ്പോൾ കുറുക്കുന്നു. ജമജമാനരഘളായി നാം ഇരുവരും അബ്ദാനും നേനിച്ചുതന്നെയാണ്. ഇതു നമ്മുടെ ചെറകീകരണ വൈദ്യത്തിനെന്ന് വാഷ്പിക്കിനും മാത്രമാണ്. ഈ ദിവസത്തിനെന്ന് സ്ഥാരകമായി അവിടുന്ന് എന്നിക്കും ആദ്ദേശങ്ങൾ നല്കുന്നു! എന്നിക്കും ആദ്ദേശം അതുവരുമില്ല അങ്ങളായിരുന്നാൽ മതി അവിടെത്തെ “സഭാ” പിന്ന അവിടെത്തെ വാസ്തവമായി സന്തോഷിപ്പിക്കവാൻ സംഭിച്ചിട്ട്

ഒന്നാ? ഉന്നത്തിൽ, എനിക്കെ അതിലധികം സം
ഭവാഷകരമായി മററാൻം ഇണ്ടാവാനില്ല”

രം-ാം- അവി വീണ്ടും ഇപ്പുകാരം എഴുതി:
“ഈനാലെ എനിക്ക് യുതിയിൽ ഒരു ചെറിയ എ
ഴുതെഴുതുവാനേ സാധിച്ചുള്ളേ. എഴുതു എഴുതുവാ
നിങ്ങന്തോടു ഇളയ സഹോദരി വന്ന. നിന്നായ
ഒരു ദിവിൽവെച്ചു വലിയ എഴുതു എഴുതുവാൻ
എനിക്കെ യെണ്ടുമണ്ണായില്ല അവിടേക്ക് എഴുതു
എഴുതുന്നതു കാണബോടും, അവർ അനാവശ്യമാ
യി എന്ന സെപ്പരംകെട്ടതുകയും പരിഹസിക്കു
യും ചെയ്യുന്നതു അറിയാമല്ലോ. രം-ാം- തി
ലെ എഴുതു ഇന്ന വൈക്കേന്നാൽ കിട്ടി. എനി
ക്കെ വളരെ സന്ദേശമായി. എൻ്റെ തുരന്തേഖാ!
എനിക്കെ വാസ്തവമായും അവിടുത്തെ സന്ദേശിപ്പിക്കു
വാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടാ? ഇന്നാലെ അവിടുത്തെ എ
ഴുതു വാക്കിച്ചുമതൽ എൻ്റെ ആത്മാവിന്നതനെ
വലുതായ ഒരു ആരംഭം കിട്ടിച്ചേപാലെ തോ
ന്നനു. എന്നാൽ എൻ്റെ ജീവിതരൂപം മുമാ
വില്ലായിട്ടില്ല എൻ്റെ പ്രാണനേക്കാരം പ്രിയത
മനായിട്ടുള്ള ആരം സുവഘായിരിക്കുന്ന എന്ന് അറി
യുന്നോടു!! ഹാ! അതു തന്നെ എൻ്റെ ജീവിത
ത്തിന്റെ സാരമെറിയ ഫലപ്രാപ്തി അതല്ലേയോ?...
തൊന്തു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതേതാളും കാലം എനിക്കെ
അവിടുത്തെ പ്രേമരും, മരിക്കുന്നസമയം തലവേക്കു
വാൻ അഞ്ചുഡി പാദങ്ങളും കിട്ടിയാൽ മതി. ചെവാ
തോട്ടുള്ള എൻ്റെ ഏക പ്രാത്മന അതാക്കനു.
തൊന്തു ഒരു പതിപ്രൂതയായിരുന്നിട്ടുണ്ടുണ്ടിൽ, ഒരെ

വം എൻ്റെ ഇത് പ്രാത്മന രൈക്കമുട നിരു
കരിക്കുന്നതല്ല. അതുണ്ടാണെങ്കിൽ കായ്തെന്തുപീറി
നൊൻ ഇതിനു മനുഷനെ ശ്രദ്ധിയിട്ടുണ്ടല്ലോ.
നൊൻ അതിനെ ഗൈനിക്കുന്നില്ലെന്നുകണ്ടു പറിഞ്ഞ
വിക്കരത്തു്. 'എനിക്ക വാസ്തവമായും അതുണ്ടാണെ
വേണെ. എനിക്ക അവിട്ടനു ഉണ്ടല്ലോ. പിനെ അതു
രണ്ടാം എത്തിനാണോ? നൊൻ വേണ്ടെന്നു പറയുന്ന
തിനു് എനിക്ക മാപ്പ തരേണും. കവിദ്വയന്തരത്താട്ട
കുടിയ എൻ്റെ കാമുകൻ്റെ ഏദയഗഹപരത്തിൽ
പ്രവേശിക്കുവാൻ എനിക്ക സാധിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്ന
നൊൻ ശക്കിക്കുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം എൻ്റെ
ഐദയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കിടക്കുന്ന എന്ന മാത്രം
എനിക്ക അറിയാം."

"ശരിയായ സമയത്തു തന്നെ എനിക്ക അവിട
തെരു കൂടി കിട്ടി. അവിട്ടനു് എനിക്ക എത്ര അധി
കം സമ്മാനങ്ങൾ തന്നിരിക്കുന്നു! എന്നാൽ അ
ഡേഡാട്ട് ഒരു സമ്മാനവും തയ്യാറുള്ള എനിക്ക സാ
ധിച്ചിട്ടില്ല. നൊൻ എൻ്റെ സർപ്പവും തന്നകഴി
ഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇന്തി എനിക്ക എത്രതന്നെ തര
വാൻ കഴിയും? നൊൻ ഒരു ധനികിയായിരുന്നു എ
ക്കിൽ, വളരെ വിലപിടിച്ച സമ്മാനങ്ങൾ മെടിച്ച
തരാമായിരുന്നു. എന്നാൽ അതിനും നിലൃതിയില്ല.
ഭിവസങ്ങൾ എത്ര സാവധാനത്തിലുണ്ട് പോക
നാതു്? ഒക്കൊബർ നോംതിനുത്തിക്ക എനിയും വക്ക
രക്കാലം കഴിയേണമെന്ന തോന്നുനു. അവിട്ടെത്ത
അടക്കത്തു് എത്തിച്ചേരുത്തവൻം എൻ്റെ ഏദയം
യുതിപ്പെട്ടുനു.".

ആദിരണ്ടാജ്ഞിടുക കാൽത്തിൽ നല്ലിനി പ്രത്യേ
കമായി ഇതുംകുടി എഴുതിയിരുന്നു:- “വിവവിവരം
അറിയാതിരിക്കവാൻവേണ്ടി മാച്ചു എങ്കിലും, ഏ
നിക്ക് വായിക്കവാൻ സാധിച്ചു. പരിഭ്രവിക്കുതു്;
ഞാൻ അതിൽ നേരം തന്നെ എടുക്കവാൻ ഉണ്ടോ
ശിക്കുന്നില്ല. നമ്മുടെ ചിലവു് ഇപ്പോൾ വലി
ചൂണ്ടിരിക്കുന്നതു്. തുരക്കേം! ഇങ്ങനെന്നും സമ
യം, ഇതിനായി ഇതു വളരെപൊം ചിലവു
ചെയ്യുന്നതു യുക്തമാണോ?”

അതിനാം മറ്റൊരു ചിലവും ഞാൻ പബ്ലിക്കേറ്റർ
ദേഹവിന്റെ സമ്മാനമാണെന്നും അവയുടെ വില
അനേപാഷിക്കേണ്ടില്ലാരും ഭാൽക്കില്ലെന്നും എഴുതി
അയച്ചു. അപ്പോൾ നല്ലിനി അല്ലോ ശകാരഭാവ
ത്തിൽ ദേഹവിന്റെ സമ്പദ്ധത്തിന്റെ എററക്ക
റച്ചിലിനെപ്പറ്റി അങ്ഗേയുംതുക്കാരം അധികം നി
മുയം തന്നീക്കത്തേന്നയാണെന്നും മറ്റൊടി അയയ്ക്ക
യാണോ ചെയ്തു്.

എത്തെങ്കിലും സമരജ്ഞത്തിൽ പ്രസംഗത്തിനു
ഞാൻ പോയാൽ, അതിനു ഹാജരാവുകയും തന്റെ
സംസ്ഥാനപ്പെടുത്താൻ ഏതെന്ന പ്രാത്സാഹിപ്പിക്കുകയും
സരോജനല്ലിനിയുടെ പതിവായിരുന്നു. അങ്ങനെ
ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കാതെവരുന്നു സമയത്തല്ലോ
അവി വ്യസനിക്കുകയും ചെയ്തു്.

ഒൻപത്തുംഒരു ചുഡാവും ചെറുവും പ്രധാന
നല്ലുടെ കടമയായിട്ടാണോ നല്ലിനി. കയ്യിനിയിൽ

നാൽ. വല്ലപ്പോഴം അതിനു അവസരം കിട്ടാതി അന്നാൽ, അവർ വാളരെ പുസനിച്ചിരുന്നു.

ഇ. സംഗ്രഹിതത്തിലെള്ള റസം.

— സംഗ്രഹിതം —

സഭരാജന്മാനിക്ക് സംഗ്രഹിതത്തിൽ നിന്നാണ് മായ പ്രീതി ഉണ്ടായിരുന്നു. വീണ, സത്താർ, എ സ്വർജ്ജ്, പിയാനൊ ഇത്തല്ലോ എല്ലപ്പോലെ വാ കിക്കവാൻ നമ്മിനിക്ക് നിയുധമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു രാഹം ഓരിക്കൽ പൊല്ലിക്കേട്ടാൽ, നമ്മിനി അതു പുരിച്ചിരുന്നു. തെങ്ങളുടെ കല്യാഞ്ചകാലത്തു് തൊൻ ശയയിൽ അസിസ്തുണ്ട് മജിദ്രേഖ്യടക്കായിരുന്നു. അന്നു ഗായകൻ, കവി, നാടകകർത്താവ് എന്നീ നിലയി ലെല്ലാം കീതി നേടിയിരുന്ന പ്രിജേദ്രുലം അവി ദേഹം ദെഹപ്പുട്ടി മജിദ്രേഖ്യടക്കായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു സഭരാജന്മാനിയെ വലിയ ബഹുമാനമണ്ഡിയിരുന്നു. അദ്ദേഹം നമ്മിനിയെ കരെ പാട്ടുകൾ പറിപ്പിക്കു കയും അദ്ദേഹത്തിനേറ്റ് ക്ഷേപം ചില പാട്ടുകൾ പാട്ടുവാൻ ശീഖിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു. നമ്മിനിയുടെ ശാരീരം നന്നാക്കവാൻ ഉംനാട്ടുകർന്നായ ഒരു ഭാഗവതരെ അദ്ദേഹംതന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്തു.

“ഇച്ചുജീവിതകംലംകഴിക്കുക
സപദമാംപുണ്ണിരിളുകിരുക്കി.”

എന്ന കീതനം നാരാജന്മാനിക്ക വലിയ ഇഷ്ട മായിരുന്നു. പ്രിജേദ്രുലാലിനേറ്റ് മകളായിരുന്ന ദിലി

പക്കമാരായിക്കും മാധ്യമേവിക്കും സരോജനളിനി
യെ വലിയ ഖാസമായിരുന്നു. ദിവീപക്കമാർഗ്ഗായി അ
ദ്രോഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽ ഉണ്ടാവാറുള്ള പാട്ടകളേറി
കൾക്കെല്ലാം സരോജനളിനിക്കു പ്രത്യേകം ക്ഷണം
അയച്ചിരുന്നു. വിരുദ്ധമിയിൽ താമസിച്ചിരുന്നകാല
തുടർന്ന്, തങ്ങൾ പലപ്പോഴം ശാന്തിനികേതനത്തിൽ
പോകാറുണ്ടായിരുന്നു. ടാംഗാറിന്റെ കട്ടംബത്തി
വെ സ്കീകർക്കെല്ലാം സരോജനളിനിയെ വളരെ
സ്നേഹമായിരുന്നു. അവർ അവസരമുള്ളപ്പോൾ
ക്കൈ നളിനിയെ കാണുവാൻ വരികയും ചെയ്തിരു
ന്നു. ഒരു ദിവസം തങ്ങൾ ശ്രീരവീഞ്ഞാമട്ടാംഗോ
റിനെ കാണുവാൻ പോയി. തൊൻ പരിക്കന്നകര
വള്ളു് എന്നിക്കു് ആ മഹാകവിയും സംഗീതജ്ഞ
നാം ആയ മഹാൻ പാടന്നതു കേൾക്കുവാനുള്ള ഓ
റ്റും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം അതിമധുരമാ
യി പാടാറുണ്ടെന്നും എന്ന് നളിനിയോട് അതിനാ
മുന്തീർന്നു് പലപ്പോഴം പ്രശംസിച്ചു് പറയാറുണ്ട്. അ
ദ്രോഹത്തെക്കണ്ട പോതുന്നതിനു മുമ്പായി അദ്ദേഹം
ഒന്നും പാടിക്കേട്ടാൽ കൊള്ളാമെന്നു് നളിനി അതു
ക്കണ്ണുയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തോട് അപേക്ഷിച്ചു്.
തന്റെ പ്രായത്തോടുകൂടി ഒച്ചയുള്ള കുറെ മാറ്റ
ങ്ങൾ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും മറ്റൊരു ശീകഴിവുകൾ ആ
ഡ്രും പറഞ്ഞു എക്കിലും, നളിനിയുടെ നിംഫുസ്യം കു
ണ്ടു് അദ്ദേഹം രണ്ടുനൂൺ കീത്തന്നേരം പാടി. ആ
കാശംകൊണ്ടു, മേൽക്കൂട്ടി കൈട്ടിയ മുററത്തു് പുനി
ലാവത്തു് മുത്തും പാടിയപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ
പാടു് എത്രതനെ ദണ്ഡാഹരവും കയണാത്മകവും

ആയിരുന്ന എന്ന് ഏഴ്തി അറിയിക്കുവാൻ പ്രയാസം. അദ്ദേഹം കൈകൊണ്ട് താളംപിടിച്ചിരുന്ന തെയ്യളളി; മുതിക്ക ധാതാനം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു കീൽനും മുഞ്ഞനും അരുന്ന് തുടങ്ങിയിരുന്നതു്:—

“വന്നാലും വന്നാലുമല്ലെങ്കിൽ ഓന്താ നീ
നോന്നനും ഭാവത്തെ വിസ്തരിച്ചു്”

അതു നല്ലിനിയുടെ ഏററവും മുഖ്യമായി കീർത്തിക്കുന്ന സന്നാധിതീർന്ന്. മുതിനു ശ്രേഷ്ഠവും, ദേവി ശാന്തിനികേതനത്തിൽ പോയി മുടക്കിടയ്ക്കുന്ന പ്രാത്മനകളും പാട്ടകളും കേടംക്കരിഞ്ഞു്.

ജാപ്പുനിൽ തൈജികളുടെ സമ്മാരത്തിനിടയിൽ തൈജാരം രഹികൾ കോബോയിൽ ഉള്ള പെൺ പഴളിക്കുടം കാണിംമാൻ പോയി. സ്കൂളിലെ അധികാരികൾ സരോജനല്ലിനിയോടു് ഒരു മുൻഡ്യൻ പാട്ട പാടിയാൽക്കാളിടംമെന്നാവയ്ക്കുപെട്ടു്. എക്കു ദേശം ഏഴനുറ കുട്ടികളുടെ മുവിൽവെച്ചു്, പിയാനോവിന്റെ മുതിയോട്ടകുടി, നല്ലിനി രവീന്റെ മട്ടാഗോറിന്റെ ‘ലോകവരീകരനെ’ എന്ന പാട്ട് പാടി. നല്ലിനി പാട്ട പാടിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ, മുതാഴനുറ കുട്ടികളും നിശ്ചേപ്പകളായിരുന്നു. ആ പാട്ട കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പിന്നു രണ്ടുണ്ടാക്കുടി ചാംകാതെ അവർ നല്ലിനിയെ പിടിച്ചുവില്ല.

ദേശീയഗവർണ്ണറം ദേവിക്ക വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു. ബാങ്കരയിൽവെച്ച് തങ്ങറം അവിടതെ മംഗലീച്ചുകാഴ്ച ഒരു വിത്തനാസൽക്കാരം കഴിച്ചു. അതു കുട്ടതിൽ പൊല്ലിസ്സ് സുപ്രണിഥണായിരുന്നു. ഉഡനിന്നരേഖം, തങ്ങറം പഴയ ദേശീയഗവർണ്ണരുടെ പ്രാറി സംസാരിച്ചു. “മഹോദാം ഇയ വക നോം കേരംക്കാതായിത്തുടങ്ങി”. എന്ന യൊല്ലിസ്സ് സുപ്രണി പരാത്തു ഒരു കാലത്തു “ഭാഗതമാരാ എന്ന കീത്തനാതിനു നല്ല പ്രചാരം ഉണ്ടായിരുന്നു. അതു മനസ്സിനെ വളരെ ഇളക്കിയിരുന്നു.” എന്ന സുപ്രണി പരാത്തു. “അതിനു” മഹോദാം പ്രചാരം ഉണ്ടോ. നിങ്ങൾക്കും അതു കേരംക്കവാൻ ഇഷ്ട ദിശക്കിൽ, എന്ന് അതു പാടാം.” എന്ന സരോജ നാളിനി പരാത്തു. “നിങ്ങൾ ദേശീയപാട് പാടാംബോ?” എന്ന സുപ്രണി അത്തിരേതാടക്കുട ചോദിച്ചു. “ഉണ്ട്. എന്ന് പാടാംഡാണോ. എനിക്ക് അവ വളരെ ഇഷ്ടവുമാൻ.” എന്ന പരാത്തു, അവർ ‘ഭാഗതമാരാ’ എന്നും ‘വരദമാരരം’ എന്നും ഉള്ള പാട്ടുകൾ പാടി.

എൻ്റെയും എൻ്റു മകൻറെയും അഞ്ചുപുരന്നാഡംതോടും ദേവി സൗധാരണയായി കേരമായി സദ്യകഴിക്കാറുണ്ടോ. അന്നവർ അതിരാവിലെ എഴുന്നേറു, പതിവുപോലെ വീംഗല്ലും മുത്തിയാക്കിയതിനുശേഷം, പുഞ്ചങ്ങളെക്കാണ്ടം മറ്റും അതിനെ അച്ചംകരിക്കം. പിന്നു പല ഇലകളെക്കാണ്ടം പുഞ്ചങ്ങളുടെ എത്തുകളെക്കാണ്ടം ദേവി സ്വന്നം

തൈക്കുടിവെള്ളതന്നെ ബഹുമാനിയിൽ ഉച്ചിതങ്ങളായ
ചില പദ്ധതികൾ മേശയുടെ മുകളിൽ എഴുതിയിരി
ഞ്ഞ. അവയിൽ ചിലവയെ താഴെ കാണിക്കുന്നു:—

“ആനങ്ങളുമസമിഗ്രജംഗിലിന
മാനുകൾതോറുമെ വന്നിട്ടെ.”

പിന്നെ തങ്ങളിടെ ഭാവിത്തുയസ്യിനവേണ്ടി
ഇഷപ്പേരങ്ങാട് പ്രാത്മികക്കയും തങ്ങളിൽ മാലയണി
യിച്ച് തങ്ങൾക്കാണ് മുഖ്യമാന്തരം തരികയുംവരും.
എന്ന നാഡി സദ്ഗുരുവാണ്ടതെല്ലാം നാളനിയുടെ മേൽ
നോട്ടെത്തിൽ തൈക്കകയും ദൊയ്യാറണ്ട്. എൻ്റെ
എന്ന നാഡി ദിവസം ദേവി എൻ്റെകാലുതൊട്ട്
തലയിൽവെക്കാതിരിക്കുകയില്ല. അവകു മലങ്ങി
ളിയും തങ്ങളിടെ ആയസ്യിനെ അത്മിച്ചുംകൊണ്ട്
പാല പാടുകളം അവർ പാടിയിരുന്നു.

അവക്ക് പല താരാട്ടപാടുകളം നിശ്ചയമണം
യിരുന്നു. ആവകപാടുകൾ എത്രക്കുറാനാടകരമാ
യവിയത്തിൽ നാളനി പാടിയിരുന്നുണ്ട് എഴുതി
അറിയിക്കവാൻ പ്രയാസം.

ഇപ്പോഴം എൻ്റെചെവിയിൽ ആവകപാടുകൾ
ഈടെ മാറ്റൊലി മുഴങ്ങുന്നതുപോലെ തോന്നുണ്ട്. പ്രായ
ഒക്കന്നുസരിച്ചുപാടുകളെ നാളനി തങ്ങളിടെ മകൻ
ചൊല്ലിക്കൊടുത്തപോന്നിരുന്നു. ഇഷപ്പേരഭിശപാസം,
സപദേശങ്ങളും, സംഗീതത്തിൽവാസന എന്നിവ
യെല്ലാം ആപാടുകൾ മകനിൽ ഉണ്ടാക്കുയും വല്ലി
പ്രിക്കുയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

എൻ‌റ ഒച്ച നേരേയുകവാൻവേണ്ടി സാധ കിംപച്ചുവാൻ നല്ലനി പലപ്പോഴം എന്നെല്ലാമുള്ളി ക്കമർശിന്താം. നല്ലിനിയുടെ പാട്ടുകൾ എന്നിക്കെ മുഖപ്പേര് ക്കെതിയും ജോലികളിൽ ഉസാഹവും വല്ലിപ്പിച്ചിരുന്നു. നല്ലിനിക്കും മുഖപ്പേരുക്കെതിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും വല്ലിപ്പിക്കുന്നവയും ആയ പാട്ടുകൾ വലിയ മുഴു മായിരുന്നു.

നല്ലിനിയുടെ അദ്ദുംകും പുന്നനാളിൽ വീട് അവംകരിക്കുന്നതിലും പാട്ടുകൾ പാടുന്നതിലും നല്ലിനി വളരെ ഉസാഹം കാണിച്ചിരുന്നു. മുയ അവസരത്തിൽ രീക്കൽ ആക്കഥംബങ്ങളിലെ അംഗങ്ങൾ എല്ലാവരുകൂടി പ്രമിളിയുടെ ഒക്കാപ്പേരും എന്ന നാടകം അഭിനയിച്ചു. സരോജനല്ലിനിയായി കുന്ന പ്രമിളി.

ഡി. സപദേശാലിമാനം.

സപദേശസ്കൂളം സരോജനല്ലിനിയുടെ സപദാവ ത്തിൽത്തനു അന്തർലീനമായിരുന്നു. സപദേശനിമ്മി തക്കായ സാധനങ്ങൾക്കു പകരം യാതൊരു വിഭാഗം വസ്തുക്കളേയും അവർ സ്വീകരിച്ചില്ല. സാധാരണ വദ്ധത്തിനിലെ പരിവേലയാഥും തുന്നത്വേലയാഥും അവർ മനോഹരമായ ജനാലമരകളും മേശവിരികളും ആക്കിയിരുന്നു. മുഖ എല്ലാവരുടെയും വിസ്താരവുമാനങ്ങൾക്കു കാരണമാക്കുന്നതും ചെയ്ത സപ

മുഹമ്മദ് അവക്കരിക്കുന്നതിനു വിദേശസാമ്രാജ്യങ്ങളെ
ഒരു സ്വർക്കലും മെടിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു സ
ക്കാര്യപ്രോഗ്രാമം ഓൺയായിരുന്നിട്ടുപോലും, അം
വർ, എങ്ങനെ ബോർഡുന്നുവരിലായിരുന്നുപോരം, അം
മീസന്റെ പ്രവർത്തനത്തിന് അവിടു
തെന്നു കൊണ്ടുനിന്ന് സ്കൂൾമാരിൽനിന്നും സഹായം ആവശ്യം
ശ്രദ്ധപൂർവ്വവാൻ ടെട്ടുന്നെന്ന കുസലവില്ലോതിരിക്കുന്നതു
വീണ്ടും അവക്ക് അനുമാത്രം സ്പദഭോഖിമാനമുണ്ടാ
യിരുന്നു.

യുണോഫ്പുരായ അവത്തെടുക്കുവാനിനും അവ
യെടു തുണ്ട് പുന്നേജ്ഞുവരുതെന്ന നല്ലപോലെ. മന
സ്ഥിരക്കുകയും, അവരെ അതിനായി ബഹുമാനിക്കു
കയുംചെയ്യു “നമ്മുടെ ഭാഗ്യവീന്തയായ മാതൃദ്ദേശി
യുടെ ദയനിയമായ ദഹയ്ക്കും ഉത്തരവാദിത്പരം വിദേ
ശീക്കാജീവനം എന്ന് വിവാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ
വിവാദിച്ചുനോക്കുന്നതാറും, കണ്ണറിയുംതാറും, നമ്മ
ഡിനെന്നയാണ് ഇതിനെന്ന് ഉത്തരവാദിക്കുള്ളുന്ന്
എനിക്കു അധികമധികം മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്. നമ്മ
ടെരജുക്കാൻ പുജാദാഹരാക്കുവാൻ തുമിക്കുന്നപക്ഷം,
നമ്മുടുക്കുടം താഡോത്തെന്ന അവസാനിക്കുന്നതാം
ഈം. നാഭ്രംഖവരി മുന്നകാഞ്ഞും നമുക്കു അന്തു
നൊടേപക്ഷിത്തുള്ളാണ്: നേനാമത്രും, വില്ലാല്ലാസം
നമ്മം മറ്റുള്ളവക്കു വില്ലാല്ലാസം നംകുവാൻ സഹാ
യിക്കുന്നില്ലെന്നതെന്നയല്ല, നമ്മുടെ ജാതിയിൽ നമ്മ
ടെ കട്ടിക്കുള്ള വില്ലാല്ലാസംചെയ്യിക്കുവാൻ തുണിയ
ശ്രദ്ധവർപ്പോലും അതു ഏയ്യിക്കുന്നില്ല; എന്നുതെന്നയാ

യാലും അവർ അധികാരം പെന്നർക്കുകൾക്ക് ധാരണയിൽ
സിദ്ധാക്ഷി അയക്കുന്നില്ല നമ്മുടെ സ്വന്നാവത്തിലുള്ള
ഈ ദോഷം പറിഹരിക്കേണ്ടതാണ്. റണ്ടാമത്രും, നമ്മു
ടെ ഗ്രഹങ്ങളിൽ സമൃദ്ധായാണെന്നും പ്രത്യുഷം-സജീ
വോദാഹരണം അഭേദ നാം സ്വാസ്ഥിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്ന
കട്ടംബു നിന്നും കട്ടംബു നിലയിലെ സ്വബന്ധം, കട്ടംബു
പ്രശ്നത്തിലും അതു സാധിച്ചാൽ നമ്മു
ടെ കിൽവും അഭേദ നിന്നും പ്രത്യുഷം ഇന്ത്യ എന്നും നാം
വിവാഹിപ്പാൻ എഴുപ്പുണ്ട്. എന്നാൽ അതു ഹോ
രാത്തതാണ്. ദിവസേന നാം നമ്മുടെ കട്ടംബു നി
നബേംബി പ്രശ്നത്തിക്കേണ്ടതുതന്നാണ്; പഞ്ചക്ഷ
അതിനം ഘാമേ, അതുമാതിരിതനെ കാണാം പുത്രപ്പ
ം സ്ത്രീയും മാതൃദ്രവ്യവേംബി അല്ലെങ്കിലും, എത്ര
കരച്ചായിരുന്നാലും ഒരി, പ്രശ്നത്തിക്കേണ്ടതാണ്:
നമ്മുടെ മുന്നാഭരതത്തോഴം പരസ്യരുളില്ല അസൂയ
യാക്കുന്ന; ഇത് ഇതരരാജ്യക്കാരേക്കാം. നമ്മുക്കുതന്നു
യാണ് ക്രുതലായിക്കാണുന്നതും. ഇതരരാജ്യക്കാർ,
അവർത്തമിൽ അഭാദ്ധിപ്പേരുണ്ടെങ്കിൽഹോലും, പൊ
തുകാത്രുംബളിൽ സഹകരിക്കുന്നണ്ട്. സഹാരുകോ
രാം പ്രശ്നം അഭേദ സഹായങ്ങളെക്കാണുണ്ട് സമു
ദ്രാജീവന നിലയിൽ അവരിലെവാരാംക്ക കിട്ടാവുന്ന
ഗ്രേശത്തായ പറവി അവർ അസൂയപ്പെട്ടുക പതിവി
ല്ല. ഈ പൊതുതുന്നകാംക്ഷയേയും മനസ്സുമുതമി
ലുള്ള സദ്വാദാഭാവത്തേയും നമ്മൾ ഉണ്ടാക്കേണ്ട
താഴിരിക്കുന്ന. ഗ്രഹത്തിനാളിലും പുരമെയും വിഭ്രം
ഭ്രാസം, സമൃദ്ധായസേവ, പൊതുതുന്നകാംക്ഷ ഈ
മുന്ന് സംഗതിക്കേയും ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രതിഭിന്നം എ

നെങ്കിലും പ്രധാനിക്കേണ്ടതു് തങ്ങളിട കടമയാണോ നോ നമ്മുടെ ഇടയിലുള്ള സ്ഥിതിയുണ്ടാർ. ഓരോതു തത്താം മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണ്.” എന്ന അവർ പാപപ്പാഴം പറയാറുണ്ട്.

സ്ഥികളിട അഭിപ്രായാവകാശത്തെ പറിയും ഒരു വാദത്തിൽ, ദേവി പ്രത്യേകമായ ഒരു ഉത്സാഹം തന്ത പ്രദർശിപ്പിക്കുക ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അതുസ്ഥികളിട ആധുനികസ്ഥിതിയെ പറി വിചാരിക്കുന്ന തായാൽ, അഭിപ്രായാവകാശത്തെ പറി വാദിക്കുന്നതിലെ പ്രധാനമായിട്ടിരുതു് വില്യാല്യാസത്തിനും, സമുദ്രയിസേവനത്തിനും വേണ്ടി പരിത്രമിക്കുകയാണെന്നാണ് അവർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നത്.

തനിക്ക് പാംഗാലയിൽ ചേന്നിപ്പറിക്കുവാനുള്ള ഓഗ്രം ഉണ്ടാകുന്നത്തിനെ പറി അവർ തന്റെ ജീവകാലം മുഴുവൻ മനസ്സാവപ്പെട്ടിരുന്നു. പാംഗാലയിലെ ജീവിതകാലമാണ് ജീവിതത്തിലെ സുവർണ്ണങ്ങൾക്കും അവർ പറയാറുണ്ട്. ശരിയായ ഒരു പാംഗാലം സംസ്കരണം ഓരോ ബൗദ്ധികമരുക്കിടം ആക്കേണ്ടതു് നമ്മുടെ കടമയാണെന്നാണ്. അവർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നതു്.

ഇത്തന്നു ഓരോ വില്ലേജിലും, ഓരോ ബൗദ്ധികാഖാംഗാലം സ്ഥാപിക്കേണ്ട കാഞ്ഞത്തിൽ, അവർ നിരന്തരം പരിത്രമിക്കുകയും ചെയ്തു. അവയുടെ ഓരോ ധാത്രാവസ്ഥയാളിലും ആളുകൾ മംഗളപത്രങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചു് അവരുടെ പ്രാശനം ചെയ്യാറുള്ള

പ്രൂഢി, അവരുടെ മദവടി ഇപ്പുകരംമായിരുന്നു: “നി അങ്ങിടെ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു ബാലികാപാംശാല സ്ഥാ പിക്കവാൻ ഒരു സ്ക്രീഞ്ച് അല്ലോച്ചികയാക്കി നിയു യിക്കവാൻ തോൻ അല്ലെന്നിക്കുന്നു. പതിനൊള്വ്, പതിനേഴു വയസ്സാകന്നതുവരേഎങ്കിലും, ബാലികമാ ഒരു പാംശാലയില്ലയെങ്കിലും, ഈ ഒരു സം ഗതി എന്നു നിങ്ങളിടെ സ്പാദത്യഖ്യാദ്ദേശികരിൽ ഒരു ഏറ്റവും അധികം സംഗോഹിപ്പിക്കുന്നു. ഇനി തുറ എൻ വരുന്ന സമയത്ത് എൻ്റെ അഭിലാശം നിര വേറാറിഡിക്കുന്നതായി കാണുവാൻ തോൻ അതു ഹിക്കുന്നു.”

ഈപ്പുകരംമുഴുവൻ അല്ലെന്നുകരി പാലേ സമലജ്ജിലും പുതിയ പാംശാലകരി സ്ഥാപി ക്കുന്നതിനും ഇടയാക്കകയും ഇതേവരെയും തങ്ങളിടെ ഒരുമാരെ പാംശാലയില്ലയെങ്കിലും വിരോധിച്ചി അന യാമാസ്മിതരായ ഹിന്ദുകൾംപോലും സരോ ജനനജ്ഞിനിയുടെ പ്രീതിക്കായി തങ്ങളിടെ വിഹാഹി തക്കളായ ഒരുമാരെയുംകൂടി പാംശാലകളിലേക്കു ഇണ്ണുവാൻ തുടങ്ങുകയുംചെയ്തു. ബുക്കാളത്തിലെ മാതാ ക്കൊക്കുകൾ തങ്ങളിടെ പ്രായമായ ഒരുമാരെ പാംശാ ലഭിച്ചയെങ്കിലും വെമനസ്യത്തെ പററി അവർ പാഠിച്ചിട്ടുവെങ്കിലും, ഈ വെമനസ്യത്തിനുള്ള മേതു മിക്കവാറും ബാലികമാക്കു വില്ലോഡ്യോസത്തിനു ശുചി എപ്പുടക്കളിലെ ഗൈരവമായ സ്ത്രീതകളാണു നാം അവർ മനസ്സിലാക്കി. നാട്ടിന്റെപുറത്തുള്ള പേണ്ണ് പാഠിക്കുടാങ്ങിലെ മുരക്കാമ്പും സാധാരണനായാ

യി വില്ലു അംഗുഖിപ്പിക്കുന്ന രീതിയിൽ ലേശമെങ്ങിലും പരിജ്ഞാനമില്ലാത്ത ചുരുക്കമാരായിരുന്നു. വില്ലു മഹാദാഴം സൗമര്യികളിൽനിന്നും വളരെ മോശമായ ഒരു നിലയിലുള്ള വയുമായിരുന്നു. ഒരു സംസ്ഥാനാധിപ എൻറ സ്നാരകമായി ബന്ധം എന്ന ദിക്കിലെ ബാലി കാപാർശാലയ്ക്ക് 'ഫേസർറിവേർസ് ടോംസൺ സ്റ്റേറ്റ്' എന്ന ശാംഭീരമായ നാമധേയം ഉണ്ടായിരുന്നവേക്കി ലും, അതു പത്രത്തൊഴിനേക്കാടം വളരെ മെച്ചപ്പെട്ട മല്ലാത്ത ഒരു കട്ടിലാണുന്നും, അവിടത്തെ അംഗുഖം പകൾ കുന്നമറിയാത്ത ഒരു വുലസനാണുന്നും കണ്ണ്, അവർ ആവുയ്യുപ്പെട്ടുവോയി. അവിടത്തെ മാരം കണ്ണാരോടു തന്നെഴുടെ പുത്രിമാരെ പാംശാലയിലെ യൈഡുവൻ ആവശ്യപ്പെട്ടുന്നതിനു മുമ്പായി, പാംശാല ലാസ്ഥാപനം കട്ടാകെ പരിഷ്കരിച്ച് ഒരു ശരിയായ വില്ലുല്ലാസസ്ഥലമാക്കിത്തീരുക്കുന്ന മെന്ന സരോജ നൃത്തിനി ഉടനെ മനസ്സിലാക്കി. മുതിലേക്ക യോഗ്യമായ ഒരു നല്ല കെട്ടിടം തീക്ഷ്ണത്തിലേക്ക് ഒരു ദണ്ഡം മായ തുക സംഭാവന ചെയ്യുവാൻ അവർ അവിടത്തെ രാജാവിനെ ഫുരിപ്പിക്കുകയും, ആ ഭാഗത്തെ കമിഷണർ പിന്നീട് സ്ഥലത്തെക്ക് വന്ന അവനുത്തിൽ അങ്കുമത്തിന്നെൻ്റെ അധിനിവേശിലുള്ള വില്ലുല്ലാസനി ദിക്കിൽനിന്നും ബാക്കി ആവശ്യമായ പണം വസ്തുലം കുന്നതിനു തന്നെൻ്റെ പ്രേരണാശക്തി മുഴവൻ പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. പാംശാലാകാനുവംശക്കുന്നംമുണ്ടായ ഒരിഷ്ട്രരിക്കവൻ അവർ എന്നു നിന്തുന്നിക്കുകയും, സംഘത്തെക്കൊണ്ട് ഒരു പറമ്പു വിലയ്ക്കുവാങ്ങിച്ച് രണ്ടിനിലയിലുള്ള ഒരു കെട്ടിടം പണി

ചെഞ്ചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. സക്കാരിൽനിന്നും ഈ വില്ലാലുഡത്തിൻറെ അവലുംതിലേക്കു വഷ്ടിതോ ദും സഹായയന്മ കൊട്ടക്കുന്നതിനു ഒപ്പുംചെയ്യുകയും, ഇതിന്റെ അവാധത്താൽ വില്ലാത്തികളുടെ പോക്കവാരിനായി ഒരു ബസ്സ് ഒപ്പുംചെയ്യുകയും, അല്ലുംപക്കണ്ടപകരം പാംഗാലക്കിൽത്തന്നെ പാക്കുവരുത്തു സൗകര്യങ്ങളോടുകൂടി സമർക്കളും പരിജ്ഞാനമുള്ളവരും ആയ രണ്ട് അല്ലുംപികമാരെ നിഖിശക്കുകയും ചെയ്തു. സ്ഥലത്തെ സകല മാതാ ക്കളുടെഭട്ടയിലും അവർ സ്വയമേവ ത്രഞ്ചാനതിയോ ടകുടി ഒരു പ്രവാണവേവ നടത്തുകയും അവരിൽ അം നേകകും സ്കൂൾക്കു തണ്ടളുടെ ബാലികമാരെ പാംഗാലക്കിലേക്കുവെച്ചുവാൻ നിന്ത്യുമിക്കുകയുംചെയ്തു. ഇതി നും ഫലമായി മുന്നനാലുമാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ വില്ലാത്തിനികളുടെ സംഘ നാലിട്ടി വല്ലിക്കുകയുംചെയ്തു. അവർ ഇടക്കിടയും പാംഗാലവേൽ സദർിക്കുകയും പുതിയ അല്ലുംപികമാരുടെ ജോലിയെ പരിശോധിക്കുകയും മുഹാറണവിഷയങ്ങളിൽ വില്ലാലുമാസ ത്തിനവേണ്ട ഒപ്പുംചുക്കരം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ഒരു മറവിനുവേണ്ടിയും തന്നുലും മാതാപിതാക്കന്മാരെ തണ്ടളുടെ പ്രായമായ ബാലികമാരെ പാംഗാലക്കിലേക്കുവെച്ചുവാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുവാൻവേണ്ടിയും വില്ലാലുഡത്തിനുചുറ്റുമുള്ള പറവ്വ് ഒരു ഉയൻമതിൽക്കെട്ടുകൊണ്ട് സംഘതമാക്കി. ഇത് ഇഷ്ടിച്ച ഫച്ചതെത്ത് നൽകകയും ചെയ്തു.

ഒരുമയേൽ അന്മായിഅന്മയേ ബംഗലികമാരെ
പറിപ്പിക്കുവാൻ വിസമുതം കാണിക്കുന്ന അവസര
ങ്ങളിൽ, സരോജനളിനി നാനാതരത്തിലുള്ള സുത
ങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കും. ബാങ്കറയിൽവെച്ച് ഒരു മിത്രം
തങ്ങളെ തന്റെ പത്രങ്ങളുടെ പൊതുസ്ഥാന
വിവാഹത്തിനു ക്ഷണിച്ചു. ഈ ബംഗലിക സ്ഥലം
ബാലികാപാംശാലയിലെ വിദ്യാർത്ഥിനിയായിരുന്നു.
വിവാഹത്തിനശേഷമുള്ള വിഞ്ഞാസങ്കാരത്തിനു
വരുന്നു അഴ്ത്തും തങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. വി
വാഹശേഷം കട്ടിയെ പാംശാലയിൽനിന്നും മാറ്റി
കൂടിയതതെന്നു സരോജനളിനി കട്ടിയുടെ മാതാവി
നോടപേക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ ഈ സംഗതി വരുന്നു
വിച്ചുകാരിടെ നിശ്ചയംപോലെയാണുന്നും അവ
ക്കു കിട്ടിയ മൗവടി. ഈ കാൽത്തെത്തപ്പുറി തോൻ വര
നോട്ടം പിതാവിനോട്ടം ചേംബിച്ചുപോറ്റം, അസാധാ
രണമായ ഈ കാൽത്തെന്നും വരുന്നു മാതാവു സമമ
തിക്കുന്നപേക്ഷം, അവർ അനുകൂലമാണെന്നു കണ്ടു.
ഈ പ്രാവിഡ്യം കാൽത്തു കുറവുപയാസമാണെന്നു സരോ
ജനളിനി മനസ്സിലാക്കി. പഴിയ ചട്ടങ്ങളുള്ളതെന്നു
ആഭരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ പ്രായമായവർ അനു
കൂലിക്കുന്നകാൽത്തും അസാധ്യമായിരുന്നു. സരോജനളി
നിയുടെ അഭിപ്രായത്തോടുകൂടിയോജിച്ചിരുന്നു വര
ന്തെ ഭട്ടവിൽ കാൽസാഖ്യത്തിനായി ഒരു വില്ക്കണ്ട
പിടിച്ചു. സരോജനളിനി വിവാഹത്തിനും വിഞ്ഞനി
നും ക്ഷണനും സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടണായിരുന്നു
വെക്കില്ലും, വിവാഹശേഷവും കട്ടിയെ പാംശാല
യിലേക്കയെയ്ക്കാത്തപേക്ഷം, രണ്ടു സ്ഥലങ്ങളിലും സ

നീറിതയാക്കം തനിക്ക് സംബന്ധിക്കുന്നതു സംഗതി വരൻറെ ഉപദേശവഴി മഹങ്കുരേയും അനിയിച്ചു. ഓരോ പീടത്തോരും ഏററുവും രജതിപ്പു സംബന്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞു സരോജനളിനിയെ അധിപ്പിക്കുവാൻ രാജകുർക്കം മനസ്സില്ലായിരുന്നു. കലത്തുകുണ്ടാണു താഴെടുടക്കവീട്ടിലേക്കു വരാത്തപക്ഷം, അംതു ദാ അപിക്ക ഒരു വച്ചിൽ ഭാജ്ഞിത്തിയായിത്തീരുമെന്നും കുടി അവർ സംരാജനളിനിയെ അനിയിക്കുകയും ചെയ്യു. ഈ കാല്യം പ്രത്യുക്കമായി അഭ്യർത്ഥന അല്ല വിൽ കൊണ്ടുവരുവാൻ വരൻ ഗ്രാമിക്കുകയും തത്തു പ്രഥമായി അനുകൂലിക്കുത്തന്നുണ്ട്. സമാധാനകരമായ മാർഗ്ഗമെന്ന് അവർ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്യു. ഈ ഖാലിക്കു രാജവംഡ്യുമന്ത്രി പാംഗാലയിൽ പാശ്ചാത്യം വിഹാരിതകളായ ഖാലിക്കമാരാണ്. പ്രഭുകും ദേവിയുടെ പ്രഭാവത്താൽ വശംവരുകളാക്കാത്തതു. അവർ ബീം വിട്ടുവോതനു അവസരത്തിൽ, ഓരോവില്ലാത്മിനികളും സ്പന്തകളുകൾ തത്തിൽ അവച്ചേം മംഗളപത്രം സമ്പ്രീക്കുകയുണ്ടായി. അവരിലെന്നിനെ കാണിക്കാം.

“കാലവകും തിരിത്തുകൊണ്ടിരിക്കാവെ എ ഔദിക്ക ഒരു ദിവ്യസമാനം നഷ്ടമാകവാൻ ഹോക്കാ. ദിവസത്തിൽ ഫേജും ദിവസവും, മാസത്തി

നീ ദേശം മാസവും വന്നകൊണ്ടിരിക്കും, എന്നാൽ ചാവനരദ്ധിക്കളോടുകൂടിയ മുത പ്രകാശമാനമായ രതം വീണ്ടും വരുന്നതല്ല

തങ്ങളിടെ സ്ഥിതി ശോചനീയംതന്നെ, മുയ ശ്രദ്ധൻറെ ഉത്തമ സന്താനം, ഏലവഴുതെന്നപ്പോലെ യുള്ള ഗ്രാനകരംക്കി, തങ്ങൾക്ക് നമ്മുമാക്കവാൻ ഷോകനും, മഹാമനസ്സും യാരഭിഖിജ്ഞവുമായ മുഖ ഭ്രാംജ്ഞവനിതയെ മുഖപ്പരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപ്പാരമാശ ദേഹരിൽ തങ്ങൾക്ക് നല്ല കുക്കാപുണ്ണമായ എദയത്തോടുകൂടി മുവർ ഓരോ നിമിഷവും തങ്ങളിടെ ഗ്രാനത്തപ്പറ്റിച്ചിരിച്ചു ലേകം സുമുളുക്കാശത്തിൽ പുഞ്ചിതുകും; പരക്കു മുവർ തങ്ങളിൽനിന്ന് എന്നാനേക്കുമായി പൊങ്കുകും, അജ്ഞത്വാനാധ്യകാരത്തിൽ നിറവെത്തിയെന്ന തങ്ങളിടെ എദയത്രധകളിലേക്ക് അഞ്ചാനമാക്കുന്ന ദീപ തെത കൊണ്ടുവരുവാൻ സീമാതീതമായി പ്രയതിച്ചു മുവരോട് ധാതുപരിയവാൻ തങ്ങൾ വനിറിക്കുന്നു.

തങ്ങളിടെ ആദർപ്പാപ്പിക്കും, ആദർശനിവൃത്തിക്കും, പ്രൂണതന്നെയല്ലോ തങ്ങളിടെ പ്രയതിംഞ്ഞേയും ഉത്സാഹത്തെയും നിലനിത്രംന്നിനും മുവച്ച അന്നഗമിശ്വയെന്ന രഭേമാർത്ത്തമേയുള്ളു

അല്ലെങ്കിലും മാതാപാവ, തങ്ങളിടെ വില്ലാലയത്തിലെ അധിശ്വാനദേവതേ, നിജങ്ങൾ എവിടെതന്നെയായിരുന്നാലും തങ്ങളെ മരന്നകളുംയാൽതെ, നിങ്ങളിടെ വിശിഷ്ടമായ മാർത്തെ പിൻതുടങ്ങന്നിനും നിങ്ങളിടെ ദിവ്യമായ സൃഷ്ടാന്വൈ നമ്മിച്ചുള്ളും പരിപാലിക്കുന്നതിനും തങ്ങളെ അന്നഗമിച്ചാലും,

“ഇഗ്രീപ്പോ! അവിടത്തെ അപാരമായ ദയയും എന്നും മാത്രത്താൽ തൈപ്പള്ളിടെ നമ്മൾക്ക് വേണ്ടി പറി അമിച്ച അവക്കും നിരന്തരം സുവാത്തെ പ്രഭാനം ചെയ്യുന്നു. അവക്കുടെ ഉദാഹരണം തൈപ്പള്ളി ജീവിത പന്ഥാവിൽ വഴിക്കാട്ടകയും ചെയ്യുന്നത്.”

ഹിന്ദുവിഡിവകളുടെ സ്ഥിതിയെ പറി സാരോ ഇന്ത്യനിങ്ക ഗാഡമായ സഹാന്ത്രതിയുണ്ടായിരുന്നു. വിധവകൾ മറുപ്പിലും വക്കു ഒരുമാകാതേയും അവക്കുടെ അടിമകളാകാതേയും തീരവാനായി ഏപ്പാ ഗ്രാമങ്ങളിലും നഗരങ്ങളിലും വിധവകളെ തൊഴിൽ ശീഖപ്പീക്കന്തിനും കാരോ സ്ഥാപനം എപ്പുറുതേനെമന്നാതു് അവക്കുടെ അടിലുഷ്യങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നു. ഈ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ പറി ശീലനം സിഖിച്ച വിധവകൾക്കു ആത്മാഭിമാനം നശിപ്പിക്കാതെ തന്നെ ജീവിതം നാശിക്കാവാൻ സാധ്യമാക്കേണ്ടായിരുന്നു അവക്കുടെ വിശ്വാസം.

വിധവകളുടെ പുനർജ്ജിവാഹത്തെ പറി അവക്കു സ്വന്നമായ പ്രഭേദക അടിപ്രായങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു: “പുനർജ്ജിവാഹം ചെയ്യാൻ ആത്മരഹമ്മ ആ വിധവകളെല്ലാം അപ്രകാരം ചെയ്യുകൊഞ്ചെട്ട്; എന്നാൽ വിവാഹം എന്ന പരയുന്നത് ഒരു ഹിന്ദുസ്ഥീക്ക് എത്രമാത്രം ദിവ്യമായ ഒരു ബന്ധമാണെന്ന് ആലോചിച്ചാൽ, തൈപ്പള്ളിടെ ഭർത്താവിനെ സ്നേഹിക്കാനും അവസരം സിഖിച്ചിട്ടുണ്ട് വിധവകൾ ആര്യംതന്നെ പുനർജ്ജിവാഹം ചെയ്യുമെന്നു തൊൻ വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ട്. ബാലവിധവകളുടെ

കൂട്ടം ഒന്ന് വേഗമാണ്. ബാലവിധികൾ ഉണ്ടാകാതിരിക്കുവാനാണ് നാം പ്രയതിക്കേണ്ടതു്. ബാലവൈഡ്യപരമത തട്ടക്കന്തിനുള്ള രേഖ മാറ്റം പതിനാറു വയസ്സുകൊതിനു മുമ്പിൽ ധാതോദ ബാലികയേയും വിവാഹിതയാക്കയില്ലെന്നുള്ള ദിവസിനിവും മാത്രമാണ്. ഇൻഡ്യൂഷ്യാരാധ ഓരോ മാതാപിതാക്കമുന്നം പതിനാറു വയസ്സുകുമ്പരത ഒരു ബാലികയേയും വിവാഹം ചെയ്തിക്കയില്ലെന്നു ഇന്നു മുതൽ സത്യം ചെയ്യുടെ; എന്നാൽ പുനർത്തിവാഹ തെരുവാറിയുള്ള വാദം തന്നെ അനാവസ്ത്രമായി തീരീം അകാലമായ വൈദ്യവും വരുന്നപക്ഷം, ജീവസന്ധാരണത്തിനു് ബുദ്ധിമുട്ടാതിരിക്കതെക്കവണ്ണം ഒരു തൊഴിൽ സംബന്ധമായ വില്ലാള്ളാസം വിവാഹത്തിനു മുമ്പായ. ഓരോ ബാലികയും ഉണ്ടാകുംതാണ്.” എന്ന് സരോജനല്ലിനി പറയുട്ടു്.

അവർ പലഫോഴം പറയാറിട്ടു് മരുന്തു സംഗതി ഇതാണ്: “ഒരു ബങ്കാളിസ്റ്റീയറ്റ് ജീവിതം നീചവും ഉന്നേഷണീനവും ആയിത്തീരുവാൻ തു മുമ്പ് കാരണം, കെതാഞ്ഞുമെന്താണെനു് അറിയും ഉള്ളതു അവസരം അവർക്കില്ലാത്തതുരുതനൊന്നാണ്. ജീവിക്കുന്നതിലുള്ള ആനന്ദം ടാരമകാസ്സും പ്രാപിക്കുന്നത് കെതാഞ്ഞാണില്ലാണ്. കെതാഞ്ഞും ബാല്യദശാനന്തരം ടുണ്ട്രയെതവനപ്രാണ്ടിവരെ ആകും. ഈ കാലം പത്രം വയസ്സുമുതൽ പത്രതാബതാമ തെരുവയേയാണ്. ഇതരങ്ങൾക്കുണ്ടിൽ ബാലികമാക്കി ഇങ്ങപത്രത്തിനാലും ഇങ്ങപത്രതിനാലും

വയസ്സുംകൊതിനു മുമ്പ് വിവശമം നടത്തുകയില്ല. ഇതു കാരണം വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു മാത്രമല്ല, കൈയ്യ മാർഗ്ഗസ്വജ്ഞതയെല്ലാം അനുഭവിക്കുന്നതിനുകൂടി അവക്കു ഷുഖ്യസ്ഥാപനത്തിൽ കീഴുന്നണം. അവർ മറ്റു കമ്മ രിക്തമായി ചേന്ന് കളിക്കുകയും അവയുടെ ദേഹം ധൂം മനസ്സും ആനു മാത്രമല്ല, അതുനുംപുറത്തു മനസ്ഥക്കുണ്ടും വളരുവത്വാണ് ഇടയാക്കുകയും ചെയ്യും.

നമ്മുടെ രാജ്യത്താകട്ടെ, ബുദ്ധിമാർ ബാധ്യദശയിൽനിന്നും നോരിട്ട് മാത്രാദശയിലേക്കാണ് കടക്കുന്നതു്. കൈയ്യമാർത്തമെന്നുന്ന അവക്കു അറിയപ്പെട്ടു. കൈതമരംത്തിലെ അനുനദികളും വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള സെസ്യകൾക്കുള്ളം റഹീരഹോഷ്ഠാ തതിനുള്ള അവസരങ്ങളും അവക്കു ലഭിക്കാതെ പോകുന്നു. ഈ സംഗതികളിൽ നമ്മരം മുലു പതിപ്പിക്കുന്നതുവരെ, ശാരീരികമായും മാനസികമായും ഒരു ഷുഖ്യസ്ഥാപനത്തിനുള്ള അവസ്ഥയും നമ്മുടെ നമ്മുടെ സ്കൂളികൾക്ക് കീഴുക്കയില്ല; നമ്മുടെ ദേശം പിന്നാണിവിൽ പെടുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ ബാധിക്കുമായതു വിവശമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രായം, കരണത പ്രക്ഷിപ്തം, പ്രതിനേക്ക് വയസ്സുനും പാഞ്ചാവത്രവയസ്സുനും അതേപേരിലുള്ളതു നിശ്ചിയമായ ഒരു തൃശ്ശൂരുമാക്കുന്നു.

നുശ്ചാത്തിംഗത്തിലെ മുട്ടപ്പത്തിലുഭിൻ്റു ദേശത്തിന്റെ സ്ഥാതന്ത്ര്യം ക്ഷേമത്തുകുടിക്കുന്നതെന്നു അവർ വിശ്വാസിച്ചിരുന്നു. മുട്ടപ്പതാംകു പിന്നിൽ നാഞ്ഞാരിക്കുന്ന ഏതുജീവജീവം അവയുടെ മുദ്ദയ

ത്തിനു രഹസ്യവും ഗാമ്പവുമായ ഒരു ബന്ധം
തോന്നിയിരുന്നു. മുട്ടപടത്തിനുള്ളിലുള്ള സ്ഥീകരം
അവരെ ആയസ്കാരനെമന്നപോലെ അക്കഷിച്ചു.
വിട്ടകർക്കുള്ളിൽ തന്നെയല്ല, നാടകശാലയിലോ,
സഭയിലോ എവിടെ ആയാലും മേംഷാസ്ഥീകരുളു
കണ്ണാൽ, അവരോട് ഒരു ആക്കഷിണിം അവക്ഷി
തോന്നകയും, കാഞ്ചപരിധാട്ടിക്ക ഫേശ്, അവരെ
കണ്ട് സംസാരിച്ച ഫേശ് മാത്രം മടങ്ങുകയും ചെ
തിവാണ്.

മുട്ടപടത്തിനുള്ളിലുള്ള ജീവിതം സമാജന
ജീവിയെ അക്കദാനക്കു ആക്ഷിച്ചുതുപോലെതന്നു,
ആ ജീവിതത്തെ വിസ്തീര്ണവും തുന്നതുമായ ചു
റം ജീവിതത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവരുവാനും അവൻ ചു
ഡായ്യോഴം പരിഗ്രാമിച്ചു. ‘അവക്ഷി സപ്രമഹാജീ
വട പുരുഷജീവിതത്തോട് അടഞ്ഞ ചെത്തം
വവ്രാജി സ്വന്തം കൈരട്ടക്കേണ്ടതിലേക്ക്’ സ്വരൂ
ജനളിനി ചുണ്ണാരണ്ടാണിച്ചു ‘സകലിൽ ഫേരകം
രജ്ഞപ്പോരിച്ചും അവിടെ മേംഷാസ്ഥീകരംകു വ
അവാനുള്ള ഏപ്പുട്ടകൾ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട് നിർമ്മാണി
ക്കാൻശേഷം’.

‘പാബന്നാ’ എന്ന സ്ഥിലത്തുവെച്ചു് ബജാളു
ത്തിലെ മഹാപുരക്കമാരിൽ രണ്ടായ ഇംഗ്രേഷ
അവില്ലാസാന്നരന്നു ഓമ്മയ്ക്കായി നടത്തിയിരുന്നു
തെ സഭയുടെ വാക്കിക്കോത്സവത്തിനു് പേരിയേ
ക്കണ്ണിക്കുകയുണ്ടായി. ടെണ്ണർമഹാജീൽ ചെത്തുണ്ണം
സകുടിയതു്. മേംഷാസ്ഥീകരംകു അവിടെവരു
വൻ ഏപ്പുട്ടകൾച്ചെന്നുണ്ടതിലേക്കു അവൻ നിന്ന്

സില്ല. പാബീനായിൽ നോമതായി അന്ന് ഒഹര
ഷാസ്ത്രീകരം സഭയിൽ ഹാജരാക്കകയും സാഹഗംഡി
രങ്ങളായ പ്രസംഗങ്ങളെ ഗ്രവിക്കകയും ചെയ്തു.

സരോജനളിനിയുടെ പ്രഭാവോദ്ധരണങ്ങളിലും
ത ആകർഷിക്കപ്പെട്ട് വളരെ സ്റ്റീകൾ, തങ്ങളിടെ
കിട്ടാക്കാമരങ്ങൾ പൂർണ്ണാരംഖാദത്തോടും സഹായ
തോടും കൂടി, തങ്ങളിടെ വീച്ചുമതകരം സംബന്ധിച്ചിരി
നം പൂശേഖൻ, ഇപ്പോഴത്തെമായ വെള്ളിച്ചുത്തേ
യും വായുവിനെയും ബഹിംഗരത്തുള്ള സ്പതാക്കാരി
വിതങ്ങെയും ആസപദികകയും, തന്മൂലം തങ്ങളിടെ
പ്രഥമംബന്ധമായും സാമൂഹികമായുള്ള ജീവിത
രാത മഹത്തരമാക്കിത്തീക്കയും ചെയ്തു.

അവൻ പറയാറുള്ളതുതന്നെ മുതാൻ: “മത
മെന്ന പ്രേജംപരാന്ത്” തങ്ങളിടെ സ്റ്റീകളെ അക
തതിട്ടകയ്ക്കയും തങ്ങളിടെ പുത്രമാരുടെ മാനസിക
ശൃംഖലയെ പററി അവലുപ്പിക്കകയും ചെയ്യുന്നവരോ
ട എന്ന് പറയുന്നതെന്തെന്നാൽ: നമ്മുടെ മുഖ്യ
തീക്കളായ സ്റ്റീകളെ എക്കാന്തത്തിലിട്ടുകകാരണമാണ്
നമ്മുടെ പുഞ്ചമാരുടെ ഗ്രഹജീവിതത്തിലും ബഹു
ർജീവിതത്തിലും ഉള്ള ധർമ്മപരിപാലനം നേരിച്ചത
നെ മത ആധിപതിച്ചിരിക്കുന്നതും, തങ്ങളുടെ പതി
പ്രകളായ സ്റ്റീകളെ ധൂമരകരംകൂടം ദുർബദ്ധങ്ങൾക്കം
പുറകിൽ അടച്ചുകൂട്ടുന്ന അതുള്ളകൾ അവരുടെ പ്രേ
രണശക്തിയെ സമൂഹയജീവിതത്തിൽനിന്നും രാഷ്ട്രീയ
ജീവിതത്തിൽനിന്നും അകററിക്കുന്നുണ്ട്. മഹ
കാരാച്ചത്തു ദേശത്തിൽ പുരുഷരും ദിന്മാസ്ത്രം

ഈകാതിരിപ്പും തന്മിലി. ഉയൻ സമിതിയിലിരി ക്കെന്നവരിലും ഈ കള്ളക്ക് കാണാതിരിക്കേണ്ടിലില്ല; സാധാരണക്കരങ്ങെട കൊതും പിന്നൊപറയേണ്ടതില്ല പ്ലേം. ജാപ്പാനിലെ സമിതി ഇതുനെന്നായാണ്. അവിടത്തെ കലിനകളായ സ്കീകൾ അകത്രിട്ടുണ്ടു ചെട്ടിക്കൊന്ന കാലാദിത്വാദിം, അവിടത്തെ പുഞ്ചഷണ്ടാർ എന്നെന്നിലും തേപച്ചാനവുത്തികളായിത്തീരോ എ ഏഴ്ചപ്പമായിരുന്നു. ഈ ഫോഷാസ്റ്റുഡായം ദുരി കരിച്ചതോടുകൂടി, ജാപ്പാനിലെ റാജ്ഞിയജീവിതത്തി ലും സമുദ്രാധിവിതത്തിലും എന്നതനെന്നായല്ല, ഓരോ പുഞ്ചഷണ്ടാർ ജീവിതത്തിലും പരിഗ്രാമതയ്ക്ക് അതുക്കുമായ വല്ലനയുണ്ടായിട്ടണ്ട്.”

സ്കീസപ്ലാവത്തെ പഠിയും, സംസ്കാരത്തെ ചാരിയും അവരുടെ അഭിപ്രായം ഇപ്പക്കാരമായിരിയ്ക്കുന്നു:— “സംസാരസമരത്തിൽ നമ്മക്ക് ജീവിതം നന്നി ക്കേണ്ണമെങ്കിൽ, നമ്മുടെ സ്കീകൾക്ക് ഒരു ആശം വരുത്തുമ്പോയതുകൊണ്ട് മതിയാക്കുന്നതല്ല ഭാരതീയസ്കീകളുടെ മന്നാഹരമായ ആദർശങ്ങളും നാട്ടാസന്ന്യാസങ്ങളും നാട്ടാചാരങ്ങളും എല്ലാംവെളുക്കൊണ്ട്, പ്രാചീനാധാരങ്ങളും മാത്രം ആരാധിച്ചുകൊണ്ട് ലോകത്തിൽ നടക്കുന്ന സകല നാംഗത്തികളേയും വിശ്വാസിച്ചു മുട്ടപടത്തിനുള്ളിൽ ജീവിക്കുവാൻ തുള്ളിപ്പുടന്നവരെപ്പാലെതനു, നശീകമെന്നുള്ളതിൽ തക്കമില്ല. ഒരു മല്ലുമാർത്തു സ്പീകർക്കുകയും നമ്മുടെ സ്പന്ന ഗ്രാജേറ്റുകളും വിച്ചുകളിയാതെ അഭ്യരിതിനു വേണ്ടതായ മറ്റൊന്നംഗത്തികളും നമ്മാണസാരം സ്വീകരിക്കുയും ആണ് നാം ചൊണ്ടുണ്ട്.

എ. നമ്മുടെ ദേശത്തിനം കാലത്തിനമൊത്തപോറ
പ്രവൃത്തി അദിവുദി സിദ്ധിക്കേണമെങ്കിൽ, ഈതി
നോ ഇതു ദഹാരഹമാർത്ഥമേളളിൽ. ജാസ്താനിൽ സ്കീ
ചയശമാരോദ്ദേഹവേല ഇത് തത്പരം മനസ്സിലാക്കി
യിട്ടുണ്ട്: അവർ അതുകാരണം മനോഞ്ചകയറിയു
ടബിയിരിക്കും ഇതു അവസരത്തിൽ നാം ചിന്നി
ൽ കിടക്കുന്നതിൻ്റെ കാരണം നാം ഈ തത്പരതയെ
മനസ്സിലാക്കായുംതന്നെയാണ്.”

സഭാജനക്കുന്നി തന്റെ ഒരു സവിക്കയ്യു
മുഴുത്തിൽ ഇപ്രകാരമെഴുതിയിരിക്കുന്ന: “എന്ന
അതിയർത്തി സുനനിപ്പിക്കുന്ന ഒരു സംഗതി നമ്മു
ടെ ബുക്കാളിയുവതികൾ പാദ്യാത്മസന്തുഖ്യാനങ്ങൾ
കൂടു ഒന്നാഴിയാതെ അംഗകരിക്കവുണ്ട് കാണിക്ക
ന നിരത്തിക്കുറുമാണ്! ഉഭാഹരണമായി, പാദ്യാ
ത്മസന്തുഖ്യാനത്തിലും നടന്നാലുകളും അതോട്
കൂടിയുള്ള ഇത്തുകളികളും നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയജീവിത
ത്തിൽ ആപ്പട്ടിയാൻ ഉള്ള അവക്കു മുഖ്യാ
ന്തിയാണ് എനിക്കു മനസ്സിലാക്കവുണ്ട് സാധിക്കാ
ത്തു്. പാദ്യാത്മസന്തുഖ്യാനത്തിനിന്നും കണ്ണപിടി
ക്കവുണ്ട് നമ്മക്ക് മരുംനമില്ലെന്നെന്നാ? ഈ തന്നി
യുദ്ധാപ്പുണ്ട് സന്തുഖ്യാനങ്ങളുമാത്രം വിട്ടുകളുത്തേ്,
അതിനു പകരം പാദ്യാത്മസന്തുഖ്യാനെടു അക്കുണ്ണു
മ മുഖ്യാന്തിയെയും, ഓരോന്നുംപന്നങ്ങളും തുടങ്ങി
നാതിലും കൊണ്ടുനടത്തുന്നതിലുമുള്ള അവക്കു
ശക്തിയെയും, ശാസ്ത്രങ്ങാനത്തിനു ഓരോന്നും കണ്ടു
പിടിക്കുന്നതിനും അവക്കു അതുസാഹത്യതെ
യും പ്രജാപകാരമായ അഭ്യർത്ഥനയിനും ബുദ്ധി

ശൈത്യിയെയും, നെന്തുറപ്പിനേയും, അവക്കടെ സ്ഥിരത്വം മുട്ടിയിലുള്ള സ്വന്ധനായതിനേൻ്റെയും സ്വന്ധനായതിനേൻ്റെയും ബോധവേദത്തും, സദ്ബന്ധംപരി, മുന്നണിയിൽ നില്ലുന്ന യുഗ്രാപ്യന് രാജുങ്ങളിൽനിന്നും അവക്കിച്ച് ഇംഗ്ലീഷ്യിനേൻ്റെയും അന്തർജീവിതത്തിലെ ഒരു മുദ്രവിശേഷമായ അവക്കടെ സമുദായ സ്വന്ധനേയും, പരസ്പരസ്വന്ധായതിനേൻ്റെയും അതുകൊണ്ടു തന്നെ മഹാരാജാവും ബോധവേദത്തും, നമക്ക് എത്രക്കൊണ്ട് അന്തരക്കിച്ചുകൂടു?"

സ്ഥിരില്ലാസ്വുവസ്ഥകളിൽ മുഹമ്മദ് രാഖും കടിക്കപ്പുവസാധാരണങ്ങളിൽ പരിപ്പിക്കണ്ടതിലേക്കു ഡാരാളമായ ഒപ്പുചുടകൾ ചെയ്യുണ്ടതിനേൻ്റെ ആവശ്യത്തു അവർ പ്രത്യേകമനസ്സിലുംകി. ഈ ഉദ്ദേശ തന്ത്രഭക്തി അവർഹോക്കനേട്ടത്തല്ലോ സ്ഥലം മഹിലാസ്ഥിതിയിലും അവിടെയുള്ള ബാലികാവാരങ്ങളകളിൽ തുന്നന്നതിനും ഉട്ടപ്പുകൾ തെരക്കണ്ടതിനും പരിപ്പിക്കേണ്ടതിലേക്കു വേണ്ടുന്നപ്പുചുടകൾ ചെയ്തിട്ടിരുന്നു. മഹിലാസ്ഥിതിയിലെ മറ്റംശങ്ങളോടുകൂടി സരോജനളിനിയും വില്ലാത്മികകളും തുന്നി, പാചകവുത്തി, മുതലായവയിലും മറ്റുള്ളവയും നാവിശയങ്ങളിലും പരിശോധിക്കുകയും മുതൽ വിശയങ്ങളിൽ പ്രാവിശ്വമിഷ്ടവക്കു സമ്മാനം നൽകുകയും ചെയ്യുകപതിവായിരുന്നു.

കഴിഞ്ഞമഹായുഖകാലത്ത് സരോജനളിനി ബീംഹാമിൽവെച്ച് ഗണ്യമായ സ്വന്ധനായം ചെയ്തിരുന്നു. എന്നും യുദ്ധത്തിന്നുംവാൻ ആളുകളെ

വേക്ഷിവാൻ പോയന്മലത്തെല്ലാം അവരും മഹാജനരായിങ്ങൻ. ബീംഗാമിൽനിന്നും സൈന്യത്തിൽ ചേരുവാൻപോക്കന് യുവാക്കന്മാരെ ധാതുയെല്ലാം സങ്ഗംജന്മുന്നിനിയും സ്റ്റോചനിൽപ്പോയി. മെന്നോം ഒപ്പാട്ടാമിയയിൽ ജോലിക്ക് ഹോയിരുന്ന ഡോബ്രാ ക്കമുക്ക് മാസത്തിലുാരിക്കൽ വന്നുണ്ടോളും പല ധർമ്മങ്ങളും കറികളും വത്രമാനവത്രങ്ങളും മറ്റൊരു അയച്ചകൊട്ടപ്പാണും അവർ എഴുപ്പുടുകൾചെയ്യു.

നംടിൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ തുഷിസംബന്ധമായ പ്രദർശനങ്ങൾനടത്തുന്ന അവസരങ്ങളിൽ, സ്കൂളുകൾക്കായി പെച്ചിരിക്കുന്ന ദിവസം മാജരായി അപ്പാര മായ ക്കമ്മയോട്ടകൂടി പ്രദർശനവസ്തുക്കളെ പററി സ്കൂളുകൾക്ക് വിസ്തൃതിച്ചു പറത്തുകൊട്ടുക്കുക സംഭാജൻ ഇനിയുടെ പതിവായിരുന്നു. മന്ദര-ൽക്കുട്ടിയിൽ പ്രവേച്ചു കൂടിയ ശ്രീതൃക്കേശമലഭ്യം' ത്തിൽ സംഭാജിനി മാതൃഭാഗത്തിൽ പ്രദർശനവസ്തുക്കളെ മേലാംശാസ്കൂളുകൾക്ക് മനസ്സിലുക്കിക്കൊട്ടുക്കാവാളുകൂടി താരം എറ്റു.

സ്കൂളുടെ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു തൊഴിലിൽ എഴുപ്പുട്ടിരിക്കുക സംഭാജന്മുന്നിനി യുടെ ഒരു ശിന്തുമായിരുന്നു. “നുഹ ജോലിക്കും പുരുഷം സമുദ്ദായങ്ങൾവയും കൂടി ചെയ്യു തെ ഒരു ദിവസവും ഉണ്ടാക്കുത്.” മുതായിരുന്ന അവരുടെ ഉദ്ദേശം. ഇതു നിരവേറുവാൻ സാധിക്കാതെ ഒരു ദിവസമെങ്കിലും ഉണ്ടായാൽ, അന്ന് അവക്ക് തീരെ സമാധാനമുണ്ടായിരുന്നമില്ല.

സമുദ്ദായിസവനത്തിൽനിന്നും ലഭ്യമാക്കുന്ന ആ നാട്ടേതോട് താംതമുപ്പെട്ടത്തി നോക്കിയാൽ, ജീവി തസുവജ്ഞരം ഒരുത്തും നില്ലുരങ്ങാള്ളായിട്ടുണ്ട് അവർ കത്തിയിരുന്നതനു മനസ്സിലാക്കാം. സ്വരൂപം ആളുണ്ടിയുടെ ഉച്ചാദശസഹകരണം തും ഡാക്ക് ശില്പിങ്ങിലുണ്ടായിരുന്ന കൈത്താഴിൽനാംബാലു ഒരു മഹിളാസമിതിരാക്കി മാറ്റി. ഫർവർ-ൽ, പുജ വെള്ളമുടക്കാവിപ്പസാഖയിൽ നേരും ധാർജിലിങ്ങിയു ആയിരുന്നു. അഫ്പും, അവരുടെ അപേക്ഷയു കാരം, ആരോഗ്യനാംരക്ഷണത്തെ പററി ചില മായാ ദീപപ്രസാദങ്ങൾ ചൊയ്യുന്നതിനും ചൊതുജനാ രേഖപ്രസ്ഥാപനാധികാരി ഒരു ധാർഖരെ പറഞ്ഞതു യഥ. തദവസരത്തിൽ, ബജാളിസമുദായസേവാ സമിതിയിലെ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട പ്രാസംഗികനായ മിസ്റ്റർ നിശിക്കൺബോസ്റ്റം അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇവരോടൊത്താലും റിച്ച് ധാർജിലിങ്ങിലെ സ്കൂളിക്കാർക്കും ഉച്ചയേറ്റകരമാക്കരുണ്ടും ചൊതുജനാരോഗ്യത്തെ പററി ചില പ്രസാദങ്ങളെ ഏപ്പുംചെയ്യു. മുഖ അവസരങ്ങളിലും മറ്റു പലേ അവസരങ്ങളിലും അതേനു മയ്യുന്നതനു അവക്ഷിപ്പോക്കുന്നതായ റസ്കർവ്വം പ്രതാപല്ലയിൽക്കൂട്ടും ആയ മറ്റു സമാംഗം ഉണ്ടായിട്ടും, ആ സ്വാംത്ത തൊ മാനന്തരതൊ ഗൈസനിക്കാതെ, തിന്നുന്ന കത്ത് വൃത്തതയാണ് സരോജനള്ളിനി കൈക്കൊണ്ടതു്.

എൻ്റെ കീഴ്ഭ്രോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഭാത്യമാർ, തന്നെ കാണുവാൻ വരുന്നതിനു മുമ്പായിരുന്നു, സരോജനള്ളിനി അവരെ ചെന്നക്കണ്ണിരുന്നു. ഞാൻ

പോച്ചിസു ഭേദാച്ചം മറ്റൊ പരിശോധിക്കുന്നതിനു പോക്കേണ്ടം, സരോജനളിനി ആ ദേഹത്തുള്ള ഗ്രഹാത്താഗഞ്ജലിൽ ചെന്ന് സൃഷ്ടികളും പരിചയപ്പെട്ട്, അവക്കു ജീവിതത്തിൽ അല്ലെങ്കിലും വല്ല ആനന്ദവും ഉണ്ടാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കും.

സാധുക്കുള്ള പറവിയുള്ള വിഹാരം ഏതുനേരവും അവരുടെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നു. മന്ദിരം-ൽ, മഴയില്ലായ്ക്കുമിത്തം പലസ്ഥലത്തും വളരെ കുഴുപ്പാട്ടകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. സരോജനളിനി മഹിളാ സമിതിയുടെ പേരിൽ പലപ്രകാരത്തിലും പണം ശേഖർപ്പിച്ചു്; പലേ സ്ഥലങ്ങളിലുള്ള ക്ഷേണിപ്പ് ഒന്നാം അഭ്യർത്ഥിക്കിലയിൽ നിന്നും താഴീ അരികൊടുത്തു.

ജാപ്പാനിലും യുറോപ്പിലും സമ്പര്കക്കു കാലം തു, അനേകം ബഹികാപാരംശാലകളേയും സൃഷ്ടിപ്പിയാനായും സൂക്ഷ്മായി കണ്ണമനസ്സിലാക്കു സക്രാജനളിനിയുടെ പതിവായിരുന്നു. ഇൻഡ്യയിലും മട്ടാടിവരയേണ്ടം, സൃഷ്ടിക്കുടെ ഉല്ലാശത്തിനാവേണി പ്രവർത്തിക്കുവാനുള്ള പ്രാഘി തനിക്കുണ്ടും കവാടവേണി, അവർ ഈ സംഗതികളിൽ തനിക്കു സംഭവിക്കുവാം. ബുദ്ധിമുട്ടുകളേപ്പാം നിസ്സാരമായി ടുന്ന് ഗണിക്കാറുള്ളതു്.

അപിട എളിലുള്ള ആദരനീയങ്ങളും പലേ സംഗതികളേയും അവർ കണ്ണമനസ്സിലാക്കി, മഹാ യുദ്ധത്തിനു ശേഷം, അവിടെ എല്ലാസ്ഥാനങ്ങൾക്കും പ്രതിജ്ഞാപിതമായിരിക്കുന്ന സമഭായ

സേവാത്തല്ലപരത അവക്കട മനസ്സിൽ നല്ലതോലെ
പറിഞ്ഞു. പ്രത്യേകിച്ചും യുദ്ധാവും ബാലികമാരക
ഉഖാഹൾവും ജീവിതസ്വഭവവും അവക്ക് വളരെ
എല്ലായിത്തോന്നി. “നമ്മുടെ ബാലികക്കാർ ഇന്തപ
തു വശസ്സാക്കന്നോഴ്യും വയ്യാധികകളായി വൃന്ദ ന
കരംബയ ജീവിതര നയിക്കുവാൻ തുടങ്ങാതെ, ഇവരെ
പ്പോലെ കൂളിച്ചു വിരിക്കുന്നാകാലം എന്നാണണിാക
കു?” എന്ന് സരോജനളിനി പറയാറണ്ട്. എന്നാലും,
സരോജനളിനിക്ക് യുദ്ധാപ്പിലെ പുതിയതരം രൂത
തിലും സമ്മിശ്രണാന്തരിലും വല്ലുാധിംബരത്തിലും
വാളരെ വെച്ചപ്പെട്ടായിരുന്നു.

മന്ത്രപ്രായം, തൈജൈലോകമിച്ചു ജാപ്പാൻ, യുറോ
പ്പ്. മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ സബ്ബരിച്ചു മടങ്ങിവരു
ന്നേരം, അവർ ഒരു മിത്രത്തിനെഴുതിയിരുന്നത് ഇപ്പു
കാരമാണ്: “ഒന്നരക്കൊല്ലുങ്ങൾക്കുശേഷം, ഇതാ തെ
ങ്ങൾ മടങ്ങിവരുന്നു. തൈജൈലോകവും അതുനുംപുണ്ണ്
മായിരിക്കുന്നു. സപ്രഹരിവും സപദേശവും ഹോലെ
അലാക്കത്തിൽ മറ്റൊരുതൊന്നും ഇല്ല.”

എ. ഒരു ഭാരതീയ ഗ്രാമത്തിൽ.

സരോജനളിയെ ഹിന്ദുസ്താനികൾക്ക് ഇതുസ
മതമാക്കാനെത്തുകാരനും അവക്കട അനുത്രിമമാ
യ പ്രക്തതിയും വിനയവും അവക്ക് പുത്രംഖാരങ്ങ
ളിലുണ്ടായിരുന്നു അന്തിമത്തിനും. ഇതുകൊ
ണ്ടതനെ അന്തായിരിക്കും അവർ മേഖലാസ്താനുസ്താ
നേയും സ്റ്റോൺജനമായി തീന്ത്രം. എനിക്കു നളിനി

യുണി സപദാവത്രം നല്ലപോലെ പെളിവർത്തന്തു് എ നേരം കല്യാണംകഴിത്തു് മുന്ന കൊല്ലുത്തിന ശേഷം തേവേ എന്നേരം കട്ടംബുഗ്രഹത്തിൽ പോയദ്ദേശം ശാശ്വതം.

എന്നേരം ചുഴിയക്കടംബം കൂട്ടുകയിൽനിന്നും വച്ചരെ മുരൈയുള്ള അസാമിൽ സിത്തഹറൻ എന്ന ജില്ലയിൽ വീംതു് എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ അയിരുന്നു. വിച്ചിൽ പോകേന്നമെന്നു തീച്ചുഡ്യാക്കവാൻ കാരണം തന്നു, സരോജനളിനിക്ക് എന്നേരം ബാല്യകർഖ തീരു കൂഴുക്കുള്ളിലുണ്ടായാണു എന്നേരു ഭായാദികളായി പുരിചയമാക്കവാൻമുള്ള അതുമധ്യക്കൊണ്ടായി അനു സാധാരണ ഹിന്ദുസ്തീകരം തങ്ങളിടെ തെരുവു ക്കൊന്നു വിട്ടിൽപ്പോകുന്നതു് ഒരു ബഹുമാനമായി കരതിയിരുന്നു. പോകവാൻ തോന്ന സമർത്ഥിച്ചതു് വച്ചരെ സംശയിച്ചുണ്ട്. തോന്ന യുദ്ധാസ്തിക്കിനിൽ തിരിച്ചുവന്നതിൽപ്പിനും, അവിടേക്ക് തൊന്തരനുംപോലും കൂപ്പുത്തക്കരിയവക്ക് ഭേദ്യും കല്ലിക്കത്തു ക്കവന്നു് അതു പഴമക്കാരായിരുന്നു എന്നേരംബന്ധ ക്കരിം. സാധാരണ വില്ലുംബുസം ഉള്ള ഒരു സ്ത്രീ പരിജ്ഞാനം കുറഞ്ഞതായ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നാൽ, ഒരിക്കെങ്ങാടുള്ളതുപോലെ, നാരോജനളിനി പുറപ്പെട്ട മോ എന്നു് അനു തോന്നശൈക്ഷിച്ചിരുന്നു. ഗ്രാമത്തിലു ഒരു വില്ലുംബുസ്ത്രീകുളു പരിശോസമായി ‘മലാമ’ എന്നായിരുന്നു വില്ലുംബുക്കിൽ. ഇതു വില്ലുംബുസമി സ്ഥാതനഗ്രാമക്കാർ യുദ്ധാപുൻസ്ത്രീകരം പാചകവു തനി മുതലായ ധാതോരു ഗ്രഹജ്ഞാലികളും നോക്കു കയല്ലു എന്നായിരുന്നു വിചാരിച്ചിരുന്നതു്. ‘മലം മലാൻ’ എന്നവില്ലിക്കപ്പെട്ടനുവരും ധാതോരു ജോ

പിയും എടക്കാതെ, കമ്മകളിലെ ബുക്കേകൾ വായിച്ചും സവാരിചെയ്യും പ്രത്യഷമാർത്തമിച്ച് രൂത്രംചെയ്യും ദിവസം കഴിക്കുകയാണ് പതിവ് എന്നും അവർധിച്ചിരിച്ചിരാൻ. മുഹർ കട്ടികൾക്ക് മലകെട്ടുക്കാതെ, പ്രസ വിച്ച ഉടക്ക, കട്ടികളെ ആയമായെട അട്ടക്കൽ ഏല്ലിക്കുവാരം, സംശാരണ മിസ്റ്ററീകളേപ്പോം ലെ അല്പാതെ, വിനയം കുറഞ്ഞതവരും ഇല്ലാത്തവരും കണ്ണാൽ ധാതൊയെബുദ്ധമാനവും ഇല്ലാത്തവരും കൈക്കഴുക്കുന്നു കുലക്കഴിയു കയ്യാ ചെയ്യുത്തവരും ഭർത്താക്കമാരെ ശിഷ്യമാ രെപ്പോലെ കത്തുന്നവരും ഒട്ടം സെഫന്റുമില്ലാത്ത വരും ആക്കന്ന എന്നും ആയിരുന്ന അവരുടെ ധാരണ.

തങ്ങൾ വരുന്നതണ്ണും ഏകംഗവലുാമക്കാർ കേട്ടുപ്പോർ, എൻ്റെഡായ്യായ മലമു എങ്ങനെ ഇരിക്കം എന്നറിയുവാൻ അവർ ഉൽക്കുന്നേയോട് തുടി ഇരുന്ന.

തങ്ങളിൽ പുന്നുട്ടിന്നുറവി കേട്ടുപ്പോർ നാ ടുക്കരിയായാലും ബിലാത്തിക്കാരിയായാലും ഒരു മണം ഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നാൽ സാധാരണ ഉണ്ടു കാണും തുന്നോലെ ഉള്ള പുള്ളുവും പരിഹാന വും ആകേഷിപ്പവും എല്ലാം ഉണ്ടായേക്കാം എന്ന വിചാരിച്ചീ, ഏകംഗവലുാമക്കാർ എല്ലാം നന്ന പരിമേ ചുത്തുന്ന എന്ന് അവർഎന്നോട് പിന്നീട് പറയുണ്ടായി.

ടച്ചവിൽ നിയുതിച്ച ദിവസം എന്തി. ഞങ്ങൾ സം അടച്ചതെ തീവണ്ടിആളുമീസ്യിൽ ഇരഞ്ഞി, അതിനോ ശുനാഴിക്കുരും ഒരു ചെറിയതേരണിയിൽപ്പോയി. അതു തോണി വലിച്ചിരുന്നതു് തൈജിക്കുടെവീട്ടിൽ പരമ്പരയായി തോണിവലിച്ചിരുന്നവരായിരുന്നു. നാനുസപർത്തേബന്ധുടിയായിരുന്നു തൈജിക്കുടെയാത്രം. എൻ്റെ അള്ളിയമ്പാറിൽ ഒരാദം തൈജിക്കുടെ എതിരേക്കുവാൻ തീവണ്ടിആളുമീസ്യിൽ വന്നിരുന്നു. സഞ്ചാരജന്മിനി തോണിയിൽ കയറിയുടെനെ ചെരിപ്പുല്ലും ഉണ്ടി വെച്ചു. തോണിയിൽനിന്നു് ഇരഞ്ഞി നാലുപറവും മറച്ചിരുന്നു ഒരു ദേശവാസിയിൽ കയറി വീട്ടിലേക്കു പോയി. നൊന്നും എൻ്റെ അള്ളിയമ്പം പിന്നെ ആ അവസരത്തിൽ തൈജിക്കുടെ വന്നിരുന്നവർ എല്ലാവരും വരിവരിയായി ദേശവാസിയുടെ പിന്നും എല്ലാവരും വരിവരിയായി ദേശവാസിയുടെ പിന്നും എല്ലാവരും.

തൈജിക്കുടെ പണ്ഡത്തെ ഭവനത്തിന്റെ അട്ടം അക്കലെയും ഉള്ള അനവധി സൗകര്യ അനും അവിടെ കുടിയിരുന്നു. എൻ്റെ അമ്മ മരിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ഭർത്തുഹമ്മത്തിൽ ആളും ചെല്ലുന്നും ഒരു വധുവിനു ചെയ്യേണ്ടുന്ന എല്ലാത്തുചാരോ ചചാരജിക്കും ആ തന്നെ ചെയ്യേണ്ടുന്ന മുത്തസൗക്രാന്തിക എൻ്റെ രണ്ടുചിററമമാർ ആയിരുന്നു ചെയ്തിരുന്നതു്. തൈജിക്കുടെ വരവിനെപ്പറ്റിക്കൂടിച്ചു എൻ്റെ സഹാദരിമാരും അവരുടെ കല്യാണങ്കഴിച്ചു മക്കളിം അമ്മയിമാരും ചിററമമാരുംമറ്റും ആയി ഒക്കേനുകം ആളുകൾ കുറെഡിവസം മുമ്പുതന്നെ അവി

ടെന്നാമസമാക്കിയിരുന്നു. അവിടെ അട്ടത്ത്, ഏക ദേശം മുന്നനാഴികകളിൽ ബന്ധുക്കല്ലോത്തമിക്ക സ്ഥീകരിച്ചും കൂട്ടികളിലും സരോജനല്ലിനിയൈക്കാണും അവിടെ വന്നാകുടിയിരുന്നു. ഡ്രോലി വീടിൽ എത്തി യപ്പോൾ, വധുവിനെ സ്പാഗതം ചെയ്യാനിള്ള “വായ്ക്കാരവ്” ശബ്ദം കേട്ടതുടങ്ങി. ചെവൽപ്പു് ഇടാതെ യും അവസരത്തിനു ഒത്ത സാരി ഉടൻ്തും നെറ്റിയി നേരു കുക്കമപ്പുച്ചതൊട്ടും കാലിനേരു ശംകുവള്ള ധരിച്ചും, കേവലം ഒരു ഹിന്ദ്രസ്ഥീക്ക് സഹജമായ ഫോം തോട്ടാകുടി വന്നുചേർന്ന് സരോജനല്ലിനിയെ സ്ഥീ കരിക്കപ്പോൾ, അവർ ആദ്യമുള്ളരിതരായി സ്ഥും ഭിച്ചുനിന്നുപോയി. അവിടെ കുടിയിരുന്നവരിൽ ഓവി യുടെമുത്തവരെ ഏപ്പോം ഓവി ബുള്ളമാനസുചകമായി കാബുതൊട്ടു് അഭിവാദ്യംചെയ്തു. ഒരു ഹിന്ദ്രസ്ഥീ പെ തമാരുന്ന വിധത്തിലെപ്പോം അവർ ചെയ്തുകൊണ്ട് എന്നർ ചിററമമാക്കിം ബന്ധുകൾക്കും അളവററ സന്നോദ്ധം ഉണ്ടായി. അവക്ക് നല്ലിനിയെ ഏതു തന്നെ ഇഷ്ടമായി എന്നു ഏഴ്തിവിവരിക്കാണും പ്രഖ്യാസം. നല്ലിനിയുടെ തല നന്നാക്കന്നാതും നല്ലി നിയെ കുക്കമപ്പുച്ചതൊടിക്കന്നാതും ക്കൈ ഏന്നർ വീട്ടിലെ സ്ഥീകളിലും സരോജനല്ലിനിക്കും ഇംവക പരിച്ചുകൊണ്ട് ലേശംപോലും ബുല്ലിമുട്ടു് തോന്തിയി പ്പാ ഏന്നമാതൃമല്ല അവർ ഇംവകയെപ്പോം നല്ലി വിനയതോടും സന്നോദ്ധതോടും സ്ഥീകരിക്കുകയുംചെയ്തു. ഏന്നാലും നല്ലിനിയുടെ നടവടികളിലും മറ്റും അവർന്നല്ലെന്നും സുക്ഷിത്രനോക്കിയിരുന്നു. ക്കൈണം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ നല്ലിനി കല്പക്കഴിയുകയും ഇരക്കകയുംചെയ്തിരുന്നു. ഇതെപ്പോംകൊണ്ടും നല്ലിനി

അവധി കുട്ടിലുള്ള ഭായിതനെ അരുമേന്നു് അവർത്തിച്ചുംകാണി. നാളിനി കുട്ടിക്കളോടും മറ്റും ദയകൾ സൊച്ചു; വിശ്വേഷിച്ചു എപ്പാവദാട്ടം ഭംഗിയിൽ പങ്ങമാറി. ഏതെന്നറയും സരോജനളിനിയുടേയും ആട്ട ക്ഷേമാംകഴിക്കുന്നതിനു് അതു ഗാമകാംക്കു് വലിയ വിരോധം ഉണ്ടാവും എന്ന തൊൻവി ചൊരിച്ചിരുന്നു. ഒരു സമയം പുതാഷമാർ സമ്മതി ആലും സ്രീകരംസമ്മതിക്കും എന്ന തൊൻ സപ്ലൈ ത്തിൽപ്പോലും പിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. സരോജനളിനി അവരിൽ അതു വാതാലുവും വിശ്വാസവും ജനി പ്രിച്ചുതുകൊണ്ട്, നാളിനി ഗേരമാംസം ക്ഷേമിച്ചിട്ടി ചെയ്യുന്ന പരാത്തപ്പും, അവർ പുന്ന്ത്വായി വിശ്വാസിക്കുയും തൊഽ്റുടക്ക ക്ഷേപം സുവർഖായി തുരന്നു ക്ഷേമാംകഴിക്കുവെച്ചു. അതു ഗാമവാസ കളിടുക്കു ചുഡിച്ചിൽ ഒരു ഹിന്ദുവിനും ക്ഷേമത്വമുള്ളതു എന്നുകൂടാ തും ഗോമാംസക്ഷേമായിരുന്നു. പിന്നെ താതോന്നും സാരത്താഖാലിയും. “അവർ മദാമഹയല്ല, ദോയിയാണുന്നു് അറിഞ്ഞതപ്പോറി, തൊഽ്റുക്കൊക്കുകെ വലിച്ച സക്താഷമായി. മദാമഹ അല്ലെങ്കിലും, മദാമഹയുടെ വിദ്യാഭ്യാസം ഉണ്ടായാണും. നാളിനിക്കു കത്തിരിസ യാരിച്ചും ഇല്ലീച്ചുകാരോട് സംസാരിപ്പാനുള്ളമിട്ടക്കും മറ്റും ഉണ്ടായിരുന്നു. പിന്നെ ഇതിനൊക്കെയും പുറ മെ, തൊഽ്റുക്കാരാം അധികം നല്ലവെന്നും വെശ്വരവാനാം അഭിഖാം” എന്നൊക്കെ നാളിനിയെ പ്രംഥംസിച്ചു കൊണ്ട് എൻ്റെ സഹോദരിമാരിൽ ഒരാറിം എന്നൊന്നു സപകാത്തുമായി പറയുകയുണ്ടായി

സാരോജന്നലിനിയെ കണ്ടിട്ട് ആ നാട്ടിലെ വയസ്സായ സ്കീകർഡ് എല്ലാവരം അവവരവരതട പെൻകുട്ടികളെ പറിപ്പിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കി. ഇതു നിമിത്തം അവർ അവിടെ ഒരു പെൻകുട്ടിക്കുടം നും പിക്കകയും, അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ചെറുപ്പകൾരത്തിനായ പറിപ്പുള്ള ഒരു ഹിന്ദുവിധിവ നൂപരമായി ആ പഴക്കിക്കുട്ടത്തിലെ മുമുക്ഷുംപിക്കയായിരിക്കുമെന്നു സമർത്ഥകയും ചെയ്തു.

എ. മഹിളാസമർത്തികൾ.

നതപദ്ധം കാമയേ രാജ്യം
ന സപർഥം നാപുനഞ്ചവം
കാമയേ ഭിവതശ്ശേരം
ഹൃണിനാമാത്തി നാശനം,

വില്ലാവിനയസന്ധനേ
ബൂഹമണം ഗവിഹസ്തനി
ഗ്രനിചേഹവ ശ്രഹങ്കേച
പണ്യിതാഃ സമദർശനഃ

നമി മുമാണം ജന്തുനാം
ഉത്തരക്ഷണാജീവനേ
വരമംപാസ വേള്ളിയാം
യൽ കത്തവ്യം സദാക്കര.

സാരോജന്നലിനി ഒരു ഗ്രഹാസക്തചിത്തയായിരുന്നു. പതിസേവ, പുത്രത്വം, മഹത്ത്വം എന്നിവയിൽ ഭേദി ഉത്സുകയായിരുന്നു. എന്നാലും അവവരവരതട ജീവനെ മാത്രമുണ്ടെന്നും പ്രത്യേ

കിട്ടു ബങ്കരുത്തുള്ള അവലുകളുടെയും മുൻതനിനായി ബഹികഴിച്ചു ഒരു സ്നേഹിരമാണ്. അവ ഒരു സമയവും പണവും മുഴുവൻ കാര്യങ്ങൾക്കു യിൽപ്പേം സുഖമായി ഉപദയാഗിച്ചിരുന്നു. അവർ രാജുരത്തെല്ലാ സ്വർത്തനയെ മോക്ഷത്തെല്ലാ കാംക്ഷിച്ചില്ല. പിന്നെന്നും? സങ്കടമന്ത്രവിക്രന്ന വരെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായിരുന്നു അവരുടെപ്പേം അതുകൊക്കുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നത്. മുഴുവൻ ആതിമതപുത്രാസങ്കലനയെല്ലാം അവർ കരുതിയിരുന്നില്ല. മനസ്സായല്ലിൻറെ കാല നിശ്ചിയം ചെയ്യാൻ ആക്ഷം ശക്തിയില്ലായ്ക്കാരണം, എടക്കേണ്ട ശ്രദ്ധാസന്തതിൽ ഏറാൾ ചെയ്യാനിഷ്ടിക്കുന്നതു് അധാരം എപ്പോഴും ചെയ്യുകൊണ്ടുള്ള സമേന്നായിരുന്നു അവരുടെപ്രത്യേകത. സരോജനളിനിയുടെ നിംഫലവും വിനയാന്പിതവമായുള്ള ശീലത്രണം ഫേയും വായിക്ക്, സുജനങ്ങൾ ദേവിയെ പുണ്ണ്യമായി വിശ്വസിച്ചുപോന്നു. പർബതെ അന്വത്തിച്ചു പുറത്തിറങ്ങാതെ കലിനകരിപ്പോലും, സരോജനളിനി ആവശ്യപ്പെട്ടുകൂടാൻ, സഭകളിൽ വരുന്നതിനും ആസ്ത്രത്തിനും പോലീ ഭോഗാതുരകളെ തുരന്തശിക്കുന്നതിനും മഹിളകളുടെ ഭാവിയെ ശോഭാനമാക്കുന്നതിനും പരിഗമിക്കുന്നതിനും ഒരു തന്ത്രാനുഭവം ആവിയെ ശോഭാനമാക്കുന്നതിനും പരിഗമിക്കുന്നതിനും മാത്രം ക്രൂരകാരായിപ്പിച്ചു്, മരറപ്പും മാറിനിത്തനും സ്വഭാവം അവക്ഷണായിരുന്നില്ല. ചൊതുക്കാര്യങ്ങൾക്കായി പിരിക്കുന്ന പണത്തിന്റെ സകല ക്രമങ്ങം എല്ലാവരും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവുണ്ടോ പരസ്യമാക്കുന്നമന്നായിരുന്നു

അവക്കെട സിലംനം. കീതിക്ക പാതുമാക്കവൻ
ഥാതുമായോ പ്രസംഗപ്പടവം കാണിക്കവാനോ
അവർ കൂടുകെട്ടിനടക്കക്കയും ചെയ്തിരന്നില്ല. തന്റെ
സഹാദരികളുടെ ഒരുംപ്പൊഴിവിനായി നിഃജ്ഞ
ഇക്കാര്യം അക്കീനമായും എടുവിടാതെയും ദേവി
പണി എടുത്തിരുന്നു.

നാട് നന്നാക്കേനമക്കിൽ, നാട്ടിലുജ്ജീ നാരി
കളിലെത്തു ഉണ്ട് ഉണ്ടാക്കേനമനു സരോജനളി
നി കാലേക്കണ്ണി. സ്നേകരംതന്നെ തത്താങ്ങമിച്ചു്
മനസ്സിൽത്തു് പ്രവത്തിക്കാതെ, പുതശമാതെ
ഉത്സാഹവും ഉപദേശവും കൊണ്ട് അവക്ക് ഉണ്ട്
ഉണ്ടാക്കവാനോ അവക്ക് മുക്കി ലഭിക്കവാനോ
വഴിയില്ലെന്നും ദേവിമനസ്സിലാക്കി. എഴുത്തും വായ
നയും ഖല്ലാതു സ്നേകളും വിവേകത്തുന്നുകളും. തെ
സാക്കത്താസന്ധനയായ ഗ്രഹനിയുടെ ദ്രവം സപ്രേ
മായിരിക്കം; അവക്കെട സന്നാനപരവരകൾ സന്നാ
ദ്ധീകളും ദേഹാലിമാനികളും ആയിരിക്കം. നിഃജ്ഞ
പടമായ ശീലവിശേഷവും ഹരശ്പേരവിശ്പാസവും
നിമിത്തം സ്നേകരം കമ്മക്കലുകളായിട്ടുണ്ട് കണ്ണ
വയന്നതു്. ഹര വക സംഗതിക്കാലെ ആലൈച്ചിച്ചു്,
സരോജനളിനി തന്റെ സത്രശക്തികളേയും ഓരോ
ദിക്കുളിലേയും സ്നേകക്കു അവക്ക് സെഫകത്തുജ്ജീ
വിധം വിളിച്ചുകൂടി തമ്മിൽ പരിവയപ്പെടുത്തുന്ന
തിനും അവക്കെടപ്രവത്തിയെ വേണബിധം അപ
പ്പെടുത്തുന്നതിനും അറിവു വല്ലിപ്പുക്കുന്നതിനും ശരീ
രത്തിനു സെഫയുവക്കുന്നതിനും ഉത്തമംഗഹി
നികളായും മാതൃകാമഹതികളായും വത്തിക്കുന്നതിനും
അവക്കെട സാമ്പത്തികമായും സാമ്പാദികമായും
ഒരു നിലയെ നന്നാക്കുന്നതിനുമായി ഉപയോഗിച്ചു.

ഈ ഉദ്ദേശ്യങ്ങളെ ത്രപ്പവർക്കിച്ചു ഫലമായിട്ടുണ്ട് എവി കഴിയുന്നിടങ്ങളിലല്ലോ മഹിളാസ്ഥിതികളേയും ഇവരെ, ഒരു ചരടിലിംഗക്കി ക്ഷോത്രം മന്ത്രിക്കളിന്റോടെ, കൊണ്ടുനടക്കുന്ന തിരു അവധുടെ നടന്നയകമായെങ്കിൽ വലിയസമാജത്തെയും അവധുടെ നിലനില്ലിനു സർജ്ജത്തുനാ പ്രയതിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. ബേക്കാ കൂസംസ്ഥാനത്തു് പല ദിക്കുകളിലുമായി ഈന്ന ഉദ്ദേശം മുന്നും സമിതികളിലുണ്ട്. അവധും ലൈബ്രറിലല്ലോ ആയും തിരു അംഗങ്ങളിലുണ്ട്. മുപ്പുസമംജത്തിന്റെ ആവശ്യകരിക്കാതിരിക്കുന്ന മാസം നാലുവരീരം ത്രപ്പയോളം ചില ദിവസിവൽക്കരണം ഉപകാരപ്രദമായ ഇന്ത്യൻവലിയ ചിലവ് നടത്തിവരുന്നതു് ഓരോ മഹാഭാരതത്തെയും മഹാമനസ്പിനികളിലെയും സ്ഥിരമായും താല്ലൂക്കാലിക മായും ഉള്ള സംഭാവനകളുംലാണ്. സാരമായ ഇന്ത്യ ഒരു സംഗതിയിൽനിന്നുതനോ ഇന്ത്യസ്ഥാപനങ്ങളുടെ ത്രപ്പയോൾ വിശദമാക്കുന്നതാണെല്ലോ.

മുപ്പുസമാജത്തിന്റെ ജോലികൾ— (എ) പതിയ സമിതികളെ സ്ഥാപിക്കുക; (ഒ) സമിതികളുടെ പണികളെ ത്രപ്പവർക്കിച്ചും ക്രമപ്പെട്ടത്തിയും സുരക്ഷിതമാക്കുക; (ഒ) ഓരോ സമതികളിലെ അംഗങ്ങളെ ത്രപ്പകളുടെയും കടത്തിവരുവായണ്ണലും ശ്രീ ലിപ്പിക്കന്തിനു വേണ്ട അല്ലൂപക്കുന്നാരു അയച്ച കൊടുക്കുക; (ഔ) വാംഗലക്ഷ്മി എന്നമാസികയെ നടത്തുക; (ഒ) ഉപാല്ലൂതിനിക്കിരിക്കുകയും വുവസായ പാരിശ്രീലന്തിനു ഒരു സ്കൂൾ സംരക്ഷിക്കുക; (ഓ) സ്കൂളിലുണ്ടാക്കുന്ന ഫോസ്റ്റുവം, ഗ്രാമസ്കൂളും, സമുദ്രായസേ

വന്ന, ഇത്യാദി വിഷയങ്ങളെ കറിച്ചു് അതിനുംപോൾ
ജുളികളെക്കാണടി പ്രസംഗങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്—
എന്നിവയാകനു.

വാഗ്വക്ഷ്മീയുടെ പ്രസാധകപും വഹിക്കുന്നതു്
അകർവ്വികേട്ട കവയത്രിയായ തീമതി രേഖപ്പെടുത്താൻ
അനുവദിക്കുന്നു. സ്കൂലികളിൽ നാനാമുഖമായ ഉന്നമന
തതിനം ശിക്ഷാരക്ഷണങ്ങൾക്കും പ്രചരണവേലയും
അവയുടെ ജോലികൾ ക്രമപ്പെടുത്തുന്നതിനം മറ്റൊ
മുപ്പും സമാജത്തിനു അതു വലിയോരു സഹായമായി
തീറ്റിട്ടുണ്ട്.

റാമാഞ്ചുലിൽ സമിതികൾ തുടങ്ങുന്നതിനും,
പ്രചരണവേല, പ്ലൂവസാധാല്പ്പാപനം, പ്രസംഗം,
ഇവ നടത്തുന്നതിനും ആവശ്യമുള്ള വന്നിതകളിൽ
പരിശീലനത്തിനാകനു മേൽക്കാണിച്ചു പ്ലൂവസാധ
ശാലയെ സ്ഥാപിച്ചു സൗത്രുപ്തമായവിധത്തിൽ നട
ത്തിവരുന്നതു്. അവിടെ സാധാരണ സ്കൂളികളിലെ
പാലുവിഷയങ്ങൾക്കു പുറമെ, നാട്, തുണി, എന്നിവ
യെ നെയ്യുന്നതിനും പലതരം ഉട്ടപ്പുകൾക്കിടയിലേ
ശീലകളെ ശരിയായിവെച്ചി തുന്നന്നതിനും ചിത്രിച്ച
സ്കൂളും, ലൈഭറ്റ് എന്നിവയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും
ചൂരൽ കൊണ്ട് പലതരം സാധനങ്ങൾ പണിയു
ന്നതിനും ചിത്രമെഴുതുവാനും പാട്ടന്നതിനും മറ്റൊ
പാരിപ്പിച്ചുവരുന്നു.

വിഭ്രാത്മികരക്കു മതവിഷയങ്ങളെയും നീതി
പരമായ സംഗതികളെയും അഭ്രാസിപ്പിക്കുന്നതിനും

അവിടെ ആസ്ത്രപ്രാചിന്ത. അതുപാഠാലയയിൽ സന്ദർഭിലുള്ള പ്രാചിന്തയായംതന്നെ അതിനൊരു പ്രാധികാരിയായിരുന്നു. സഭരാജനളിനിയുടെ മരണഗ്രഹം, മദ്ധ്യ സമിതിക്ക് സഭരാജനളിനിയുടെ സംഘം എന്ന പേരിട്ടതോടുകൂടി, ഈ സ്ഥലിനെ സഭരാജനളിനി പ്രവാസായാലു ആനു പേര് വിശിഷ്ടമാണ്.

ഈ സാധാരണസമിതികളിലെ ചില പ്രമുഖത്തിനുള്ളിൽ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം:

(എ) പഞ്ചാപക്കാരം ചെങ്ഗേൻമെന്നാളും ചിന്ത ചോഡാ ഉണ്ടാക്കുന്നതാടം കൂടിനാലുപേര് ഏടത്തിൽ കൂടിഛാൽ, ദേശാഭ്യവലവും അവിടെ ഒരു ചെതന്നുവും മന്ത്രകാരിക്കയില്ലെന്ന് സഭരാജനളിനി പറയാൻ വണ്ടി. ഒന്നമില്ലെങ്കിലും, തുടർന്നെങ്കാക്കാൻ അതുകൂടി ക്ഷാത്രി അവരിൽ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന ഭ്രതാന്കന്വയയും ജനിച്ചുക്കാതിരിക്കുക വില്ല. അതുതന്നെ വലിയോരുക്കാൻമല്ലോ?

(ഒ) പിന്നെ, ഈ വക്കയോഗങ്ങളിൽ വെച്ച് കാരാക്ക് മാറ്റുവരിൽ നിന്ന് പല സദ്ധിഷ്യങ്ങൾ തെളിയും സദാചാരങ്ങളെല്ലാം നടപടികളെല്ലാം കണ്ടം കേളും പരിശക്കാൻ നാധികനാതാണ്. സമിതി കുറാ തുടങ്ങിയാൽ കലാഹത്തിനു കാരണങ്ങളുംബന്ധം, ആനപ്പും, സ്കീകർക്ക് അല്ലക്കാരരായിരിക്കുന്ന വിനയമില്ലാതെകും ആനം മറ്റൊരു ഉള്ള അനുകൂലം ആരുകാലങ്ങളിൽ പുരഷുക്കുകൊണ്ടിരുന്നു. ഈ ദോശങ്ങൾക്കുകുറിച്ചും അക്കും വിദേശം

തോന്തിവില്ല; നേരുമറിയ്ക്കും; സമിതികൾ നിർത്തണം ഉണ്ടായെങ്കാൻമന്നു ശക്കിക്കുന്ന ദോഷങ്ങളെ ചുണ്ടിക്കാണ്ടിയ്ക്കു കൊടുത്തതിനു സന്ദേശമാണ് തോന്തിയതു്. ഇപ്പോവിന്റെപ്പുസ്തകതാട്ടാ പരോപകാരബുദ്ധിയോടും മുഖജനങ്ങളുടെ പ്രതിയോടും ഉപദേശതോടും മുടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന കാലതേതാളിം ഇത് വക്കുന്നതകൾ സമതിയിലെ ഒരു അംഗത്വിനേയും സ്ഥാപിക്കുവോളുമില്ലെന്ന ഇനംഒരു സമതികൾ സംശയം ആംഗത്വത്തോടും വിളിയ്ക്കുന്നണിക്കും.

(ര) സമുദായസേവനം, ലോകസേവനം എന്നിവയെ ചെയ്യുന്നിൽത്തു് എത്രപ്രകാരമെന്ന പല ക്ഷിം അറിഞ്ഞതുകൂടായ്ക്കുണ്ട്. ആ അറിവും സമിതികളിൽ പോയി പരിചയിക്കുന്നവക്കു് ഏഴുപ്പത്തിയു ലഭിക്കുവാൻ വഴിയുണ്ട്. ഇനമഹിതമായ ജോലിയിൽ ഏതെല്ലാം സമയമുണ്ടും വർ അതിനുള്ള സൗകര്യം കിട്ടാതെയും ഒരു മാറ്റുപാടിലില്ലാത്തയും കൂടിക്കുന്നു. പാശിരൈട്ടറു പട്ടിണിയിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടുവാൻ താമില്ലാതെ അല്ലയുന്നവയും, അറിവില്ലായ്ക്കൊണ്ട് ദീനത്തിൽ അക്കദ്ദേശവന്നവയും രോഗത്തിൽനിന്നും വിക്രതരാകാത്തവയും അനുബദ്ധിയുണ്ട്. സമിതികൾ ഇത് തന്നെ ആളുകളെ സഹായിച്ചിട്ടുള്ളതിനു ഒരു ക്രൂം കണക്കമില്ല.

(ശ) വില്ലാഭാനത്തിനായും ഗ്രഹകലകളെയും കട്ടിൽപ്പുവസാധങ്ങളും പരിശീലിപ്പിക്കുന്നതിനായും സമിതികൾ സ്കൂളുകളെ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്കൂളുകളിൽ പോയി പഠിക്കുവാൻ തരമെ സൗകര്യമുണ്ടുമോ ഇല്ലാത്തവരെ അവരുടെ വീടുകളിൽ പോ

യി പരിപ്പിക്കുവാനും വേണ്ട ഏപ്പാട്ടകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. മുമ്പിൽ, സുതിക്കുമ്പും, ബാലഗ്രാമത്തും, അതിരോഗരും എന്നിവരെ പ്രത്യേകം പരിപ്പിക്കുവാണ്. പരിപ്പിക്കുവാവരിൽ പലതും സമിതികളിലെ മാനുക്കട്ടംവിനികളുാണ്. പ്രതിച്ചലേഷ്ടു കൂടാതെയാണ് ഇവർ പണി എടുത്തു വരുന്നതു്. പല സമിതികളിലും വായനരാഖകൾ കൂടി സ്ഥാപിച്ചു്, അവിടങ്ങളിൽവെച്ചും ഉപകാരപ്രദങ്ങളിലും അഞ്ചാനപ്രദങ്ങളിലും ആയ മാസികകളെല്ലാം വരുത്തബാനവരുത്താൻ വീഴ്കളിൽ കൊടുത്ത ഒരു പദ്ധതി വായിക്കുന്നതിനും വേണ്ട ഏല്ലാ സഹായവും വെയ്ക്കുവരുന്നു. എഴിയുതും വായനയും ഇല്ലാത്ത പ്രായം ചെന്നിട്ടുള്ളവരെ വായിച്ചു കേരംപ്പിക്കുവും ചെയ്യുന്നു.

(ര) സമതികളെ ലോകസൗഖ്യന്ത്രിന്നായി ക്ഷണിക്കുകയും വിഹാരങ്ങളായിട്ടാണ് ആളുകൾ ദണിച്ചു വരുന്നതു്. രോഗമുള്ളവരെ ആസ്ത്രസൗത്രികളിലും വീച്ചകളിലും പോയി ശിത്രുഷിക്കുന്നതിനും അജ്ഞനാനം കൊണ്ടു അസ്ഥിരായവക്കു വേണ്ട ഉപദേശം കൊടുക്കുന്നതിനും ഭിംഭിരാന്തരമാരെ സഹായിക്കുന്നതിനും സമിതികൾ ഏപ്പോഴിം ഒരു പ്രതിരിക്ഷനും. പീച്ചകളെ വെട്ടപ്പൂയും ശരീരം ശുചിപ്പിക്കായും രോഗം വരാതെയും വെക്കുന്നതു് ഏതുവിധിമെന്നു കണിക്കുകയും കൊടുക്കുന്ന പ്രസംഗങ്ങളും ലാല്ല ചതുഞ്ഞങ്ങളും കൈരണിക്കു സമിതികൾ കുറാമങ്ങളുള്ളപോലും വാസ്തവാന്തരാജ്യാധികാരിക്കിട്ടിക്കുന്നു.

വിപസ്മിതികളിലെ പുന്നടങ്കങ്ങളം കറിസ്ത്യാധന അഥവാ ഉണ്ടാക്കുന്ന തൊട്ടങ്ങളം കണ്ടാൽ, അവരെ നടന്നതു വളരെന്നുത് സ്കീകളാണെന്നു പറഞ്ഞും എന്നതു വിശദമിക്കവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കും.

(ന) തൊഴിലില്ലാത്ത ഭരിതകൾ സമിതികളെ അനാമാഡാലകളായി കുത്തിവരുന്ന അവധിയമുള്ള പലകൾ ഉചിതമായ ജോലി കൊടുത്ത് അവരെ സമിതികൾ സഹായിച്ചുവരുന്നു. സമിതികളിലെ അംഗം അഡി ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്ന ചുരുക്കപ്പുട്ടികൾ, കൈടക്കൾ, പായകൾ, തടക്കകൾ, ചവിട്ടികൾ, ഉട്ടുകൾ, കിടക്കളീലകൾ, തലയിണക്കരകൾ, കളിപ്പാക്കകൾ, കറിസ്ത്യാധനങ്ങൾ, ഉപ്പിലിട്ട്, ചമ്മ തികൾ, ചാന്തത്തിരി എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഫാർമ്മങ്ങൾ വിറുംകൊടുക്കുന്നതിലും സമിതികൾ ഏഴുപ്പാഴം സന്നദ്ധമാണ്.

(ഒ) പരസ്യസഹായസംബന്ധങ്ങളേ പ്രതിജ്ഞിച്ച് അവമുവേന സ്കീകളിട കടങ്ങൾ വീടുവാനും, ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങളായി അവർ ആരംഭിക്കുവാൻ ഉപദേശിക്കപ്പെടുന്ന ചില്ലറ ക്രമവിജ്ഞാനം തുടങ്ങുവാനും, അവർ ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു അവക്ഷേപിക്കുവാനും വിറുംകൊടുക്കുന്നതിനും സമിതികൾ പല ദിക്കകളിലും അവക്ഷേപിക്കുവാനില്ല.

(എ) സമിതികൾ അവയിലെ അംഗങ്ങളെയും അവ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള ഉദ്ദേശങ്ങളിലെ ഒരു സ്കീകളിട ക്രമയിക്കുമായ അഞ്ചാസകാത്തിലും അവയുടെ ശരീരപോഷണവിഷയത്തിലും പ്രത്യേകം മനസ്സും വെച്ചുവരുന്നു. ഇതുകൾക്ക് വേണ്ട ഉപദേശങ്ങൾക്ക്

മായ പ്രസംഗം നടത്തുക, ലേവന്റെല്ലോഴി മുസി ശ്രദ്ധപ്പെട്ടതുക, സ്നീജനാഡിക്ക് ദോഹ്രാജാളായ കളിക്കൈ എഴുപ്പെട്ടതുക, സമമാനം കൊടുക്കുക മു ലായി എഴും ചെയ്യുന്നതിൽ സമിതികൾ എഴുപ്പും തുണ്ണാനിരോധകുടി പ്രവർത്തിക്കുന്നണ്ട്

(എ) എത്രസമതിയിലെങ്കിലും വല്ല വഴിക്കൊ കഴുപ്പുമൊ ഉണ്ടെന കേട്ടാൽ, തത്സമയം സരോജ നല്ലിനി അവിടെ എത്തികഴിരെതു അതെല്ലാം തിരു സ്ഥാതെ പിന്നെ അവിടു വിചുകയില്ല. സമിതികളുടെ ഭരണത്തെയും അവയുടെ മേലനേപ്പണം നടത്തുന്ന പ്രധാന സമിതിയുടെയും കാര്യങ്ങളെ കുമമയും കുതു മായും തക്കസമയത്തും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള ഒട്ട അംഗരുമുഖ്യങ്ങളാണ്. ധനാദ്ധേനുകൾക്കു കൂടി അവരെ അവിടെ അവരുടെ വിരോധവുമില്ല. സമിതികളുടെ പ്രതി ആയിരും സംരക്ഷണയിലും സരോജനല്ലിനി കാണി ശ്രീകൃഷ്ണ ബുദ്ധിശക്തിയും നയവും സാമർപ്പ്രവും ക്ഷമ യും കർമ്മക്രാന്തിയും ധീരനും ബുദ്ധിമുഖമായ എത്ര പുഞ്ചനേയും അതിരെയിപ്പിക്കരുകവെയായിരുന്നു. ആ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഫലവും കീർത്തിയും ബുദ്ധി തെരു കടനും പലദിക്കുളിലും ചെന്നകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവയുടെ ഉപയോഗം കുടിവഞ്ഞാതാണെന്നു നില്ക്കുന്നതുമായി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ചട്ട. അനുനന്ദ്രമാഹപാനം.

മൻവാ ഇന്ദ്രവി മൻ-ാംബ്, സരോജനല്ലി നിയുടെ ലോകയാത്ര കല്ലുത്താവിൽ ദേവിയുടെ വാസംകൊണ്ട് പാവനമാക്കിയിരുന്ന തങ്ങളുടെ

വീട്ടിൽവെച്ച് അവസാനിച്ചു. നെററിയിൽ കക്കം തൊട്ടം കയ്യിലിട്ടിരന്ന് ശംഖവലകളിട്ടം കൂടി എൻ്റെ മടിയിലെ കാലടികളിൽനം കിടന്ന മരിക്കേ സ്ഥാനായിരന്ന് സരോജന്തീനിയുടെ മേഖല. ആ പതിലുതാഴിരോമണിയുടെ മേഖല അക്കരം പ്രതി സാധിച്ച.

ഞാനായ ഭാഗ്യവാനാണ്. ദേവിയുടെ മേഖല കാന്തിയും മേഖലവും മാധ്യമ്പ്രവും മഹാശയവും കൊണ്ട് അവർ എൻ്റെ ജീവിതത്തെ പരിത്രിക്കുമാക്കുയും എന്നിക്കു കീതി സന്ധാരിച്ചുത്തരിക്കും ചെയ്തു. തൊന്തവയ്ക്ക് അവൻ പ്രനായിത്തീരന്നപക്ഷം, മജാഹ്രൂവും പരാജയവും എൻ്റെതായിരിക്കും.

സരോജന്തീനി എന്നിക്കു നജ്ഞല്ലായമർത്തന്നു എൻ്റെ വിശദിക്കേണ്ടില്ല. തങ്ങൾ തമ്മിലുള്ളംബന്ധം ശാപേതമായിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്. അവരുടെ മേഖലിയോ, ഗതികൾ അതിനെ ഇല്ലായ്ക്കുവാനുള്ള ശക്തിയില്ല. സരോജന്തീനിയുടെ മുഖം സംശയം വരുമ്പോൾ മുഖം എന്നിക്കുക്കുല്ലാസമായും ഉണ്ടായിരുന്നേണ്ടി രിക്കുന്നണിട്ട് എന്നാൽ സമ്പ്രപാവുരു സചേതനവു മാത്രം എൻ്റെ റംഘൻതീനില്ലാതായി പ്രോത്തിനാലാണ് എന്നിക്കു വുന്നനു; സരോജന്തീനി തടങ്കി സൃഷ്ടിക്കായവിയതിൽ, നടത്തിവനിങ്ങനു മഹത്തായ കാത്തിരാളിക്കെയുള്ള ആവശ്യകിമാളും തതിൽ കൊണ്ടുവരുവാൻ ചെയ്തിരുന്ന അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളുടെയും ഭാവി എത്തുവിധിക്കുമോ, എന്നാണു സംശയം എന്നു മുകയ്ക്കു കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഉള്ളണസിലിക്കായിക്കൊണ്ട് സരോജന്തീനി അവരുടെ മനസ്സിനെയും ദേഹത്തെയും വല്ലാതെ

ആധാസപ്പെട്ട തനിയിൽനം എന്നവരികിലും, ഒവി സാധാരണം നിശ്ചാരത്തിൽനം, അതുകൊരണം, അവരുടെ ഒട്ടവില്ലെന്ന ദിനവും ചരക്കറതിയും ഭാവി കിലാല എത്രോ അവിച്ചപ്പെട്ടവന്നായ പ്രസ്തതിക്കാ യിരിക്കേണമെന്നെന്നും വിചാരിക്കുന്നതും. അതി നാശം മുഴപ്പേരുക്കാ ക്ഷമിക്കും. ചിലർ വെള്ളപ്പത്തിൽ മരിക്കുന്നതു്.

സദാജ്ഞന്മുനിനിയുടെ പ്രസ്തതിപ്രഭവങ്ങളുകൾക്ക് അദ്വിനദിയു് ചക്രവർത്തി അവക്ഷി സ്ഥാനമാനങ്ങളു നാശക്ക ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്; അവരുടെ സപദേഹികൾ ദിനഗ്രാഹത്തു ശബ്ദങ്ങളുകൊണ്ടും സ്നേഹത്രാനങ്ങളുകൊണ്ടും അവരു ബഹുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ തന്നെ സ്നേഹക്കുന്നവർ തന്നെ. മാനിക്കൺമരു് താൻ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള സമിതികളു വേണ്ടേം ലൈ കാര്ഗ്ഗന്മാത്രനാമിലും അവയുടെ മാതിരിയിലോ അവശിലും നന്നാഡാ ഉള്ള സമിതികളു തുടങ്ങി നടത്തുന്നതിലും അവനും സപദേഹികളിൽ പരാഹാരം സ്നേഹകളിൽ അവർ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്ന അതി നീ മുഴുവൻ മൂരാജുശാളിലും നിത്യവും അനന്ത സ്വപ്രദാവും ആക്കി അവരുടെ മരണത്തേയുംകൂടി പ്രഭ്രാംഘവമാക്കിത്തീക്കിയാതിലേക്ക് അനവധി മഹാ മനസ്പിനികൾ എന്നും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നും എന്നും എന്നും സഹായത്തോടും ഭക്തിത്രം ശക്തിക്കൂട്ടം കൂടി ജഗദംബികയോടും പ്രാഥമ്യക്കൊള്ളുന്നതും.

